

**Vývoj vzdělanostní a oborové struktury žáků
a studentů ve středním a vyšším odborném
vzdělávání v ČR a v krajích ČR
a postavení mladých lidí na trhu práce
ve srovnání se stavem v Evropské unii**

2013/14

Ing. Jiří Vojtěch
Ing. Mgr. Pavla Paterová

Praha 2014

OBSAH

1. Úvodem	3
2. Vývoj vzdělanostní struktury žáků nově přijímaných do středního vzdělávání a vyššího odborného vzdělávání	4
3. Vývoj vzdělanostní struktury žáků nově přijímaných do středního vzdělávání a vyššího odborného vzdělávání v členění podle krajů	11
4. Vývoj oborové struktury žáků ve středním a vyšším odborném vzdělávání	18
5. Postavení mladých lidí na trhu práce v ČR a EU	36
5.1 Populace mladých lidí z hlediska vzdělanosti	36
5.2 Míra nezaměstnanosti mladých v porovnání s celkovou mírou v jednotlivých členských státech EU	37
5.3 Vývoj míry nezaměstnanosti mladých a celkové za poslední tři roky v členských státech EU	39
5.4 Porovnání míry nezaměstnanosti mladých a celkové míry nezaměstnanosti ve vybraných státech EU v letech 2003 až 2013	40
5.5 Míra dlouhodobé nezaměstnanosti	44
5.6 Mladí lidé a dočasné zaměstnání	45
5.7 Závěr	46

Výchozí údaje pro kap. 2 až 4 jsou z MŠMT, další pak vycházejí z údajů VŠPS Českého statistického úřadu a databází Eurostatu a CBS.

Vývoj vzdělanostní a oborové struktury žáků a studentů ve středním a vyšším odborném vzdělávání v ČR a v krajích ČR a postavení mladých lidí na trhu práce ve srovnání se stavem v Evropské unii 2013/14

Ing. Jiří Vojtěch, Ing. Mgr. Pavla Paterová

Vydal Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků

© NÚV 2014

Korektura: oddělení pro informační a publikační činnost

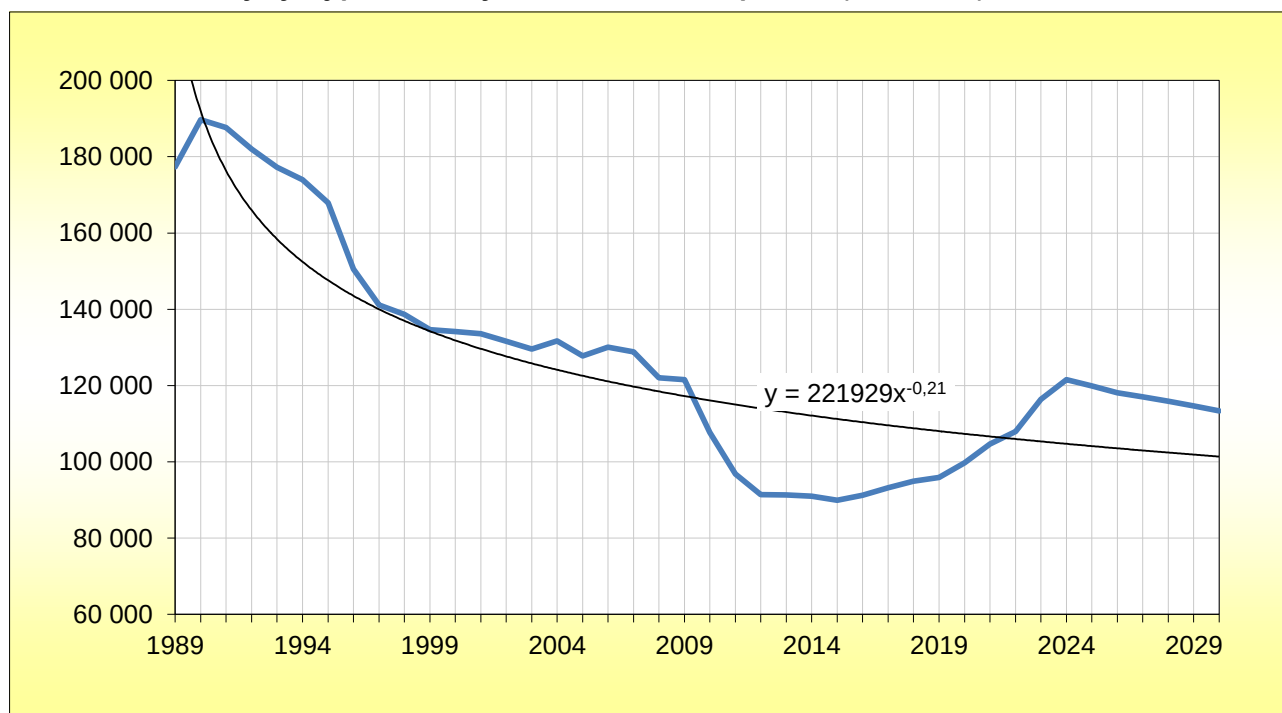
1. Úvodem

V tomto školním roce dochází konečně ke zpomalení propadu v počtech nově přijatých žáků do středních škol. Postupným průchodem předchozích ročníků s malými počty žáků středními školami se však situace ve středním školství stále více komplikuje a všichni si stěžují na malou naplněnost škol a nedostatek žáků. V tomto roce byla pro asi 100 tisíc nově přijímaných k dispozici nabídka 165 tisíc míst ve školách. Za těchto okolností je optimalizace vzdělávací nabídky skutečně nutná, protože ve středním školství přebývaly kapacity již v minulém období, a současný stav tedy vyhrotil situaci přebytku kapacit, snižování průměrné velikosti tříd a počtu žáků na učitele, což v období hospodářské krize není nadále únosné. V dlouhodobém pohledu sice dochází v populaci 15letých k nárůstu, jde však pouze o krátkodobou vlnu, po které dojde opět k poklesu.

Protože tento školní rok je již čtvrtým rokem, ve kterém se v počtu nově přijatých opět výrazně odráží pokles populace, začíná se jeho vliv projevovat i v počtech absolventů. To spolu s narůstajícím podílem přijímaných do terciárního studia vyvolává nespokojenost zaměstnavatelů, i když v období ekonomické krize nemají velkým zájem absolventy přijímat. V mediálním obrazu se však jejich nespokojenost projevuje, ač pramení spíše z nedostatku kvalitních absolventů nebo z náhledu do budoucnosti a předpokladu ekonomického růstu.

Pokles nově přijatých na úrovni prvních ročníků středních škol se postupně zmenšuje, v roce 2010/11 činil 14 700 žáků, v roce 2011/12 6 000 žáků, v roce 2012/13 jen 3 700 žáků a v roce 2013/14 je to již pouze 2 100 nově přijatých žáků, což představuje postupně 11,5 %, 5,3 % a 3,4 % a 2,1 % nově přijatých v předchozím roce. Průběh vývoje počtu 15letých však zatím příznivou prognózu pro nárůst neposkytuje, navíc je tu vliv značného podílu žáků, kteří nastupují do základních škol s ročním odkladem.

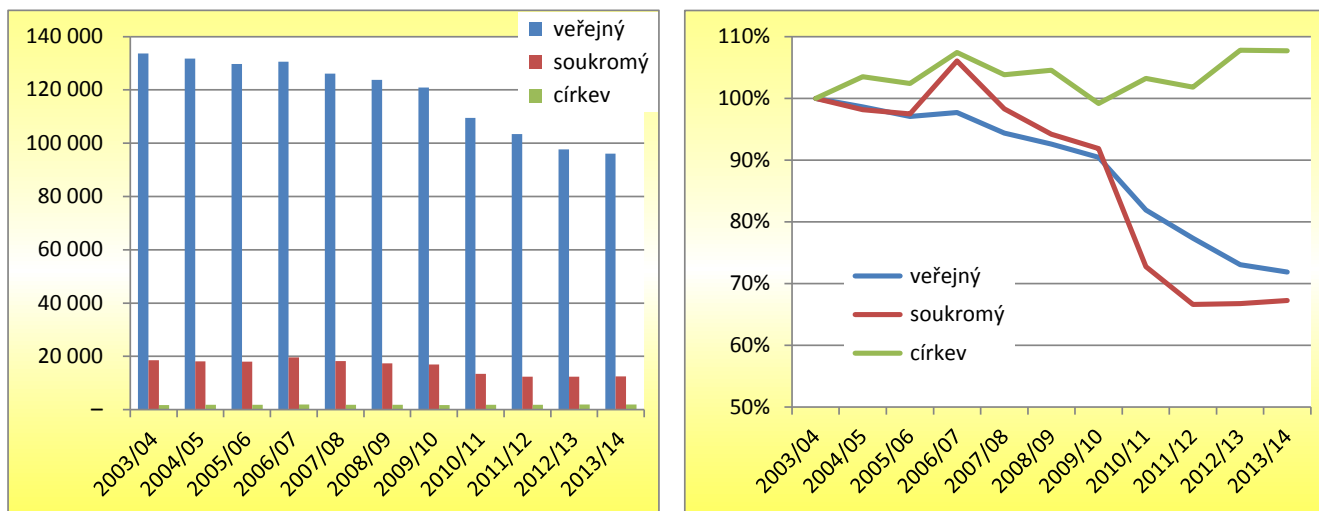
Obr. 1: Dlouhodobý vývoj počtu 15letých osob v České republice (vč. trendu)

Zdroj dat: ČSÚ

Na druhé straně je příznivé, že nedošlo k prognózovaným přesunům většiny nově přijatých do maturitních oborů a k výraznému omezení podílu žáků v učňovském školství. Zdůrazňování potřebnosti a uplatnitelnosti vyučených absolventů i podpora formou stipendií či jiných výhod ovlivňuje žáky a jejich rodiče a také směřuje nově přijímané do nejžádanějších technických učebních oborů. Po čtyřech letech mírného nárůstu podílu přijímaných do učebních oborů došlo v letošním školním roce k poklesu; předesíláme, že je to na úkor gastronomie a že podíl přijatých do strojírenských a elektrotechnických oborů opět narostl.

Obr. 2: Vývoj nově přijatých podle zřizovatele (v % - počet NP v roce 2003/04 je 100%)

Pokles počtu nově přijatých žáků (včetně nástaveb) v celkovém pohledu ukazují dva grafy. V prvním jsou uvedeny počty nově přijatých, ve druhém je počet nově přijatých v roce 2003/4 považován za 100% a je lépe zřejmý skutečný vývoj. Je evidentní, že pokles postihuje jak veřejné, tak soukromé školy, pouze církevní školy vykazují mírný nárůst, ovšem při celkově velmi nízkém počtu žáků. Pokles nově přijímaných od roku 2003/04 do 2013/14 činil celkem 28,3 %, u veřejných škol 28,1 %, u soukromých dokonce celých 32,8 % (ovšem zde se v posledních dvou letech zastavil). U církevních škol byl nárůst 7,7%, přitom počet nově přijatých v tomto roce je 1 914 žáků.

2. Vývoj vzdělanostní struktury žáků nově přijímaných do středního vzdělávání a vyššího odborného vzdělávání

Tato publikace přináší uspořádané soubory dat poskytující přehled o vývoji uvedených struktur v posledních letech. Zároveň je uváděno i hodnocení vycházející z pohledu současné školské politiky. Při popisu struktur se nevychází pouze ze stupňů vzdělání daných školským zákonem, protože z hlediska přípravy i předpokládaného uplatnění absolventů na trhu práce není tato kategorizace¹ dostatečně rozlišující. Proto je používáno také členění podle kategorií vzdělání.

Přehled členění vzdělanostní struktury používané v publikaci²

Střední vzdělání s výučním listem

Střední vzdělávání s výučním listem – SVsVL (kateg. E+H) – umožňuje dosáhnout **středního vzdělání s výučním listem**: zahrnuje žáky, kteří byli nově přijati do 3letých a 2letých oborů vzdělání a po absolvování získají výuční list. Podíl žáků vstupujících do dvouletých oborů je velmi malý (asi 3 % ze žáků vstupujících do učebních oborů) a jsou pouze v kategorii E. Obory kategorie E byly koncipovány jako obory s nižšími nároky v oblasti všeobecného a obecně odborného vzdělání, absolventi jsou připraveni pro výkon jednoduchých prací v rámci dělnických povolání. Podíl žáků vstupujících do oborů kategorie E je necelých 5 % z celkového počtu žáků nově přijatých ze základní školy do středního vzdělávání.

¹ Školský zákon člení střední vzdělávání pouze podle dosahovaných stupňů vzdělání do tří kategorií: střední vzdělání, střední vzdělání s výučním listem a střední vzdělání s maturitní zkouškou. Jednoznačné označení, např. dřívějších studijních oborů SOU, není v rámci současné školské legislativy možné, rozlišení je dáno pouze označením L0 v kódu oboru.

² Údaje o délce vzdělávání se vztahují k denní formě studia žáků bez zdravotního postižení, vzdělávací programy realizované na školách pro žáky se zdravotním postižením a dále programy v jiných formách studia bývají o rok delší. V tabulkách je používáno zjednodušené označení: Gymnázia, Obory vzdělání kategorie M, J a C (SOŠ) – s maturitou, Lycea, bez maturity a celkem, Obory vzdělání kategorie H+E a L0 – s výučním listem, s maturitou a celkem.

Střední vzdělání (bez výučního listu, maturitní zkoušky)

Střední vzdělávání – bez MZaVL (kateg. C, J) – umožňuje dosáhnout **středního vzdělání**: zahrnuje žáky, kteří byli nově přijati do dvouletých oborů vzdělání, u oborů kategorie C i do jednoletých, poskytujících střední vzdělání; po absolvování získají vysvědčení o závěrečné zkoušce. Jejich podíl je menší než 1 % přijatých do středního vzdělávání.

Střední vzdělání s maturitní zkouškou

Střední vzdělávání s MZ (odborné) – SVsMZ (kateg. M) – umožňuje dosáhnout **středního vzdělání s maturitní zkouškou**: zahrnuje žáky, kteří byli nově přijati do 4letých oborů vzdělání poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou, včetně programů realizovaných na školách zřízených pro žáky se zdravotním postižením, po absolvování získají maturitní vysvědčení.

Střední vzdělávání s MZ – Lycea – umožňuje dosáhnout **středního vzdělání s maturitní zkouškou**: zahrnuje žáky nově přijaté do oborů lyceí. V první kapitole v údajích o podílech žáků (obr. 3, tab. 3) je jejich podíl vyčleněn a uveden samostatně, v dalších kapitolách je jejich podíl zahrnut mezi obory poskytující střední vzdělání s MZ (odborné) – SVsMZ (kateg. M). Prvotním cílem oborů lyceí je připravit žáky pro studium na vysokých školách a vyšších odborných školách v souladu s odbornou profilací oborů lyceí (např. technickou, ekonomickou). Lycea neposkytují odbornou kvalifikaci, ale vybrané odborné kompetence uplatnitelné na trhu práce.

Střední vzdělávání s MZ a odborným výcvikem – SVsMZ (kateg. L0) – umožňuje dosáhnout **středního vzdělání s maturitní zkouškou**: zahrnuje žáky nově přijaté do oborů vzdělání odpovídajících dřívějším studijním oborům SOU. Po absolvování získají maturitní vysvědčení. Vzhledem k tomu, že součástí jejich přípravy je i odborný výcvik, jsou vlastně i vyučeni, i když výuční list nedostávají. V souvislosti s novelizací školského zákona ho však nově získávat budou. Absolventi jsou tedy připraveni pro náročné dělnické práce nebo nižší řídicí funkce.

Střední vzdělávání s MZ – Gymnázia – SVsMZ (kateg. K – Gymn.) – umožňuje dosáhnout **středního vzdělání s maturitní zkouškou**: jsou zde zahrnuti žáci gymnaziálního vzdělávání všech délek, včetně žáků se zdravotním postižením. Pro možnost srovnání podílů žáků procházejících středním vzděláváním nejsou započítáváni ti, kteří byli právě přijati do prvních ročníků víceletých gymnázií, ale **údaje jsou vztaženy na věkovou hladinu odpovídající 1. ročníkům** čtyřletého vzdělávání. Jsou zde tedy zahrnuti všichni nově přijatí do 1. ročníků čtyřletých gymnázií, a ve víceletých gymnáziích studující v ročnících věkově odpovídajících 1. ročníkům čtyřletých.

Střední vzdělávání s MZ – Nástavbové studium – kategorie L5 – umožňuje ve dvouletém denním studiu nebo tříletém studiu v jiných formách dosáhnout **středního vzdělání s maturitní zkouškou** těm, kteří získali střední vzdělání s výučním listem v tříletých oborech. Absolventi získají maturitní vysvědčení, zároveň již vlastní výuční list.

Vyšší odborné vzdělání

Vyšší odborné vzdělávání – kategorie N: zahrnuje žáky přijaté do oborů vzdělání vyššího odborného vzdělávání v délce 3 a 3,5 roků. Vzdělávání se ukončuje absolutoriem, dokladem o dosažení vyššího odborného vzdělání je vysvědčení o absolutoriu a diplom absolventa vyšší odborné školy.

Vývoj vzdělanostní struktury podle kategorií vzdělání je možné sledovat podle počtu žáků a dále i podle jejich podílu na celku žáků, kteří přicházejí do středního vzdělání ze základní školy (příp. z nižšího stupně gymnaziálního vzdělávání).

Sledování údajů o vývoji počtu žáků je v situaci výrazného poklesu počtu mladých v příslušných populačních ročnících málo funkční, protože téměř ve všech kategoriích dochází k poklesu, a nelze tedy dobře srovnávat vývoj mezi jednotlivými kategoriemi. Proto se v dalším textu věnujeme převážně porovnávání na základě podílů nově přijímaných.

Vývoj podílů žáků vstupujících do oborů poskytujících **vzdělání s výučním listem** (kategorie H+E) doznal v posledním desetiletí docela výrazných změn. Až do roku 2008 jejich podíl klesal (30,3 %), **v roce 2008/09 došlo k obratu ve vývoji podílu a ten trvale mírně narůstal, až v roce 2012/13 dosáhl hodnoty 32,1 %**. V roce 2013/14 však došlo opět ke změně a podíl žáků nově přijatých do učebních oborů se snížil na 31,2 %, tj. o necelý procentní bod.

Uvedený pokles podílu se přelil do nárůstu podílu žáků přijímaných do oborů poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou v odborném vzdělávání, tj. jak v kategorii M, tak v L0.

Jsou to především „klasické“ **maturitní obory v odborném vzdělávání** (kategorie M), kde po markantním poklesu počtů a zřetelném poklesu podílů v minulých třech letech dochází v tomto školním roce k zastavení poklesu a nárůstu podílu nově přijatých. Je to zřejmé jak z obr. 3a a 3b, tak i z následujících tabulek. Podíl žáků přijatých do maturitních oborů odborného vzdělání bez odborného výcviku poklesl z 36,9 % v roce 2008/09 na 34,8 % v roce 2012/13, v tomto roce narostl na 35,8 %.

Podobná situace je i v **maturitních oborech zahrnující odborný výcvik** (kategorie L0), ve kterých jsou žáci připravováni pro náročná dělnická či službová povolání. Přes pokles přijímaných stále představují nezanedbatelný podíl přesahující 6 % populačního ročníku. Žáci v rámci této přípravy absolvují i odborný výcvik, prakticky ve stejném rozsahu jako ve tříletých oborech poskytujících výuční list, a jsou tak připraveni jako vysoce kvalifikovaní dělníci pro náročná povolání. Rostoucí náročnost mnoha dělnických profesí i povolání ve službách často vyžaduje vzdělání ukončené maturitou, proto se o tuto úroveň vzdělání žáci i zaměstnavatelé více zajímají.

Po několika letech poklesu počtů žáků vstupujících do **gymnaziálního vzdělávání** (či do jeho vyššího stupně) došlo v roce 2012/13 k nárůstu jejich počtu, aby se v tomto roce jejich počet opět snížil. V poměrovém vyjádření je to po letech mírného nárůstu až na hodnotu 22,1 % také pokles – (o 0,16 p.b.), čili mírně pod 22 %.

I když došlo ke snížení podílu žáků nově přijatých do učebních oborů, je to především na úkor oborů gastronomických (obor kuchař-číšník), **nárůst podílů** nadále vykazují strojírenské (0,9 p.b.), potravinářské, elektrotechnické a zemědělské **učební obory** (podrobněji viz kapitola 4.). V **maturitních oborech s odborným výcvikem** (L0) je opět výrazný meziroční nárůst ve strojírenských (3,5 p.b.), úbytek pak v gastronomických (1,3 p.b.) a uměleckých (1,2 p.b.) oborech. V **klasických maturitních oborech** (M) je nárůst ve strojírenských oborech (0,8 p.b.) a pokles v ekonomických (0,9 p.b.).

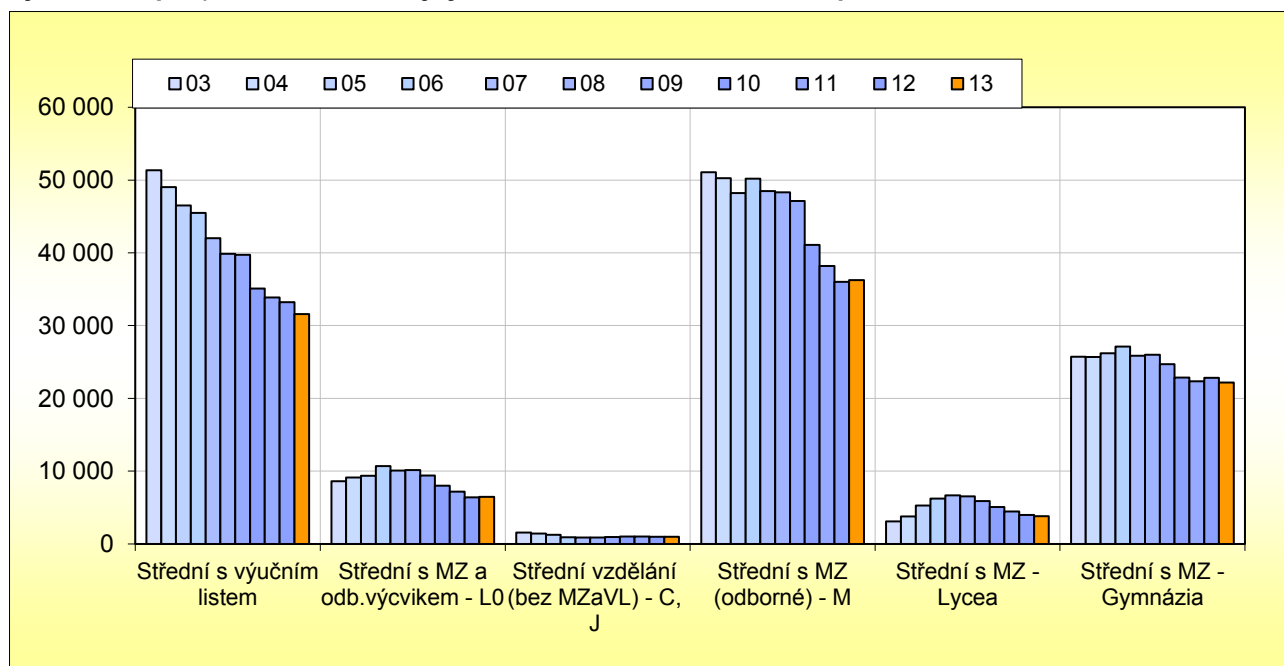
Názorný pohled na vývoj počtů a podílů žáků vstupujících - či přesněji nově přijatých do jednotlivých kategorií vzdělávání v denní formě - přibližují obrázky 3a a 3b. **Obrázek 3a** znázorňuje vývoj **počtu žáků vstupujících do středního vzdělávání** (jsou zde zahrnuti žáci 1. ročníků středních škol a věkově odpovídajících ročníků víceletých gymnázií v absolutních počtech). Protože počet žáků se v těchto letech výrazně mění vlivem poklesu populace, je na **obrázku 3b** uveden vývoj **podílů žáků** v uvedených kategoriích vzdělávání. Jsou zde zřejmé proporce počtu žáků procházejících uvedenými druhy vzdělávání. Tabulka s konkrétními údaji o počtech žáků a jejich podílech je uvedena dále.

Do počtu žáků **jsou zahrnuti i žáci se zdravotním postižením**, a to jak žáci škol zřízených pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (tzv. speciálních škol), tak žáci se zdravotním postižením integrovaní skupinově (speciální třídy) nebo individuálně na běžných školách. **Podíl žáků se zdravotním postižením** představuje 4,5 % žáků vstupujících do středního vzdělávání po základní škole (tj. v roce 2013/14 je to 4 590 žáků); z nich 3 070 vstupuje do různých oborů kategorie E a 267 do oborů kategorie H, umožňujících dosáhnout výučního listu (hlavně do oborů gastronomických, stavebních a zemědělských), 860 pak do přípravy v praktické škole a 340 do oborů poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou.

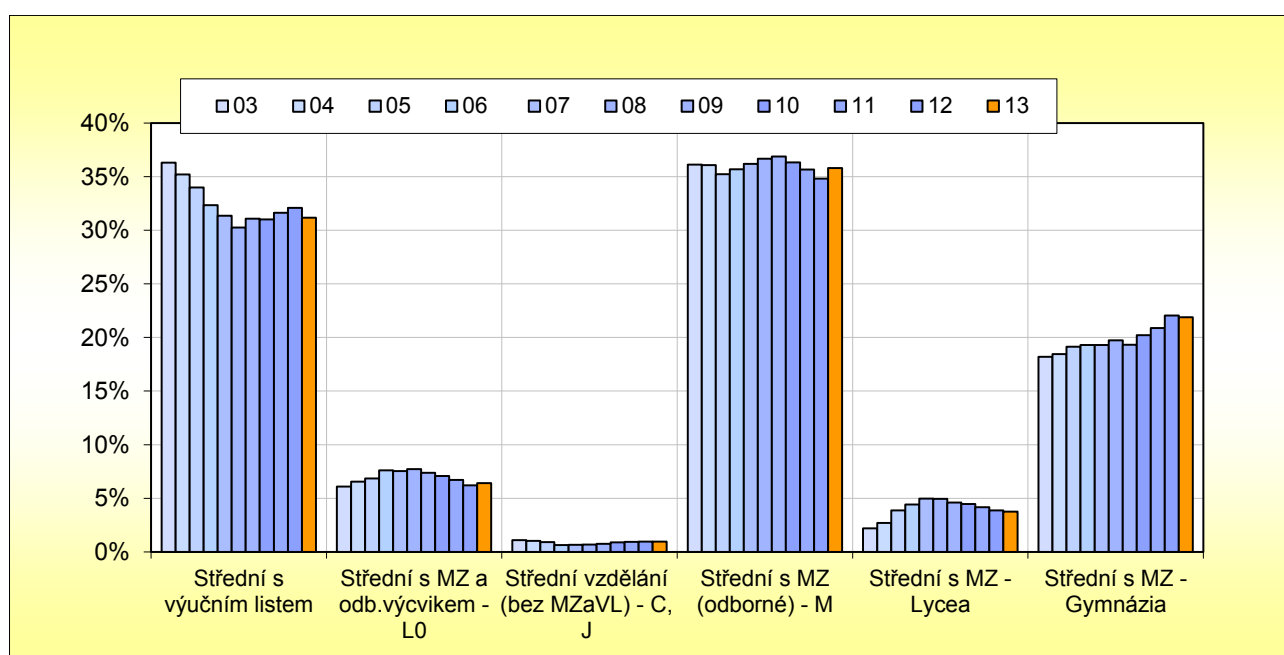
Ve všech údajích a propočtech jsou **zahrnuti i žáci a studenti přijímaní ke studiu v neveřejných školách**. Jejich počet v denní formě v oborech pro žáky po základním vzdělání je **10 920, což představuje 10,7 % přijímaných**. V oborech odborného vzdělávání je 9 507 nově přijatých, v oborech poskytujících výuční list to je 2 936 žáků, v maturitních oborech zahrnujících odborný výcvik 942 žáků a ve studijních oborech poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou odborného charakteru se jedná o 5 485 nových žáků.

Není uveden přehled o **jiných formách vzdělávání** (studiu při zaměstnání), počet žáků v něm byl poměrně stabilní s poklesem počtu přijímaných od roku 2005/06, ve školním roce 2013/14 podíl žáků vstupujících do jiných forem vzdělávání zůstává v podstatě stabilní na hodnotě 2,5 % počtu žáků denního vzdělávání (ovšem spíše jako důsledek poklesu počtu žáků v denní formě), v oborech poskytujících výuční list (H) činí 1,5 %, v maturitních oborech odborného vzdělávání (M) 4,6 %, v maturitních oborech s odborným výcvikem (L0) 0,2 % počtu žáků denního vzdělávání. Podíl gymnazistů studujících v jiné než denní formě činí 0,5 %.

Obr. 3a: Vývoj počtů žáků vstupujících do 1. ročníků středního vzdělávání (u víceletých gymnázií do vyššího stupně), vč. žáků neveřejných škol a žáků se zdravotním postižením – denní forma

Obr. 3b: Vývoj podílů žáků vstupujících do 1. ročníků středního vzdělávání (u víceletých gymnázií do vyššího stupně), vč. žáků neveřejných škol a žáků se zdravotním postižením

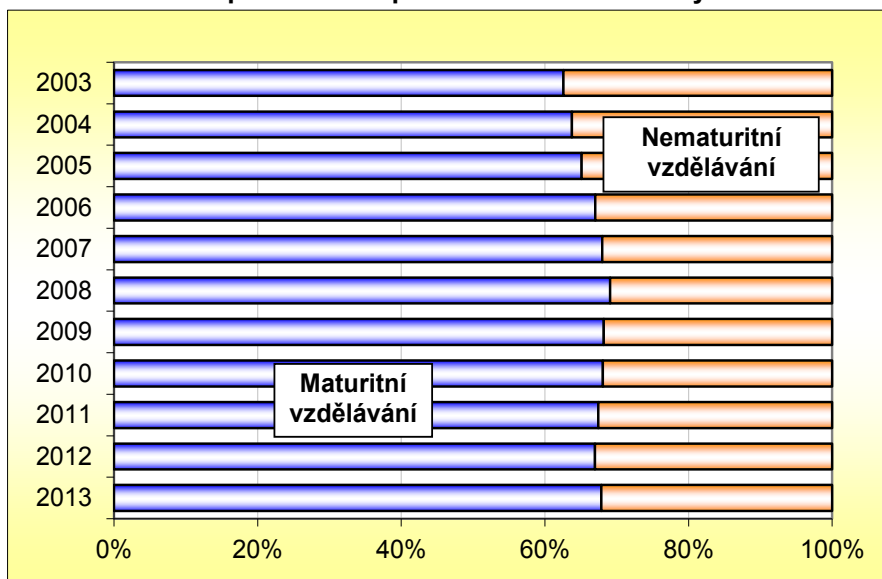
Tab. 1: Vývoj počtů a podílů žáků vstupujících do 1. ročníků středního vzdělávání (u víceletých gymnázií do vyššího stupně) vč. žáků neveřejných škol a žáků se zdravotním postižením
Denní forma

30.9.	Gymnázium	Obory vzdělání kategorie M, J a C (SOŠ)				Obory vzdělání kat. H+E a L0			Celkem	z toho s matur.
		s maturit.	Lycea	bez mat.	Celkem	s výuč.list.	s matur.	Celkem		
2002	25 226	50 740	2 263	1 603	54 606	52 400	8 817	61 217	141 049	87 046
2003	25 736	51 086	3 092	1 559	55 737	51 338	8 600	59 938	141 411	88 514
2004	25 683	50 254	3 767	1 411	55 432	49 030	9 117	58 147	139 262	88 821
2005	26 187	48 216	5 288	1 243	54 747	46 504	9 367	55 871	136 805	89 058
2006	27 112	50 171	6 217	905	57 293	45 472	10 687	56 159	140 564	94 187
2007	25 845	48 496	6 662	881	56 039	42 010	10 096	52 106	133 990	91 099
2008	25 994	48 308	6 527	883	55 718	39 858	10 155	50 013	131 725	90 984
2009	24 707	47 131	5 883	943	53 957	39 729	9 413	49 142	127 806	87 134
2010	22 859	41 097	5 059	1 010	47 166	35 090	8 002	43 092	113 117	77 017
2011	22 361	38 187	4 464	1 007	43 658	33 876	7 186	41 062	107 081	72 198
2012	22 811	36 024	3 998	978	41 000	33 202	6 406	39 608	103 419	69 239
2013	22 175	36 256	3 804	971	41 031	31 566	6 486	38 052	101 258	68 721
rozdíl 13-12	-636	232	-194	-7	31	-1 636	80	-1 556	-2 161	-518
%	-2,8%	0,6%	-4,9%	-0,7%	0,1%	-4,9%	1,2%	-3,9%	-2,1%	-0,7%

Vše v % 30.9.	Gymnázium	Obory vzdělání kategorie M, J a C (SOŠ)				Obory vzdělání kat. H+E a L0			Celkem %	z toho s matur.
		s maturit.	Lycea	bez mat.	Celkem	s výuč.list.	s matur.	Celkem		
2002	17,88	35,98	1,60	1,14	38,71	37,15	6,25	43,40	100	61,71
2003	18,20	36,12	2,19	1,10	39,41	36,30	6,08	42,39	100	62,59
2004	18,44	36,09	2,70	1,01	39,80	35,21	6,55	41,75	100	63,78
2005	19,14	35,24	3,87	0,91	40,02	33,99	6,85	40,84	100	65,10
2006	19,29	35,69	4,42	0,64	40,76	32,35	7,60	39,95	100	67,01
2007	19,29	36,19	4,97	0,66	41,82	31,35	7,53	38,89	100	67,99
2008	19,73	36,67	4,96	0,67	42,30	30,26	7,71	37,97	100	69,07
2009	19,33	36,88	4,60	0,74	42,22	31,09	7,37	38,45	100	68,18
2010	20,21	36,33	4,47	0,89	41,70	31,02	7,07	38,10	100	68,09
2011	20,88	35,66	4,17	0,94	40,77	31,64	6,71	38,35	100	67,42
2012	22,06	34,83	3,87	0,95	39,64	32,10	6,19	38,30	100	66,95
2013	21,90	35,81	3,76	0,96	40,52	31,17	6,41	37,58	100	67,87
rozdíl 13-12	-0,16	0,97	-0,11	0,01	0,88	-0,93	0,21	- 0,72	-	0,92

Pozn.: V počtu žáků gymnázií jsou zahrnuti žáci přijatí do 1. ročníků čtyřletých gymnázií a žáci studující ve víceletých gymnáziích v ročnících odpovídajících 1. ročníku čtyřletého gymnázia.

Obr. 4: Vývoj podílů žáků vstupujících do oborů středního vzdělání vedoucích/nevedoucích k získání maturitní zkoušky v denní formě po ukončení povinné školní docházky

Celkový pohled na vývoj podílů žáků přijímaných do oborů středního vzdělávání v denní formě po ukončení povinné školní docházky, vedoucích/nevedoucích k získání maturitní zkoušky, poskytuje obr. 4. Z obrázku je zřejmé, že od roku 2003, kdy podíl maturantů dosahoval 63 %, jejich podíl narostl o 5,3 p.b. Po maximu, které v roce 2008 dosáhlo až 69 %, došlo k obratu a v letošním školním roce 2013/14 je podíl žáků vstupujících do maturitních oborů 67,9 %.

Postupně roste počet dospělých vstupujících do zkráceného studia, jejich počty již nejsou zanedbatelné. V učebních oborech je v případě denního studia zájem zejména o obory skupin 23 Strojírenství a 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika a 36 Stavebnictví, v maturitních oborech pak o skupinu 75 Pedagogika, učitelství a sociální péče. V jiných formách studia (studiu při zaměstnání) je v učebních oborech výrazný zájem o obory skupiny 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika, v maturitních oborech pak opět výrazný o skupinu 75 Pedagogika, učitelství a sociální péče a 36 Stavebnictví.

Toto rozložení zájmu výrazně avizuje, které profese na trhu práce poskytují zaměstnání a jaké tedy kvalifikace absolventi jiných oborů potřebují získat pro své dobré uplatnění.

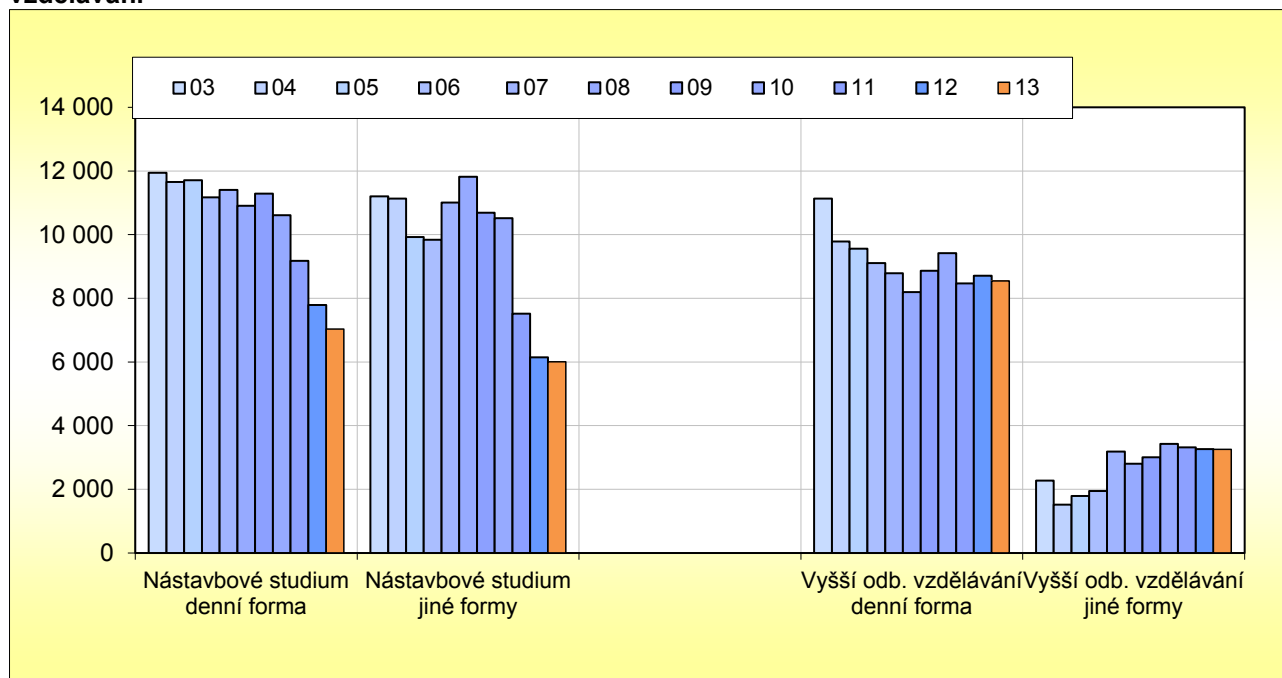
Počty žáků **zkráceného studia** pro získání středního vzdělání s výučním listem či pro získání středního vzdělání s maturitní zkouškou jsou uvedeny v tabulce 2.

Tab. 2: Vývoj počtu žáků nově přijatých do zkráceného studia

30.9.	Zkrácené studium pro získání			
	středního vzdělání s výučním listem		středního vzdělání s maturitní zkouškou	
	denní	jiné formy	denní	jiné formy
2005	3	97	0	0
2006	16	101	27	244
2007	83	55	41	118
2008	57	57	9	243
2009	177	44	22	171
2010	344	63	21	353
2011	428	120	65	480
2012	616	130	101	765
2013	867	191	275	872

K výraznějšímu vývoji dochází i ve struktuře žáků, kteří se připravují v oborech navazujících na dříve uvedené kategorie středního vzdělávání, tj. v **nástavbovém a vyšším odborném vzdělávání**. Protože tyto kategorie vzdělávání nejsou ve vzájemné přímé vazbě, je na dalším obrázku (obr. 5) vyjádřen vývoj **pouze v počtech žáků a studentů** nově přijatých do 1. ročníků nástavbového a vyššího odborného studia. Číselné hodnoty jsou uvedeny v tabulce 3.

Obr. 5: Vývoj počtu žáků a studentů vstupujících do 1. ročníků nástavbového a vyššího odborného vzdělávání

Po roce 1997 byl počet žáků přijímaných **do nástavbového studia** administrativně omezován, proto došlo k jeho poklesu. Následné uvolnění přineslo zvýšení počtu přijímaných žáků, do denního studia bylo ve školním roce 2003/04 nově přijato téměř 12 tisíc žáků, což představovalo maximum. Od uvedeného roku se počet přijímaných do denního studia nástaveb s mírným kolísáním postupně snižuje, od roku 2011/12 je zřejmý výrazný pokles, to je důsledek zavedení nové maturitní zkoušky a velké neúspěšnosti absolventů nástaveb u ní. V roce 2013/14 bylo nově přijato asi 7,0 tisíc žáků, což představuje oproti maximu v roce 2002/03 téměř poloviční snížení. Stále zůstává skutečností, že asi třetina přijatých toto studium nedokončí, ať již proto, že studium přeruší, nebo že neuspěje u maturitní zkoušky, kde se čistá míra jejich neúspěšnosti pohybuje kolem 23 %.

Do nástavbového studia je v jiných formách studia přijímán velký počet žáků, téměř stejný jako počty přijímaných k dennímu studiu. Jde převážně o dálkovou formu studia. Pokles přihlášených byl v předcházejících dvou letech vyšší než v denním studiu, v posledním roce k němu ale nedošlo. Počet těch, kteří studium neukončí úspěšně, přesahuje 50 %.

Nástavbové studium umožňuje získání vyšší vzdělanostní úrovně těm vyučeným absolventům, kteří se po vyučení rozhodli pokračovat ve studiu. Tato možnost má značný význam, protože vzdělání v učebních oborech pak není uzavřenou vzdělávací cestou. To je důležité jak při získávání zájemců o vzdělávání v těchto oborech, tak i z hlediska zájmu společnosti o co nejvyšší vzdělanost obyvatel. I když poměrně značný podíl přihlášených studium nedokončí, je evidentní, že absolvování i části vzdělávání zvyšuje jejich vzdělanost.

V zájmu společnosti je i rozvoj podnikatelských dovedností vyučených, k němuž dochází především v nástavbovém oboru Podnikání, do kterého vstupuje asi 60 % přijatých do nástavbových oborů. Tento vysoký podíl je však dán i tím, že v mnoha školách není v jednotlivých učebních oborech dostatek vyučených absolventů, aby bylo možné sestavit třídu v profesně navazujícím nástavbovém oboru.

Tab. 3: Vývoj počtu žáků nově přijatých do nástavbového a vyššího vzdělávání

30.9.	Nástavbové studium pro absolventy 3I. UO		Vyšší studium (bez konzervatoří)	
	denní	jiné formy	denní	jiné formy
2003	11 944	11 201	11 135	2 273
2004	11 657	11 132	9 786	1 518
2005	11 708	9 923	9 555	1 786
2006	11 174	9 836	9 103	1 949
2007	11 406	11 005	8 786	3 182
2008	10 908	11 821	8 191	2 805
2009	11 287	10 686	8 864	3 006
2010	10 609	10 519	9 414	3 424
2011	9 174	7 514	8 464	3 316
2012	7 791	6 148	8 706	3 260
2013	7 036	6 006	8 548	3 257

Vyšší odborné vzdělávání vykazovalo výrazný rozvoj po roce 1995, kdy nahradilo oblíbené pomaturitní studium. Počet žáků vstupujících do vyššího odborného studia v krátké době překonal počet vstupujících do studia pomaturitního v předcházejícím období; v průběhu let jsou zaznamenána dvě maxima, a to v letech 1998 a 2003 (při sečtení denní i jiných forem). Od roku 2004 v denním studiu se počet přijímaných postupně snižoval, od roku 2007 jsou počty nově přijímaných v denním i jiných formách studia víceméně stabilní. V roce 2013/14 bylo přijato v denní formě 8 548 žáků a v jiných formách 3 257, a to i při konkurenci snadného vstupu do bakalářských forem studia na vysokých školách. Tento stav ukazuje trvalou oblíbenost vyššího odborného studia.

3. Vývoj vzdělanostní struktury žáků nově přijímaných do středního vzdělávání a vyššího odborného vzdělávání v členění podle krajů

Údaje o vývoji struktury nově přijímaných žáků a studentů ve středním a vyšším vzdělávání v pohledu krajského členění ukazují rozdíly ve vývoji v jednotlivých krajích způsobené rozdílnými náhledy na potřebu jednotlivých druhů vzdělávání.

Vzhledem k velkému rozsahu údajů zde uvádíme pouze základní data o počtech a podílech žáků vstupujících do prvních ročníků, tj. podobně jako v kap. 2. Podrobnější údaje o struktuře přijímaných žáků a absolventů v krajích podle kategorií vzdělání a skupin oborů vzdělání lze získat na www.nuv.cz, v tematickém okruhu „Vzdělávání a trh práce/Vzdělávání a trh práce v krajích ČR“.

V grafech k vývoji vzdělanostní struktury jsou pro jednotlivé kraje uvedeny proporce žáků nově přijatých do oborů poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou a střední vzdělání s výučním listem, v grafech není znázorněn vývoj podílů žáků v oborech poskytujících střední vzdělání (C a J – necelé 1 % z celku). Pro názornost se v každém grafu opakují bílé sloupce, které představují průměr ČR, a rovněž je zachováno stejné měřítko všech grafů. Zřejmý a logický je značně odlišný stav v Praze, kterou proto do komentářů v porovnávání nezahrnujeme.

V **tabulce 5** jsou uvedeny **počty žáků** vstupujících do 1. ročníků uváděných kategorií v jednotlivých krajích, v **tabulce 6** **podíly počtů žáků** vždy pro roky 2009/10 až 2013/14. Aby byl vývoj v krajích ještě zřetelnější, je v **tabulce 7** spočítán **meziroční nárůst či pokles** v jednotlivých krajích a kategoriích vzdělávání, vč. zvýraznění maxim a hodnot porovnání s ČR.

Zajímavé údaje z hodnot roku 2013/14 pak porovnááme v následujícím textu. Do srovnávání nezahrnujeme Prahu, která je značně atypická (údaje o ní jsou uvedeny v tabulkách a grafech).

Do oborů poskytujících **vzdělání s výučním listem** byl přijat největší podíl žáků v Karlovarském (40,6 %) a v Libereckém kraji (37,2 %), nejmenší potom v kraji Zlínském (28,4 % – zde je to ale kompenzováno vysokým podílem přijatých do oborů s vyučením a maturitou). V tomto šk.r. se v ČR podíl žáků v oborech poskytujících výuční list snížil o 0,9 p.b., nejvyšší nárůst byl zaznamenán v kraji Olomouckém (0,4 p.b.), naopak největší pokles v Pardubickém kraji (2,7 p.b.).

Do **oborů kategorie L0** (vyučení s maturitou) byl přijat největší podíl žáků ve Zlínském (9,4 %) a v Olomouckém kraji (7,9 %), nejmenší podíl v kraji Libereckém (3,8 %). Trvale výrazně vyšší podíl byl a zůstává v moravských krajích, v posledních letech i v Plzeňském kraji. Větší nárůst vykazuje Pardubický kraj (1,6 p.b.), výrazný pokles Liberecký kraj (1,1 p.b.).

Podíl nově přijatých do 4letých **gymnází** a pokračujících ve víceletých gymnáziích v ročníku odpovídajícím 1. ročníku 4letých gymnází v tomto roce poklesl o 0,2 p.b., opět pod hranici 22 %. Největší podíl je v Jihomoravském a Zlínském kraji (24,0 %), dále v Pardubickém kraji (21,4 %), nejmenší naopak v kraji Ústeckém (17,1 p.b.) a Libereckém (17,9 %). Největší úbytek vykazuje Olomoucký kraj (2,0 p.b.), nejvyšší nárůst pak kraj Liberecký (1,6 p.b.).

V **maturitních oborech kategorie M** byl nejvyšší podíl nově přijatých žáků v krajích Královéhradeckém (43,3 %) a Jihočeském (40,8 %), nejmenší v Karlovarském kraji (34,8 %). Podíl nově přijatých vykazuje nejvýraznější pokles v Pardubickém kraji (0,5 p.b.), největší nárůst pak Královéhradecký kraj (2,9 p.b.).

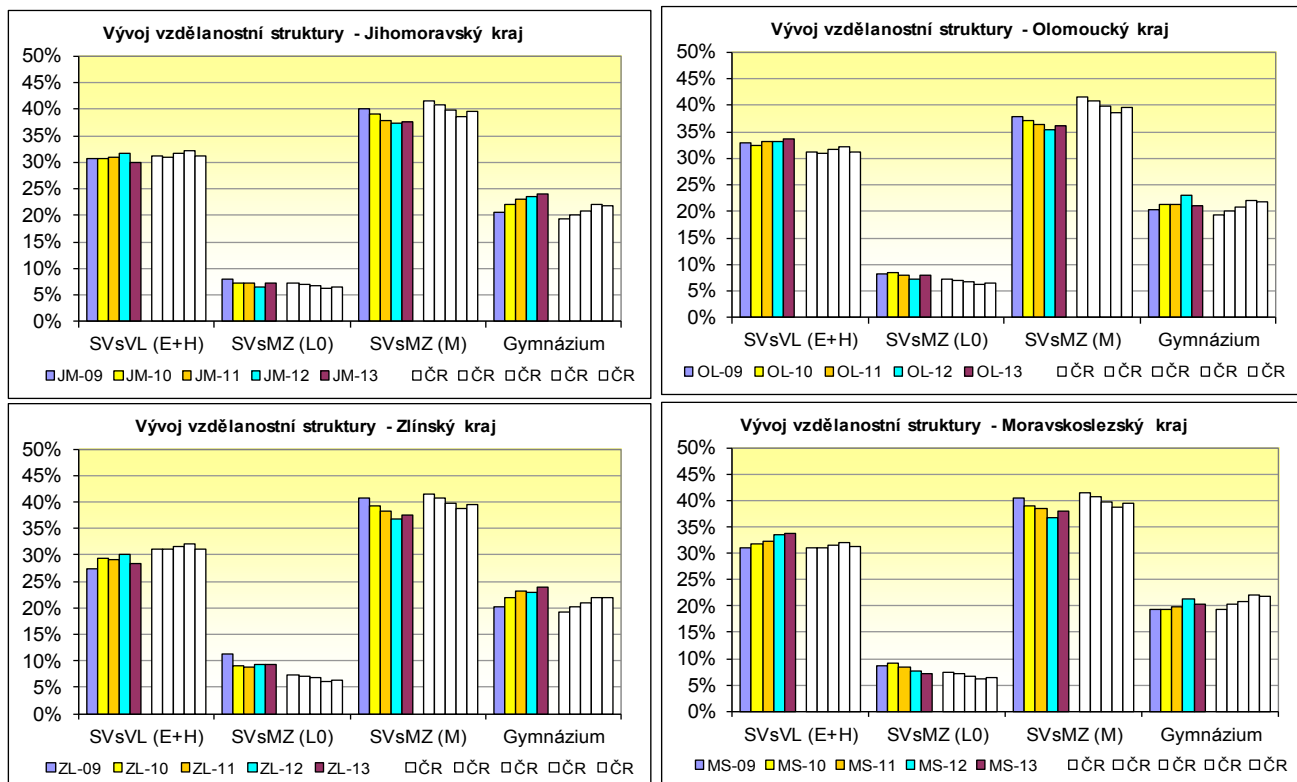
Do maturitních oborů jako celku je přijímán nejvyšší podíl žáků ve Zlínském (71,1 %) a Jihomoravském kraji (68,9 %), nejnižší v Karlovarském kraji (59,1 %). V tomto komentáři ovšem neporovnáváme s Prahou, kde je podíl přijatých do maturitních oborů nejvyšší (80,5 %).

Velice zajímavé hodnoty lze najít v tabulce 7 (meziroční nárůsty či úbytky). V průběhu posledních pěti let vykazuje nejvyšší hodnotu nárůstu (2,9 p.b.) Královéhradecký kraj, a to v podílu přijatých do maturitních oborů M, největší pokles (2,0 p.b.), zde v podílu přijatých do oborů gymnází, pak kraj Olomoucký. Největší nárůst přijatých do gymnází vykazuje vedle Prahy Liberecký kraj (1,6 p.b.). Největší pokles v podílu přijatých do učebních oborů v průběhu 5 let byl zaznamenán v Královéhradeckém kraji, nejvyšší nárůst v kraji Olomouckém.

Ještě připomínáme, že v našich tabulkách a grafech sledujeme vývoj počtů a podílů žáků gymnází věkově odpovídajících 1. ročníku 4letých gymnází. Proto není možné srovnávat zde uvedené údaje s jinde běžně uváděnými údaji, kde se počítají žáci přijatí do prvních ročníků.

**Obr. 6: Vývoj podílů žáků vstupujících do 1. ročníků středního vzdělávání (u víceletých gymnázií do vyššího stupně)
Kraje ČR - Denní studium - šk.r. 09/10 až 13/14**

K rozvoji obecně odborného vzdělávání, jehož prvotním cílem je příprava žáků ke vstupu do terciárního vzdělávání, dochází i v oborech lyceí. Jejich podíl už nelze považovat za zanedbatelný, také Národní strategický referenční rámec ČR 2007 – 2013 předpokládal jejich další rozšiřování. Ve školním roce 2008/09 bylo dosaženo 5% podílu v celku žáků vstupujících do středního vzdělávání, do roku 2013/14 však tento podíl poklesl na 3,8 %.

Z tabulky je zřejmé, že největší rozšíření mají lycea v krajích Libereckém a Středočeském, nejmenší pak v Karlovarském kraji, k likvidaci lyceí zřejmě dochází v kraji Zlínském, kde jejich podíl býval největší.

Tab. 4: Počty a podíly žáků přijatých do oborů lyceí denní forma – podíl z celkového počtu přijatých do SŠ po ZŠ

	2007/08		2008/09		2009/10		2010/11		2011/12		2012/13		2013/14	
Hl.m.Praha	717	4,4%	762	4,7%	788	5,0%	788	5,5%	718	5,3%	676	5,1%	677	5,2%
Středočeský kraj	657	5,5%	584	4,9%	478	4,2%	429	4,2%	452	4,8%	431	4,5%	422	4,5%
Jihočeský kraj	345	4,2%	353	4,2%	325	3,9%	247	3,4%	271	4,0%	199	3,0%	254	3,9%
Plzeňský kraj	310	4,7%	305	4,6%	297	4,5%	222	3,9%	194	3,6%	197	3,8%	202	4,0%
Karlovarský kraj	173	4,4%	181	4,7%	144	3,8%	97	2,8%	86	2,8%	77	2,7%	51	1,8%
Ústecký kraj	363	3,2%	388	3,5%	409	3,8%	373	3,8%	345	3,8%	357	4,0%	285	3,3%
Liberecký kraj	224	4,1%	252	4,8%	213	4,3%	223	5,0%	169	3,9%	172	4,1%	183	4,6%
Královéhradecký k.	494	6,4%	431	5,8%	394	5,4%	288	4,5%	254	4,0%	247	4,1%	239	4,1%
Pardubický kraj	290	4,3%	305	4,6%	245	3,8%	206	3,6%	137	2,6%	214	4,2%	173	3,4%
Kraj Vysočina	304	4,5%	354	5,3%	358	5,5%	291	5,2%	213	3,9%	186	3,6%	189	3,7%
Jihomoravský kraj	808	5,2%	781	5,2%	683	4,7%	592	4,6%	494	4,2%	375	3,3%	333	3,0%
Olomoucký kraj	285	3,4%	288	3,5%	268	3,4%	249	3,5%	244	3,6%	252	3,8%	217	3,3%
Zlínský kraj	520	6,4%	554	7,1%	457	6,0%	384	5,8%	270	4,3%	62	1,1%	55	1,0%
Moravskoslezský k.	1032	6,1%	989	6,0%	824	5,2%	693	5,0%	617	4,6%	553	4,3%	524	4,2%
Česká republika	6522	4,9%	6527	5,0%	5883	4,6%	5082	4,5%	4464	4,2%	3998	3,9%	3804	3,8%

Tab. 5: Počty žáků vstupujících do 1. ročníků středního vzdělávání (u víceletých gymnázií do vyššího stupně) - Kraje ČR - Denní studium - šk.r. 09/10 až 13/14

Kraj	Šk.r.	Gymnázium	Obory vzděl. kat. M, J a C			Obory vzděl. kat. H+E a L0			Celkem	z toho s matur.
			s matur.	bez mat.	celk.	s výu. list	s matur.	Celkem		
Hl.m. Praha	09/10	4167	7219	155	7374	3201	1028	4229	15770	12414
	10/11	3820	6593	177	6770	2686	997	3683	14273	11410
	11/12	3846	5991	165	6156	2638	886	3524	13526	10723
	12/13	4032	5819	138	5957	2545	780	3325	13314	10631
	13/14	3848	5887	139	6026	2413	793	3206	13080	10528
Středočeský kraj	09/10	2183	4505	79	4584	3876	617	4493	11260	7305
	10/11	2027	4029	91	4120	3466	556	4022	10169	6612
	11/12	1962	3670	102	3772	3265	507	3772	9506	6139
	12/13	2122	3530	89	3619	3393	462	3855	9596	6114
	13/14	2049	3530	100	3630	3163	454	3617	9296	6033
Jihočeský kraj	09/10	1550	3472	52	3524	2675	504	3179	8253	5526
	10/11	1426	2960	49	3009	2332	461	2793	7228	4847
	11/12	1357	2771	37	2808	2295	386	2681	6846	4514
	12/13	1438	2667	41	2708	2166	381	2547	6693	4486
	13/14	1333	2651	38	2689	2059	416	2475	6497	4400
Plzeňský kraj	09/10	1029	2769	49	2818	2212	532	2744	6591	4330
	10/11	976	2358	50	2408	1845	455	2300	5684	3789
	11/12	991	2257	41	2298	1802	371	2173	5462	3619
	12/13	1011	2060	37	2097	1744	337	2081	5189	3408
	13/14	939	2070	22	2092	1709	354	2063	5094	3363
Karlovarský kraj	09/10	561	1514	20	1534	1468	239	1707	3802	2314
	10/11	553	1355	14	1369	1380	168	1548	3470	2076
	11/12	507	1071	16	1087	1261	185	1446	3040	1763
	12/13	527	960	15	975	1159	150	1309	2811	1637
	13/14	533	990	11	1001	1155	159	1314	2848	1682
Ústecký kraj	09/10	1548	4600	131	4731	3872	658	4530	10809	6806
	10/11	1484	4060	126	4186	3483	587	4070	9740	6131
	11/12	1369	3827	110	3937	3359	528	3887	9193	5724
	12/13	1440	3557	116	3673	3290	433	3723	8836	5430
	13/14	1454	3440	107	3547	3079	443	3522	8523	5337
Liberecký kraj	09/10	824	1932	30	1962	1927	271	2198	4984	3027
	10/11	766	1822	28	1850	1642	230	1872	4488	2818
	11/12	743	1722	38	1760	1629	203	1832	4335	2668
	12/13	680	1653	36	1689	1602	205	1807	4176	2538
	13/14	719	1614	38	1652	1496	153	1649	4020	2486
Královéhradecký k.	09/10	1319	3219	75	3294	2283	462	2745	7358	5000
	10/11	1230	2685	77	2762	2038	361	2399	6391	4276
	11/12	1214	2726	60	2786	1959	337	2296	6296	4277
	12/13	1203	2423	85	2508	1975	308	2283	5994	3934
	13/14	1175	2531	59	2590	1811	268	2079	5844	3974
Pardubický kraj	09/10	1148	2694	41	2735	1979	555	2534	6417	4397
	10/11	1081	2351	32	2383	1834	426	2260	5724	3858
	11/12	1009	2021	39	2060	1860	353	2213	5282	3383
	12/13	1014	1934	32	1966	1813	280	2093	5073	3228
	13/14	1105	1942	36	1978	1705	367	2072	5155	3414
Kraj Vysočina	09/10	1159	2669	42	2711	2119	477	2596	6466	4305
	10/11	1043	2283	59	2342	1793	369	2162	5547	3695
	11/12	1110	2145	59	2204	1817	352	2169	5483	3607
	12/13	1085	1994	43	2037	1694	338	2032	5154	3417
	13/14	1073	1982	63	2045	1614	322	1936	5054	3377
Jihomoravský kraj	09/10	3001	5886	109	5995	4501	1170	5671	14667	10057
	10/11	2811	4988	114	5102	3928	931	4859	12772	8730
	11/12	2729	4506	112	4618	3676	871	4547	11894	8106
	12/13	2657	4210	127	4337	3565	725	4290	11284	7592
	13/14	2662	4166	116	4282	3337	814	4151	11095	7642
Olomoucký kraj	09/10	1608	3010	57	3067	2614	643	3257	7932	5261
	10/11	1526	2658	46	2704	2326	599	2925	7155	4783
	11/12	1437	2439	72	2511	2230	528	2758	6706	4404
	12/13	1536	2372	74	2446	2221	484	2705	6687	4392
	13/14	1383	2385	79	2464	2213	520	2733	6580	4288
Zlínský kraj	09/10	1535	3111	19	3130	2097	868	2965	7630	5514
	10/11	1436	2586	23	2609	1927	600	2527	6572	4622
	11/12	1444	2378	32	2410	1807	548	2355	6209	4370
	12/13	1344	2170	41	2211	1776	554	2330	5885	4068
	13/14	1390	2176	30	2206	1644	545	2189	5785	4111
Moravskoslezský k.	09/10	3075	6414	84	6498	4905	1389	6294	15867	10878
	10/11	2680	5428	124	5552	4410	1262	5672	13904	9370
	11/12	2643	5127	124	5251	4278	1131	5409	13303	8901
	12/13	2722	4673	104	4777	4259	969	5228	12727	8364
	13/14	2512	4696	133	4829	4168	878	5046	12387	8086
Česká republika	09/10	24707	53014	943	53957	39729	9413	49142	127806	87134
	10/11	22859	46156	1010	47166	35090	8002	43092	113117	77017
	11/12	22361	42651	1007	43658	33876	7186	41062	107081	72198
	12/13	22811	40022	978	41000	33202	6406	39608	103419	69239
	13/14	22175	40060	971	41031	31566	6486	38052	101258	68721

Tab. 6: Podíly žáků vstupujících do 1. ročníků středního vzdělávání (u víceletých gymnázií do vyššího stupně) - Kraje ČR - Denní studium - šk.r. 09/10 až 13/14

Kraj	Šk.r.	Gymnázium	Obory vzděl. kat. M, J a C			Obory vzděl. kat. H+E a L0			Celkem	z toho s matur.
			s matur.	bez mat.	celk.	s výu. list	s matur.	Celkem		
Hl.m. Praha	09/10	26,4%	45,8%	1,0%	46,8%	20,3%	6,5%	26,8%	100%	78,7%
	10/11	26,8%	46,2%	1,2%	47,4%	18,8%	7,0%	25,8%	100%	79,9%
	11/12	28,4%	44,3%	1,2%	45,5%	19,5%	6,6%	26,1%	100%	79,3%
	12/13	30,3%	43,7%	1,0%	44,7%	19,1%	5,9%	25,0%	100%	79,8%
	13/14	29,4%	45,0%	1,1%	46,1%	18,4%	6,1%	24,5%	100%	80,5%
Středočeský kraj	09/10	19,4%	40,0%	0,7%	40,7%	34,4%	5,5%	39,9%	100%	64,9%
	10/11	19,9%	39,6%	0,9%	40,5%	34,1%	5,5%	39,6%	100%	65,0%
	11/12	20,6%	38,6%	1,1%	39,7%	34,3%	5,3%	39,7%	100%	64,6%
	12/13	21,5%	39,8%	0,6%	40,5%	32,4%	5,7%	38,1%	100%	67,0%
	13/14	20,5%	40,8%	0,6%	41,4%	31,7%	6,4%	38,1%	100%	67,7%
Jihočeský kraj	09/10	18,8%	42,1%	0,6%	42,7%	32,4%	6,1%	38,5%	100%	67,0%
	10/11	19,7%	41,0%	0,7%	41,6%	32,3%	6,4%	38,6%	100%	67,1%
	11/12	19,8%	40,5%	0,5%	41,0%	33,5%	5,6%	39,2%	100%	65,9%
	12/13	21,5%	39,8%	0,6%	40,5%	32,4%	5,7%	38,1%	100%	67,0%
	13/14	20,5%	40,8%	0,6%	41,4%	31,7%	6,4%	38,1%	100%	67,7%
Plzeňský kraj	09/10	15,6%	42,0%	0,7%	42,8%	33,6%	8,1%	41,6%	100%	65,7%
	10/11	17,2%	41,5%	0,9%	42,4%	32,5%	8,0%	40,5%	100%	66,7%
	11/12	18,1%	41,3%	0,8%	42,1%	33,0%	6,8%	39,8%	100%	66,3%
	12/13	19,5%	39,7%	0,7%	40,4%	33,6%	6,5%	40,1%	100%	65,7%
	13/14	18,4%	40,6%	0,4%	41,1%	33,5%	6,9%	40,5%	100%	66,0%
Karlovarský kraj	09/10	14,8%	39,8%	0,5%	40,3%	38,6%	6,3%	44,9%	100%	60,9%
	10/11	15,9%	39,0%	0,4%	39,5%	39,8%	4,8%	44,6%	100%	59,8%
	11/12	16,7%	35,2%	0,5%	35,8%	41,5%	6,1%	47,6%	100%	58,0%
	12/13	18,7%	34,2%	0,5%	34,7%	41,2%	5,3%	46,6%	100%	58,2%
	13/14	18,7%	34,8%	0,4%	35,1%	40,6%	5,6%	46,1%	100%	59,1%
Ústecký kraj	09/10	14,3%	42,6%	1,2%	43,8%	35,8%	6,1%	41,9%	100%	63,0%
	10/11	15,2%	41,7%	1,3%	43,0%	35,8%	6,0%	41,8%	100%	62,9%
	11/12	14,9%	41,6%	1,2%	42,8%	36,5%	5,7%	42,3%	100%	62,3%
	12/13	16,3%	40,3%	1,3%	41,6%	37,2%	4,9%	42,1%	100%	61,5%
	13/14	17,1%	40,4%	1,3%	41,6%	36,1%	5,2%	41,3%	100%	62,6%
Liberecký kraj	09/10	16,5%	38,8%	0,6%	39,4%	38,7%	5,4%	44,1%	100%	60,7%
	10/11	17,1%	40,6%	0,6%	41,2%	36,6%	5,1%	41,7%	100%	62,8%
	11/12	17,1%	39,7%	0,9%	40,6%	37,6%	4,7%	42,3%	100%	61,5%
	12/13	16,3%	39,6%	0,9%	40,4%	38,4%	4,9%	43,3%	100%	60,8%
	13/14	17,9%	40,1%	0,9%	41,1%	37,2%	3,8%	41,0%	100%	61,8%
Královéhradecký k.	09/10	17,9%	43,7%	1,0%	44,8%	31,0%	6,3%	37,3%	100%	68,0%
	10/11	19,2%	42,0%	1,2%	43,2%	31,9%	5,6%	37,5%	100%	66,9%
	11/12	19,3%	43,3%	1,0%	44,3%	31,1%	5,4%	36,5%	100%	67,9%
	12/13	20,1%	40,4%	1,4%	41,8%	32,9%	5,1%	38,1%	100%	65,6%
	13/14	20,1%	43,3%	1,0%	44,3%	31,0%	4,6%	35,6%	100%	68,0%
Pardubický kraj	09/10	17,9%	42,0%	0,6%	42,6%	30,8%	8,6%	39,5%	100%	68,5%
	10/11	18,9%	41,1%	0,6%	41,6%	32,0%	7,4%	39,5%	100%	67,4%
	11/12	19,1%	38,3%	0,7%	39,0%	35,2%	6,7%	41,9%	100%	64,0%
	12/13	20,0%	38,1%	0,6%	38,8%	35,7%	5,5%	41,3%	100%	63,6%
	13/14	21,4%	37,7%	0,7%	38,4%	33,1%	7,1%	40,2%	100%	66,2%
Kraj Vysočina	09/10	17,9%	41,3%	0,6%	41,9%	32,8%	7,4%	40,1%	100%	66,6%
	10/11	18,8%	41,2%	1,1%	42,2%	32,3%	6,7%	39,0%	100%	66,6%
	11/12	20,2%	39,1%	1,1%	40,2%	33,1%	6,4%	39,6%	100%	65,8%
	12/13	21,1%	38,7%	0,8%	39,5%	32,9%	6,6%	39,4%	100%	66,3%
	13/14	21,2%	39,2%	1,2%	40,5%	31,9%	6,4%	38,3%	100%	66,8%
Jihomoravský kraj	09/10	20,5%	40,1%	0,7%	40,9%	30,7%	8,0%	38,7%	100%	68,6%
	10/11	22,0%	39,1%	0,9%	39,9%	30,8%	7,3%	38,0%	100%	68,4%
	11/12	22,9%	37,9%	0,9%	38,8%	30,9%	7,3%	38,2%	100%	68,2%
	12/13	23,5%	37,3%	1,1%	38,4%	31,6%	6,4%	38,0%	100%	67,3%
	13/14	24,0%	37,5%	1,0%	38,6%	30,1%	7,3%	37,4%	100%	68,9%
Olomoucký kraj	09/10	20,3%	37,9%	0,7%	38,7%	33,0%	8,1%	41,1%	100%	66,3%
	10/11	21,3%	37,1%	0,6%	37,8%	32,5%	8,4%	40,9%	100%	66,8%
	11/12	21,4%	36,4%	1,1%	37,4%	33,3%	7,9%	41,1%	100%	65,7%
	12/13	23,0%	35,5%	1,1%	36,6%	33,2%	7,2%	40,5%	100%	65,7%
	13/14	21,0%	36,2%	1,2%	37,4%	33,6%	7,9%	41,5%	100%	65,2%
Zlínský kraj	09/10	20,1%	40,8%	0,2%	41,0%	27,5%	11,4%	38,9%	100%	72,3%
	10/11	21,9%	39,3%	0,3%	39,7%	29,3%	9,1%	38,5%	100%	70,3%
	11/12	23,3%	38,3%	0,5%	38,8%	29,1%	8,8%	37,9%	100%	70,4%
	12/13	22,8%	36,9%	0,7%	37,6%	30,2%	9,4%	39,6%	100%	69,1%
	13/14	24,0%	37,6%	0,5%	38,1%	28,4%	9,4%	37,8%	100%	71,1%
Moravskoslezský k.	09/10	19,4%	40,4%	0,5%	41,0%	30,9%	8,8%	39,7%	100%	68,6%
	10/11	19,3%	39,0%	0,9%	39,9%	31,7%	9,1%	40,8%	100%	67,4%
	11/12	19,9%	38,5%	0,9%	39,5%	32,2%	8,5%	40,7%	100%	66,9%
	12/13	21,4%	36,7%	0,8%	37,5%	33,5%	7,6%	41,1%	100%	65,7%
	13/14	20,3%	37,9%	1,1%	39,0%	33,6%	7,1%	40,7%	100%	65,3%
Česká republika	09/10	19,3%	41,5%	0,7%	42,2%	31,1%	7,4%	38,5%	100%	68,2%
	10/11	20,2%	40,8%	0,9%	41,7%	31,0%	7,1%	38,1%	100%	68,1%
	11/12	20,9%	39,8%	0,9%	40,8%	31,6%	6,7%	38,3%	100%	67,4%
	12/13	22,1%	38,7%	0,9%	39,6%	32,1%	6,2%	38,3%	100%	66,9%
	13/14	21,9%	39,6%	1,0%	40,5%	31,2%	6,4%	37,6%	100%	67,9%

Tab. 7: Meziroční nárůst podílů žáků vstupujících do 1. ročníků středního vzdělávání (u víceletých gymnázií do vyššího stupně) - Kraje ČR - Denní studium - šk.r. 09/10 až 13/14

Kraj	Šk.r.	Gymnázium	Obory vzděl. kat. M, J a C		Obory vzděl. kat. H+E a L0		z toho s matur.
			s maturit.	bez mat.	s výu. list	s matur.	
Hl.m.Praha	09/10	0,7	0,2	0,0	0,3	-1,3	-0,4
	10/11	0,3	0,4	0,3	-1,5	0,5	1,2
	11/12	1,7	-1,9	0,0	0,7	-0,4	-0,7
	12/13	1,8	-0,6	-0,2	-0,4	-0,7	0,6
	13/14	-0,9	1,3	0,0	-0,7	0,2	0,6
Středočeský kraj	09/10	0,0	-1,0	0,1	1,0	-0,1	-1,1
	10/11	0,5	-0,4	0,2	-0,3	0,0	0,1
	11/12	0,7	-1,0	0,2	0,3	-0,1	-0,4
	12/13	0,8	1,2	-0,5	-2,0	0,4	2,4
	13/14	-1,0	1,0	0,0	-0,7	0,7	0,7
Jihočeský kraj	09/10	-0,9	1,4	0,2	0,1	-0,9	-0,3
	10/11	0,9	-1,1	0,0	-0,1	0,3	0,1
	11/12	0,1	-0,5	-0,1	1,3	-0,7	-1,1
	12/13	1,7	-0,6	0,1	-1,2	0,1	1,1
	13/14	-1,0	1,0	0,0	-0,7	0,7	0,7
Plzeňský kraj	09/10	-1,3	1,2	0,0	0,8	-0,6	-0,8
	10/11	1,6	-0,5	0,1	-1,1	-0,1	1,0
	11/12	1,0	-0,2	-0,1	0,5	-1,2	-0,4
	12/13	1,3	-1,6	0,0	0,6	-0,3	-0,6
	13/14	-1,1	0,9	-0,3	-0,1	0,5	0,3
Karlovarský kraj	09/10	-1,2	-0,8	0,2	0,8	1,1	-1,0
	10/11	1,2	-0,8	-0,1	1,2	-1,4	-1,0
	11/12	0,7	-3,8	0,1	1,7	1,2	-1,8
	12/13	2,1	-1,1	0,0	-0,2	-0,7	0,2
	13/14	0,0	0,6	-0,1	-0,7	0,2	0,8
Ústecký kraj	09/10	-0,3	1,3	0,6	-1,1	-0,4	0,5
	10/11	0,9	-0,9	0,1	-0,1	-0,1	0,0
	11/12	-0,3	-0,1	-0,1	0,8	-0,3	-0,7
	12/13	1,4	-1,4	0,1	0,7	-0,8	-0,8
	13/14	0,8	0,1	-0,1	-1,1	0,3	1,2
Liberecký kraj	09/10	-0,2	-1,1	0,0	0,9	0,4	-1,0
	10/11	0,5	1,8	0,0	-2,1	-0,3	2,1
	11/12	0,1	-0,9	0,3	1,0	-0,4	-1,2
	12/13	-0,9	-0,1	0,0	0,8	0,2	-0,8
	13/14	1,6	0,6	0,1	-1,1	-1,1	1,1
Královéhradecký k.	09/10	-0,1	-1,4	0,3	1,5	-0,3	-1,8
	10/11	1,3	-1,7	0,2	0,9	-0,6	-1,0
	11/12	0,0	1,3	-0,3	-0,8	-0,3	1,0
	12/13	0,8	-2,9	0,5	1,8	-0,2	-2,3
	13/14	0,0	2,9	-0,4	-2,0	-0,6	2,4
Pardubický kraj	09/10	-1,6	0,4	0,0	0,5	0,7	-0,5
	10/11	1,0	-0,9	-0,1	1,2	-1,2	-1,1
	11/12	0,2	-2,8	0,2	3,2	-0,8	-3,4
	12/13	0,9	-0,1	-0,1	0,5	-1,2	-0,4
	13/14	1,4	-0,5	0,1	-2,7	1,6	2,6
Kraj Vysočina	09/10	-0,7	-0,5	0,0	1,7	-0,5	-1,7
	10/11	0,9	-0,1	0,4	-0,4	-0,7	0,0
	11/12	1,4	-2,0	0,0	0,8	-0,2	-0,8
	12/13	0,8	-0,4	-0,2	-0,3	0,1	0,5
	13/14	0,2	0,5	0,4	-0,9	-0,2	0,5
Jihomoravský kraj	09/10	-0,8	0,3	-0,2	1,2	-0,5	-1,0
	10/11	1,5	-1,1	0,1	0,1	-0,7	-0,2
	11/12	0,9	-1,2	0,0	0,2	0,0	-0,2
	12/13	0,6	-0,6	0,2	0,7	-0,9	-0,9
	13/14	0,4	0,2	-0,1	-1,5	0,9	1,6
Olomoucký kraj	09/10	-1,0	0,3	-0,1	1,3	-0,5	-1,2
	10/11	1,1	-0,8	-0,1	-0,4	0,3	0,5
	11/12	0,1	-0,8	0,4	0,7	-0,5	-1,2
	12/13	1,5	-0,9	0,0	0,0	-0,6	0,0
	13/14	-2,0	0,8	0,1	0,4	0,7	-0,5
Zlínský kraj	09/10	0,0	-0,2	0,0	0,8	-0,6	-0,8
	10/11	1,7	-1,4	0,1	1,8	-2,2	-1,9
	11/12	1,4	-1,0	0,2	-0,2	-0,3	0,1
	12/13	-0,4	-1,4	0,2	1,1	0,6	-1,3
	13/14	1,2	0,7	-0,2	-1,8	0,0	1,9
Moravskoslezský k.	09/10	0,0	-2,4	0,0	2,0	0,3	-2,1
	10/11	-0,1	-1,4	0,4	0,8	0,3	-1,2
	11/12	0,6	-0,5	0,0	0,4	-0,6	-0,5
	12/13	1,5	-1,8	-0,1	1,3	-0,9	-1,2
	13/14	-1,1	1,2	0,3	0,2	-0,5	-0,4
Česká republika	09/10	-0,4	-0,2	0,1	0,8	-0,3	-0,9
	10/11	0,9	-0,7	0,2	-0,1	-0,3	-0,1
	11/12	0,7	-1,0	0,0	0,6	-0,4	-0,7
	12/13	1,2	-1,1	0,0	0,5	-0,5	-0,5
	13/14	-0,2	0,9	0,0	-0,9	0,2	0,9

Zvýraznění změn:
tučně jsou uvedeny hodnoty nárůstu větší-rovno 1,5 p. b.

kurzivou a šedě jsou uvedeny hodnoty menší-rovno - 1,5 p.b., tedy výrazný pokles

Údaje o počtech žáků **nově přijatých do 1. ročníků nástavbového studia** v jednotlivých krajích obsahuje **tabulka 8**, do **vyššího odborného studia** **tabulka 9**. V obou tabulkách jsou uvedeny i hodnoty jiných forem vzdělávání (pod označením JFV). Pro srovnávání jsou uvedeny hodnoty nárůstů mezi šk. r. 2011/12 a 2012/13 (sloupec „12/11“) a šk. r. 2012/13 a 2013/14 (sloupec „13/12“), ale jen v denním studiu. Poslední sloupec uvádí **podíl nově přijatých do denní formy nástaveb z absolventů denní formy tříletých oborů** poskytujících výuční list v daném roce (tab. 8), v tabulce 9 je pak uvedeno, jaký je **podíl nově přijatých do denní formy vyššího odborného studia z maturantů daného roku**.

Podíl vyučených přecházejících do denního nástavbového studia poklesl na 25,8 %, což představuje výrazný pokles oproti minulým rokům. Největší podíl má vedle Prahy i po výrazném poklesu kraj Olomoucký. Nízký podíl přecházejících do nástaveb je zřejmý v Karlovarském kraji (18,7 %), výrazný pokles v Královéhradeckém kraji o 44 % v předcházejícím roce je částečně kompenzován opětovným nárůstem o 29,1 %.

V **oborech VOŠ** dochází v průběhu let ke kolísání počtu nově přijatých, v některých krajích i docela výraznému. Podíl maturantů vstupujících do oborů VOŠ činí v tomto roce 12,4 %. Nejvyšší je tento podíl v Praze, Plzeňském a Pardubickém kraji, nejnižší v Libereckém, Zlínském, Královéhradeckém a Moravskoslezském kraji.

Tab.8: Počty žáků nově přijatých do 1. ročníků nástavbového studia pro absolventy 3letých učebních oborů

	šk.r. 2009/2010		šk.r. 2010/2011		šk.r. 2011/2012		šk.r. 2012/2013		šk.r. 2013/2014		Meziroční nárůst		Podíl z vyuč.
	denní	JFV	denní	JFV	denní	SPZ	denní	SPZ	denní	SPZ	12/11	13/12	
Hl.m.Praha	1139	1462	1024	1449	899	1095	840	1041	701	909	-6,6%	-16,5%	34,2%
Středočeský kraj	1106	983	1120	1024	990	915	857	769	804	783	-13,4%	-6,2%	29,7%
Jihočeský kraj	731	760	706	716	700	514	667	431	575	381	-4,7%	-13,8%	29,3%
Plzeňský kraj	684	586	658	630	538	341	499	249	398	307	-7,2%	-20,2%	24,5%
Karlovarský kraj	249	359	247	326	218	150	171	139	152	128	-21,6%	-11,1%	18,7%
Ústecký kraj	827	1039	865	1050	707	598	579	646	464	542	-18,1%	-19,9%	21,3%
Liberecký kraj	480	523	417	462	326	341	277	168	237	230	-15,0%	-14,4%	21,9%
Královéhradecký k.	650	443	552	360	514	308	289	295	373	289	-43,8%	29,1%	22,6%
Pardubický kraj	311	249	411	338	400	249	359	135	375	112	-10,3%	4,5%	25,4%
Kraj Vysočina	646	597	575	607	535	400	433	315	387	340	-19,1%	-10,6%	22,5%
Jihomoravský kraj	1208	909	1130	900	1002	722	936	489	795	473	-6,6%	-15,1%	24,6%
Olomoucký kraj	1127	577	972	581	838	353	657	369	569	315	-21,6%	-13,4%	32,0%
Zlínský kraj	748	521	653	466	533	277	431	222	382	278	-19,1%	-11,4%	22,8%
Moravskoslezský k.	1381	1678	1279	1610	974	1251	796	880	824	919	-18,3%	3,5%	25,0%
Česká republika	11287	10686	10609	10519	9174	7514	7791	6148	7036	6006	-15,1%	-9,7%	25,8%

Tab. 9: Počty žáků nově přijatých do 1. ročníků vyššího studia (bez konzervatoří)

	šk.r. 2009/2010		šk.r. 2010/2011		šk.r. 2011/2012		šk.r. 2012/2013		šk.r. 2013/2014		Meziroční nárůst		Podíl z matur.
	denní	JFV	denní	JFV	denní	SPZ	denní	SPZ	denní	SPZ	12/11	13/12	
Hl.m.Praha	1899	703	2106	652	1850	600	1959	668	2063	657	5,9%	5,3%	21,3%
Středočeský kraj	759	529	707	546	656	471	716	386	608	390	9,1%	-15,1%	10,6%
Jihočeský kraj	715	195	777	147	654	263	598	203	562	264	-8,6%	-6,0%	12,3%
Plzeňský kraj	524	118	488	196	425	172	444	164	490	153	4,5%	10,4%	15,7%
Karlovarský kraj	179	57	178	0	169	36	167	40	206	32	-1,2%	23,4%	12,8%
Ústecký kraj	657	315	707	260	662	342	634	484	652	447	-4,2%	2,8%	14,0%
Liberecký kraj	178	0	193	0	172	0	188	7	168	0	9,3%	-10,6%	7,7%
Královéhradecký k.	397	42	402	39	391	28	353	33	363	63	-9,7%	2,8%	8,8%
Pardubický kraj	469	141	562	127	505	146	471	90	487	105	-6,7%	3,4%	13,7%
Kraj Vysočina	467	130	403	248	345	248	452	262	378	222	31,0%	-16,4%	10,3%
Jihomoravský kraj	1101	304	1067	512	960	349	1024	270	952	304	6,7%	-7,0%	11,8%
Olomoucký kraj	412	93	509	97	500	148	513	132	414	113	2,6%	-19,3%	9,6%
Zlínský kraj	459	74	472	71	387	114	408	133	409	52	5,4%	0,2%	8,5%
Moravskoslezský k.	648	305	843	529	788	399	779	388	796	455	-1,1%	2,2%	8,9%
Česká republika	8864	3006	9414	3424	8464	3316	8706	3260	8548	3257	2,9%	-1,8%	12,4%

Meziroční nárůst - je určen v denním studiu.

Podíl z ..... - je pro šk.r. 2012/13.

4. Vývoj oborové struktury žáků ve středním a vyšším odborném vzdělávání

Na obrázcích a v tabulkách otištěných dále uvádíme počty a podíly žáků nově vstupujících do prvních ročníků v jednotlivých kategoriích odborného vzdělání v letech 2008/09 až 2013/14 v členění podle skupin oborů vzdělání.

V **grafech** jsou znázorněny **počty a podíly** žáků nově přijatých do prvních ročníků oborů poskytujících **střední vzdělání s výučním listem** (H + E), **střední vzdělání s maturitní zkouškou** (M a L0) a všech **společně** (H+E+M+L0) - (obr. 7 až 14). Uvedení jak počtů, tak podílů považujeme za důležité pro znázornění vývoje i při výrazně se měnících stavech populace. Obrázky 15 a 16 ukazují počty přijatých do **nástavbového studia** a do oborů **vyššího odborného vzdělávání**. Veškeré údaje jsou rovněž přehledně uvedeny v tabulkách 10 až 12. Grafy i údaje o počtech a podílech nově přijatých žáků do prvních ročníků zahrnují i žáky neveřejných škol (soukromých a církevních) a žáky se zdravotním postižením.

Zvláště důrazně upozorňujeme na skutečnost, že s náběhem kurikulární reformy došlo k některým změnám v soustavě oborů kategorie M, které způsobují **výrazné rozdíly v časových řadách**. Nejzásadnější změnou **od roku 2009 bylo sloučení všech oborů skupiny 64 Podnikání v oborech, odvětví do oboru 63-41-M/01 Ekonomika a podnikání, který ovšem patří do skupiny 63 Ekonomika a administrativa**. Vývoj časové řady v této skupině tím byl výrazně ovlivněn a v maturitní úrovni počty i podíly přijímaných výrazně poklesly (v součtu podíl poklesl o 7,1 p.b.). Dále došlo k **převedení oborů připravujících IT odborníky do skupiny 18 Informatické obory, což se odráží i ve výrazném snížení počtu žáků přijímaných do skupiny 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika**, kde byla tato příprava zařazena dříve (snížení u skup. 26 o 5,3 p.b., v součtu skup. 18 + 26 však jde o nárůst o 4,1 p.b.).

Množství hodnot v tabulkách a jejich znázornění v grafech umožňuje nejrozumnějším způsobem porovnávat vývoj v jednotlivých kategoriích vzdělání a skupinách oborů. Zde uvádíme jen několik podstatných údajů o tom, kde dochází k významným změnám.

V oborech středního vzdělávání s výučním listem - po letech mírného poklesu počtů i podílů žáků - začal **v roce 2008/09 pravidelně narůstat podíl přijímaných žáků; tento vývoj se však v letošním roce zastavil a v celku vyučených došlo k poklesu podílu o necelý 1 p.b. V roce 2013/14 tedy činí podíl** nově přijatých 31,17 % (31 566) z těch, kteří jsou nově přijatí ze základního vzdělávání (v absolutních číslech ale vzhledem k poklesu populace se jednalo o snížení počtu o 1 636 nových žáků).

Významné je, že se nezastavil nárůst v technických oborech, oproti minulému šk. r. (obr. 7 a 8, tab. 10) došlo k výraznému nárůstu ve skupině oborů Strojírenství (0,9 p.b.), dále pak v Potravinářství (0,6 p.b.) i v ostatních oborech, pokles byl zaznamenán ve skupině Stavebnictví (−0,2 p.b.). Zřejmě souvisí s tím, že se u této skupiny i přes širokou propagaci a podporu nábory žáků projevuje velmi nepříznivá reálná situace v odvětví, která je očividně spojená i s vysokou mírou nezaměstnanosti absolventů v této skupině oborů.

Výrazně vysoký pokles v podílech nově přijatých žáků byl zaznamenán ve skupině Gastronomie, hotelnictví, turismus (−1,7 p.b., tedy o 908 žáků), menší pokles byl pak ve skupině Osobní a provozní služby (− 0,3 p.b.).

V **dlouhodobém porovnání** od roku 2008 jsou vysoké hodnoty nárůstu podílů znatelné u skupin oborů Potravinářství (2,9 p.b.) a Zemědělství a lesnictví (2,0 p.b.). Velké snížení je pak zřejmé ve skupinách Gastronomie (−3,7 p.b.), Zpracování dřeva (− 1,5 p.b.) a Osobní služby (− 1,3 p.b.).

Tento vývoj v podstatě odpovídá potřebám a situaci na trhu práce a lze jej považovat za přiměřený a uspokojivý.

V maturitních oborech kategorie M (vč. oborů lyceí) po výrazném poklesu v roce 2012/13 (o 2 629 žáků) došlo v současném roce 2013/14 k malému nárůstu o 26 žáků, což

přestavuje nepatrný nárůst podílu o 0,06 %, takže celkový podíl této kategorie v přijatých do středního vzdělávání činí 39,6 %.

Největší meziroční **nárůst**, poměrně výrazný, vykazuje skupina Strojírenství (0,8 p.b.), další, již menší, skupiny oborů Informatické obory, právní a veřejnosprávní činnost a Pedagogika, učitelství a sociální péče (obě po 0,3 p.b.).

Největší **pokles** vykazuje opětovně nejpočetnější skupina v této kategorii, kterou je Ekonomika a administrativa (obr. 9, 10, tab. 10). Zde je podíl přijímaných žáků 16,7 %, proti minulému roku poklesl o – 0,9 p.b. Další významný pokles je u lyceí (–0,5 p.b.).

V **dlouhodobém pohledu** objevíme nejvyšší nárůst u součtu skupin Informatické obory a Elektrotechnika, telekomunikace a výpočetní technika, který v souhrnu představuje 4 p.b. Vykazovaný pokles ve skupině elektrotechnických oborů je dán jejich částečným přesunem do informatických, v celku však jde o největší nárůst. Vyšší nárůst je i ve skupinách Umění a užité umění (2,0 p.b.), což z hlediska uplatnění na trhu práce není příliš dobré, dále u skupin Právní a veřejnosprávní činnost a Pedagogika, učitelství a sociální péče (u obou 1,8 p.b.); u druhé uvedené skupiny jde o potřebný nárůst pracovníků pro oblast sociálních činností.

Největší pokles je velice výrazný, a to u sloučených skupin Ekonomika a Podnikání v oborech, odvětví (sloučeny v roce 2009). Pokles činí – 7,1 p.b.

Výrazný pokles u skupiny byl způsoben přesunem problematiky informatiky do skupiny Informatické obory. V dlouhodobém pohledu je výrazný pokles podílu žáků zaznamenán také u Lyceí (– 2,5 p.b.) a přes krátkodobý nárůst i u skupiny Strojírenství (–0,8 p.b.).

V maturitních oborech kategorie L0 (střední vzdělávání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem – L0 – obr. 11, 12) **došlo v posledním roce k nárůstu počtu přijatých** 80 žáků a jejich podíl činí 6,41 %, přitom v minulém roce činil pokles o 780 žáků a podílu na 6,19 %.

Také v této skupině se projeví změny v soustavě oborů, jde zejména o dlouhodobější postupný přesun žáků do oboru Autotronik (skupina Speciální a interdisciplinární obory). Zde v průběhu šesti let došlo k výraznému řádovému nárůstu počtu žáků, stejný pokles pak vykazuje skupina Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika, odkud se přesun udál. V tomto roce je však již situace stabilizovaná a skupina speciálních oborů vykazuje pokles.

K nejvýraznějšímu **nárůstu** došlo ve skupině Strojírenství a strojírenská výroba (3,5 p.b.), malé navýšení vykazují skupiny Hornictví, hutnictví a slévárenství a Zemědělství a lesnictví (obě po 0,2 p.b.)

Největší meziroční **pokles** v tomto roce vykazují skupiny oborů Gastronomie, hotelnictví a turismus (– 1,3 p.b.) a skupina Umění, užité umění (– 1,2 p.b.).

V **pětiletém pohledu** zaznamenala nejvyšší nárůst skupina oborů Osobní služby (4,4 p.b.), Strojírenství (4,1 p.b.) a Polygrafie (3,8 p.b.) Největší pokles pak vykazují skupiny Obchod (– 8,2 p.b.) a Doprava a spoje (–1,4 p.b.). Pokles ve skupině Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika je dán přesunem oboru do skupiny Speciální a interdisciplinární obory.

Vývoj celkového počtu a podílu žáků přijatých ve všech kategoriích, do kterých vstupují žáci ze základního vzdělávání (**E+H+L0+M**), je dobře zřetelný v grafech na obr. 13 a 14, kde je zřejmé, že se poklesy a nárůsty v různých kategoriích vyrovnávají.

Znatelně se projevují změny v počtech žáků i jejich podílech ve skupinách oborů, kde došlo ke změnám v soustavě oborů (Informatické obory i Speciální a interdisciplinární technické obory, které ubraly žáky ze skupiny Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika a sloučení oborů skupin Ekonomika a administrativa a Podnikání v oborech, odvětví v maturitních oborech, kde ovšem nejde jen o přesun; v ekonomických oborech došlo k výraznému poklesu počtu žáků (pokles o 4,2 p.b.).

V meziročním srovnání je významný pouze **nárůst podílů** žáků připravovaných ve skupinách oborů Strojírenství (0,9 p.b.) a Pedagogika, učitelství a sociální péče (0,3 p.b.), ve více skupinách pak došlo k nárůstu o 0,2 p.b.

K významnějšímu meziročnímu **poklesu podílu** dochází pouze u skupiny Gastronomie, hotelnictví a turismus (– 1,1 p.b.).

Zajímavý je i **dlouhodobý pohled**, který ukazuje, pomineme-li skupiny Informatické obory a Speciální a interdisciplinární technické obory, **významné nárůsty** skupin oborů Pedagogika, učitelství a sociální péče (1,4 p.b.), Potravinářství (1,3 p.b.), Umění, užité umění (1,0 p.b.) a Zemědělství (1,0 p.b.). **Největší poklesy** v pětiletém pohledu jasně vykazují, když pomineme odsun ze skupin Podnikání v oborech, odvětví a Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika, skupiny Obecně odborná příprava – Lycea (– 1,4 p.b.) a Obchod (–0,9 p.b.).

Všechny dlouhodobé změny se vztahují k rozdílům mezi roky 2008/09 a 2013/14. V absolutních počtech došlo v tomto období k poklesu **nově přijatých ze základních škol do odborného vzdělávání** o téměř 27 tisíc žáků (z 104 948 na 78 112 žáků). V **gymnaziální přípravě se pak snížil počet** přijatých a přecházejících do 2. stupně o 3,8 tisíce žáků (z 25 994 na 22 175).

V nastavbovém vzdělávání (obr. 15 a 16) **dochází v celku k meziročnímu poklesu** o 755 nově přijatých, což může odrážet jednak počátek výrazného poklesu populačního ročníku, ale i vliv problémů s úspěšností složení maturitní zkoušky v jejím novém pojetí.

Největší nárůst podílu (o 1,2 p.b.) při malém počtu žáků (93) vykazuje skupina Osobní a provozní služby, což je vliv zavedení oboru Vlasová kosmetika, **nárůst** podílu dále vykazují i skupiny Potravinářství a Stavebnictví (obě o 0,7 p.b.).

Nejmasovější skupina Podnikání v oborech, odvětví vykazovala velký pokles v podílu zastoupení (o – 3,2 p.b.). Podíl této skupiny stále přesahuje 60 % (4 413 žáků) všech nově přijatých v nastavbovém studiu, což je dáno tím, že při velké rozptýlenosti výuky učebních oborů na mnoha školách je to často jediná možnost, jak vytvořit dostatečně velkou třídu ze zájemců o nastavbové studium z různých oborů. Na druhé straně je výhodou příprava vyučených k budoucímu podnikání a zvýšení jejich vzdělanostní úrovně.

Podíváme-li se na **vývoj z dlouhodobého pohledu**, i přes současný pokles je zřejmý výrazný nárůst skupiny Podnikání v oborech, odvětví (3,7 p.b.). Významný nárůst vykazují také skupiny Speciální a interdisciplinární obory (1,5 p.b.) a Stavebnictví (1,2 p.b.). Největší pokles v tomto období vykazují skupiny Doprava a spoje (– 1,9 p.b.), Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika (– 1,7 p.b.) a dále také Ekonomika a administrativa (– 1,4 p.b.).

Ve vyšším odborném vzdělávání (obr. 17 a 18) je již několik let zjevné kolísání mezi nárůsty a přírůsty počtu přijatých, **v tomto školním roce dochází k poklesu, a to o 158 nově přijatých studentů.**

Situace v podílech se mění jen mírně, výraznější **meziroční nárůst** je vykazován ve skupině oborů Pedagogika, učitelství a sociální péče (1,5 p.b.), dále pak ve skupinách Právní a veřejnosprávní činnosti a Publicistika, knihovnictví a informatika (v obou o 0,5 p.b.).

K **poklesu** došlo zejména u skupiny Zdravotnictví (1,2 p.b.).

Největší nárůst v **dlouhodobém pohledu** je znatelný u skupin Pedagogika, učitelství a sociální péče (2,8 p.b.) a Publicistika, knihovnictví a informatika (1,1 p.b.), k největšímu poklesu došlo u skupin Ekonomika a administrativa (– 2,4 p.b.) a Zdravotnictví (1,0 p.b.).

Tab. 10: Počty žáků nově přijatých do 1. ročníků podle skupin oborů vzdělání

Stav k 15.10. příslušného roku

Denní studium
Střední vzdělávání s výučním listem - E + H

Skup.ob.	2008		2009		2010		2011		2012		2013	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
16 Ekologie a ochr. ŽP	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
18 Informatické obory	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
21 Hornictví, hutn.a slév.	61	0,2%	55	0,1%	16	0,0%	36	0,1%	14	0,0%	24	0,1%
23 Strojírenství a str.výr.	8663	21,7%	7683	19,3%	6393	18,2%	6490	19,2%	6733	20,3%	6682	21,2%
26 Elektr.,telekom.a VT	2459	6,2%	2513	6,3%	2235	6,4%	2188	6,5%	2187	6,6%	2117	6,7%
28 Tech.chemie a ch.sil.	159	0,4%	98	0,2%	99	0,3%	122	0,4%	138	0,4%	145	0,5%
29 Potravinářství a p.ch.	2006	5,0%	2145	5,4%	2226	6,3%	2399	7,1%	2436	7,3%	2495	7,9%
31 Text.výr.a oděvnictví	254	0,6%	198	0,5%	181	0,5%	127	0,4%	123	0,4%	105	0,3%
32 Kožed.a obuv.-plast	25	0,1%	22	0,1%	25	0,1%	28	0,1%	12	0,0%	6	0,0%
33 Zprac.dřeva a hud.n.	2363	5,9%	2340	5,9%	2154	6,1%	1908	5,6%	1560	4,7%	1439	4,6%
34 Polygrafie a další	420	1,1%	312	0,8%	152	0,4%	149	0,4%	150	0,5%	145	0,5%
36 Stavebnictví, g.a k.	4177	10,5%	4768	12,0%	4360	12,4%	3798	11,2%	3577	10,8%	3327	10,5%
37 Doprava a spoje	75	0,2%	70	0,2%	62	0,2%	48	0,1%	55	0,2%	79	0,3%
39 Spec.a interd.ob.	0	0,0%	58	0,1%	160	0,5%	172	0,5%	202	0,6%	163	0,5%
41 Zemědělství a lesn.	3189	8,0%	3353	8,4%	3049	8,7%	3147	9,3%	3184	9,6%	3146	10,0%
43 Veterinářství a v.p.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
53 Zdravotnictví	209	0,5%	177	0,4%	186	0,5%	265	0,8%	293	0,9%	310	1,0%
61 Filozofie, teologie	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
63 Ekonomika a adm.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
64 Podnikání v ob.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
65 Gastron.,hotel.a tur.	9576	24,0%	9411	23,7%	8123	23,1%	7565	22,3%	7328	22,1%	6420	20,3%
66 Obchod	2531	6,4%	2533	6,4%	2119	6,0%	2057	6,1%	1907	5,7%	1870	5,9%
68 Právní a veřejn.činn.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
69 Osobní a prov.sl.	3425	8,6%	3693	9,3%	3190	9,1%	2713	8,0%	2655	8,0%	2425	7,7%
72 Public.,knihov.a inf.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
75 Pedag.,učitel.a soc.p.	0	0,0%	0	0,0%	151	0,4%	425	1,3%	388	1,2%	398	1,3%
78 Obecně odborná př.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
82 Umění a užité umění	266	0,7%	300	0,8%	209	0,6%	239	0,7%	260	0,8%	270	0,9%
Celkový součet	39858	100,0%	39729	100,0%	35090	100,0%	33876	100,0%	33202	100,0%	31566	100,0%

Denní studium
Střední vzdělávání s maturitní zkouškou (odborné) - M

Skup.ob.	2008		2009		2010		2011		2012		2013	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
16 Ekologie a ochr. ŽP	676	1,2%	715	1,3%	554	1,2%	459	1,1%	410	1,0%	426	1,1%
18 Informatické obory	111	0,2%	2225	4,2%	3789	8,2%	3911	9,2%	3709	9,3%	3831	9,6%
21 Hornictví, hutn.a slév.	54	0,1%	12	0,0%	27	0,1%	34	0,1%	2	0,0%	12	0,0%
23 Strojírenství a str.výr.	3882	7,1%	3232	6,1%	2342	5,1%	2194	5,1%	2221	5,5%	2525	6,3%
26 Elektr.,telekom.a VT	6068	11,0%	4388	8,3%	2621	5,7%	2285	5,4%	2172	5,4%	2267	5,7%
28 Tech.chemie a ch.sil.	508	0,9%	407	0,8%	403	0,9%	480	1,1%	467	1,2%	551	1,4%
29 Potravinářství a p.ch.	297	0,5%	311	0,6%	212	0,5%	201	0,5%	195	0,5%	204	0,5%
31 Text.výr.a oděvnictví	393	0,7%	309	0,6%	167	0,4%	127	0,3%	120	0,3%	115	0,3%
32 Kožed.a obuv.-plast	63	0,1%	42	0,1%	18	0,0%	25	0,1%	10	0,0%	18	0,0%
33 Zprac.dřeva a hud.n.	226	0,4%	301	0,6%	211	0,5%	193	0,5%	137	0,3%	138	0,3%
34 Polygrafie a další	278	0,5%	259	0,5%	217	0,5%	211	0,5%	204	0,5%	195	0,5%
36 Stavebnictví, g.a k.	3262	5,9%	3184	6,0%	2889	6,3%	2543	6,0%	2211	5,5%	2090	5,2%
37 Doprava a spoje	1144	2,1%	1222	2,3%	1127	2,4%	1031	2,4%	964	2,4%	888	2,2%
39 Spec.a interd.ob.	410	0,7%	50	0,1%	127	0,3%	177	0,4%	204	0,5%	238	0,6%
41 Zemědělství a lesn.	2262	4,1%	2272	4,3%	2002	4,3%	1854	4,3%	1595	4,0%	1671	4,2%
43 Veterinářství a v.p.	332	0,6%	396	0,7%	412	0,9%	501	1,2%	522	1,3%	545	1,4%
53 Zdravotnictví	3421	6,2%	3217	6,1%	3578	7,8%	3047	7,1%	2968	7,4%	2850	7,1%
61 Filozofie, teologie	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
63 Ekonomika a adm.	10354	18,8%	12035	22,7%	8932	19,4%	7852	18,4%	7059	17,6%	6696	16,7%
64 Podnikání v ob.	2762	5,0%	19	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
65 Gastron.,hotel.a tur.	4362	7,9%	4606	8,7%	3791	8,2%	3587	8,4%	3493	8,7%	3373	8,4%
66 Obchod	83	0,2%	68	0,1%	57	0,1%	53	0,1%	56	0,1%	50	0,1%
68 Právní a veřejn.činn.	2455	4,5%	2638	5,0%	2622	5,7%	2364	5,5%	2368	5,9%	2498	6,2%
69 Osobní a prov.sl.	87	0,2%	136	0,3%	0	0,0%	76	0,2%	58	0,1%	52	0,1%
72 Public.,knihov.a inf.	283	0,5%	286	0,5%	197	0,4%	121	0,3%	128	0,3%	174	0,4%
75 Pedag.,učitel.a soc.p.	2526	4,6%	2670	5,0%	2623	5,7%	2570	6,0%	2434	6,1%	2572	6,4%
78 Obecně odborná př.	6616	12,0%	5929	11,2%	5105	11,1%	4464	10,5%	3998	10,0%	3804	9,5%
82 Umění a užité umění	2020	3,7%	2085	3,9%	2133	4,6%	2291	5,4%	2317	5,8%	2277	5,7%
Celkový součet	54935	100,0%	53014	100,0%	46156	100,0%	42651	100,0%	40022	100,0%	40060	100,0%

V počtech žáků jsou uvedeni i žáci se zdravotním postižením

Tab. 11: Počty žáků nově přijatých do 1. ročníků podle skupin oborů vzdělání

Stav k 15.10. příslušného roku

Denní studium
Střední vzdělávání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem - L0

Skup.ob.	2008		2009		2010		2011		2012		2013	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
16 Ekologie a ochr. ŽP	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
18 Informatické obory	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
21 Hornictví, hutn.a slév.	60	0,6%	48	0,5%	45	0,6%	42	0,6%	27	0,4%	40	0,6%
23 Strojírenství a str.výr.	2146	21,1%	1781	18,9%	1193	14,9%	1253	17,4%	1396	21,8%	1639	25,3%
26 Elektr.,telekom.a VT	2079	20,5%	1882	20,0%	1516	18,9%	1287	17,9%	1129	17,6%	1131	17,4%
28 Tech.chemie a ch.sil.	36	0,4%	71	0,8%	53	0,7%	51	0,7%	53	0,8%	58	0,9%
29 Potravinářství a p.ch.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
31 Text.výr.a oděvnictví	30	0,3%	84	0,9%	21	0,3%	10	0,1%	0	0,0%	7	0,1%
32 Kožed.a obuv.-plast	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
33 Zprac.dřeva a hud.n.	124	1,2%	152	1,6%	94	1,2%	72	1,0%	23	0,4%	26	0,4%
34 Polygrafie a další	313	3,1%	334	3,5%	487	6,1%	511	7,1%	479	7,5%	444	6,8%
36 Stavebnictví, g.a k.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
37 Doprava a spoje	145	1,4%	29	0,3%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
39 Spec.a interd.ob.	1329	13,1%	1400	14,9%	1367	17,1%	1149	16,0%	950	14,8%	943	14,5%
41 Zemědělství a lesn.	64	0,6%	0	0,0%	29	0,4%	24	0,3%	38	0,6%	54	0,8%
43 Veterinářství a v.p.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
53 Zdravotnictví	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
61 Filozofie, teologie	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
63 Ekonomika a adm.	200	2,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
64 Podnikání v ob.	51	0,5%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
65 Gastron.,hotel.a tur.	767	7,6%	982	10,4%	921	11,5%	866	12,1%	666	10,4%	593	9,1%
66 Obchod	1320	13,0%	1181	12,5%	826	10,3%	510	7,1%	350	5,5%	309	4,8%
68 Právní a veřejn.činn.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
69 Osobní a prov.sl.	1140	11,2%	1141	12,1%	1183	14,8%	1165	16,2%	992	15,5%	1011	15,6%
72 Public.,knihov.a inf.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
75 Pedag.,učitel.a soc.p.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
78 Obecně odborná př.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
82 Umění a užité umění	351	3,5%	328	3,5%	267	3,3%	246	3,4%	303	4,7%	231	3,6%
Celkový součet	10155	100,0%	9413	100,0%	8002	100,0%	7186	100,0%	6406	100,0%	6486	100,0%

Denní studium
Střední vzdělávání s vyučným listem a maturitní zkouškou pro absol. školy (E+H+M+L0)

Skup.ob.	2008		2009		2010		2011		2012		2013	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
16 Ekologie a ochr. ŽP	676	0,6%	715	0,7%	554	0,6%	459	0,5%	410	0,5%	426	0,5%
18 Informatické obory	111	0,1%	2225	2,2%	3789	4,2%	3911	4,7%	3709	4,7%	3831	4,9%
21 Hornictví, hutn.a slév.	175	0,2%	115	0,1%	88	0,1%	112	0,1%	43	0,1%	76	0,1%
23 Strojírenství a str.výr.	14691	14,0%	12696	12,4%	9928	11,1%	9937	11,9%	10350	13,0%	10846	13,9%
26 Elektr.,telekom.a VT	10606	10,1%	8783	8,6%	6372	7,1%	5760	6,9%	5488	6,9%	5515	7,1%
28 Tech.chemie a ch.sil.	703	0,7%	576	0,6%	555	0,6%	653	0,8%	658	0,8%	754	1,0%
29 Potravinářství a p.ch.	2303	2,2%	2456	2,4%	2438	2,7%	2600	3,1%	2631	3,3%	2699	3,5%
31 Text.výr.a oděvnictví	677	0,6%	591	0,6%	369	0,4%	264	0,3%	243	0,3%	227	0,3%
32 Kožed.a obuv.-plast	88	0,1%	64	0,1%	43	0,0%	53	0,1%	22	0,0%	24	0,0%
33 Zprac.dřeva a hud.n.	2713	2,6%	2793	2,7%	2459	2,8%	2173	2,6%	1720	2,2%	1603	2,1%
34 Polygrafie a další	1011	1,0%	905	0,9%	856	1,0%	871	1,0%	833	1,0%	784	1,0%
36 Stavebnictví, g.a k.	7439	7,1%	7952	7,8%	7249	8,1%	6341	7,6%	5788	7,3%	5417	6,9%
37 Doprava a spoje	1364	1,3%	1321	1,3%	1189	1,3%	1079	1,3%	1019	1,3%	967	1,2%
39 Spec.a interd.ob.	1739	1,7%	1508	1,5%	1654	1,9%	1498	1,8%	1356	1,7%	1344	1,7%
41 Zemědělství a lesn.	5515	5,3%	5625	5,5%	5080	5,7%	5025	6,0%	4817	6,0%	4871	6,2%
43 Veterinářství a v.p.	332	0,3%	396	0,4%	412	0,5%	501	0,6%	522	0,7%	545	0,7%
53 Zdravotnictví	3630	3,5%	3394	3,3%	3764	4,2%	3312	4,0%	3261	4,1%	3160	4,0%
61 Filozofie, teologie	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
63 Ekonomika a adm.	10554	10,1%	12035	11,8%	8932	10,0%	7852	9,4%	7059	8,9%	6696	8,6%
64 Podnikání v ob.	2813	2,7%	19	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
65 Gastron.,hotel.a tur.	14705	14,0%	14999	14,7%	12835	14,4%	12018	14,4%	11487	14,4%	10386	13,3%
66 Obchod	3934	3,7%	3782	3,7%	3002	3,4%	2620	3,1%	2313	2,9%	2229	2,9%
68 Právní a veřejn.činn.	2455	2,3%	2638	2,6%	2622	2,9%	2364	2,8%	2368	3,0%	2498	3,2%
69 Osobní a prov.sl.	4652	4,4%	4970	4,9%	4373	4,9%	3954	4,7%	3705	4,7%	3488	4,5%
72 Public.,knihov.a inf.	283	0,3%	286	0,3%	197	0,2%	121	0,1%	128	0,2%	174	0,2%
75 Pedag.,učitel.a soc.p.	2526	2,4%	2670	2,6%	2774	3,1%	2995	3,6%	2822	3,5%	2970	3,8%
78 Obecně odborná př.	6616	6,3%	5929	5,8%	5105	5,7%	4464	5,3%	3998	5,0%	3804	4,9%
82 Umění a užité umění	2637	2,5%	2713	2,7%	2609	2,9%	2776	3,3%	2880	3,6%	2778	3,6%
Celkový součet	104948	100,0%	102156	100,0%	89248	100,0%	83713	100,0%	79630	100,0%	78112	100,0%

V počtech žáků jsou uvedeni i žáci se zdravotním postižením

Nejsou zahrnuti žáci ve studiu při zaměstnání a žáci nástavbového studia

Tab. 12: Počty žáků nově přijatých do 1. ročníků podle skupin oborů vzdělání

Stav k 15.10. příslušného roku

Denní studium
Střední vzdělávání s maturitní zkouškou - nástavbové studium - L5

Skup.ob.	2008		2009		2010		2011		2012		2013	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
16 Ekologie a ochr. ŽP	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
18 Informatické obory	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
21 Hornictví, hutn.a slév.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
23 Strojírenství a str.výr.	883	8,1%	1000	8,9%	904	8,5%	896	9,8%	692	8,9%	590	8,4%
26 Elektr.,telekom.a VT	758	6,9%	753	6,7%	664	6,3%	446	4,9%	407	5,2%	367	5,2%
28 Tech.chemie a ch.sil.	22	0,2%	0	0,0%	13	0,1%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
29 Potravinářství a p.ch.	69	0,6%	63	0,6%	33	0,3%	18	0,2%	12	0,2%	57	0,8%
31 Text.výr.a oděvnictví	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
32 Kožed.a obuv.-plast	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
33 Zprac.dřeva a hud.n.	386	3,5%	382	3,4%	300	2,8%	290	3,2%	210	2,7%	190	2,7%
34 Polygrafie a další	30	0,3%	28	0,2%	18	0,2%	21	0,2%	21	0,3%	12	0,2%
36 Stavebnictví, g.a k.	300	2,8%	286	2,5%	269	2,5%	267	2,9%	254	3,3%	277	3,9%
37 Doprava a spoje	245	2,2%	262	2,3%	226	2,1%	162	1,8%	37	0,5%	23	0,3%
39 Spec.a interd.ob.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	32	0,3%	94	1,2%	107	1,5%
41 Zemědělství a lesn.	133	1,2%	147	1,3%	161	1,5%	106	1,2%	138	1,8%	109	1,5%
43 Veterinářství a v.p.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
53 Zdravotnictví	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	42	0,5%	21	0,3%	44	0,6%
61 Filozofie, teologie	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
63 Ekonomika a adm.	152	1,4%	88	0,8%	47	0,4%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
64 Podnikání v ob.	6443	59,1%	7024	62,2%	6799	64,1%	5930	64,6%	5132	65,9%	4413	62,7%
65 Gastron.,hotel.a tur.	977	9,0%	826	7,3%	837	7,9%	706	7,7%	567	7,3%	542	7,7%
66 Obchod	289	2,6%	187	1,7%	133	1,3%	130	1,4%	114	1,5%	112	1,6%
68 Právní a veřejn.činn.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	24	0,3%	60	0,9%
69 Osobní a prov.sl.	162	1,5%	178	1,6%	140	1,3%	102	1,1%	9	0,1%	93	1,3%
72 Public.,knihov.a inf.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
75 Pedag.,učitel.a soc.p.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
78 Obecně odborná př.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
82 Umění a užité umění	59	0,5%	63	0,6%	65	0,6%	26	0,3%	59	0,8%	40	0,6%
Celkový součet	10908	100,0%	11287	100,0%	10609	100,0%	9174	100,0%	7791	100,0%	7036	100,0%

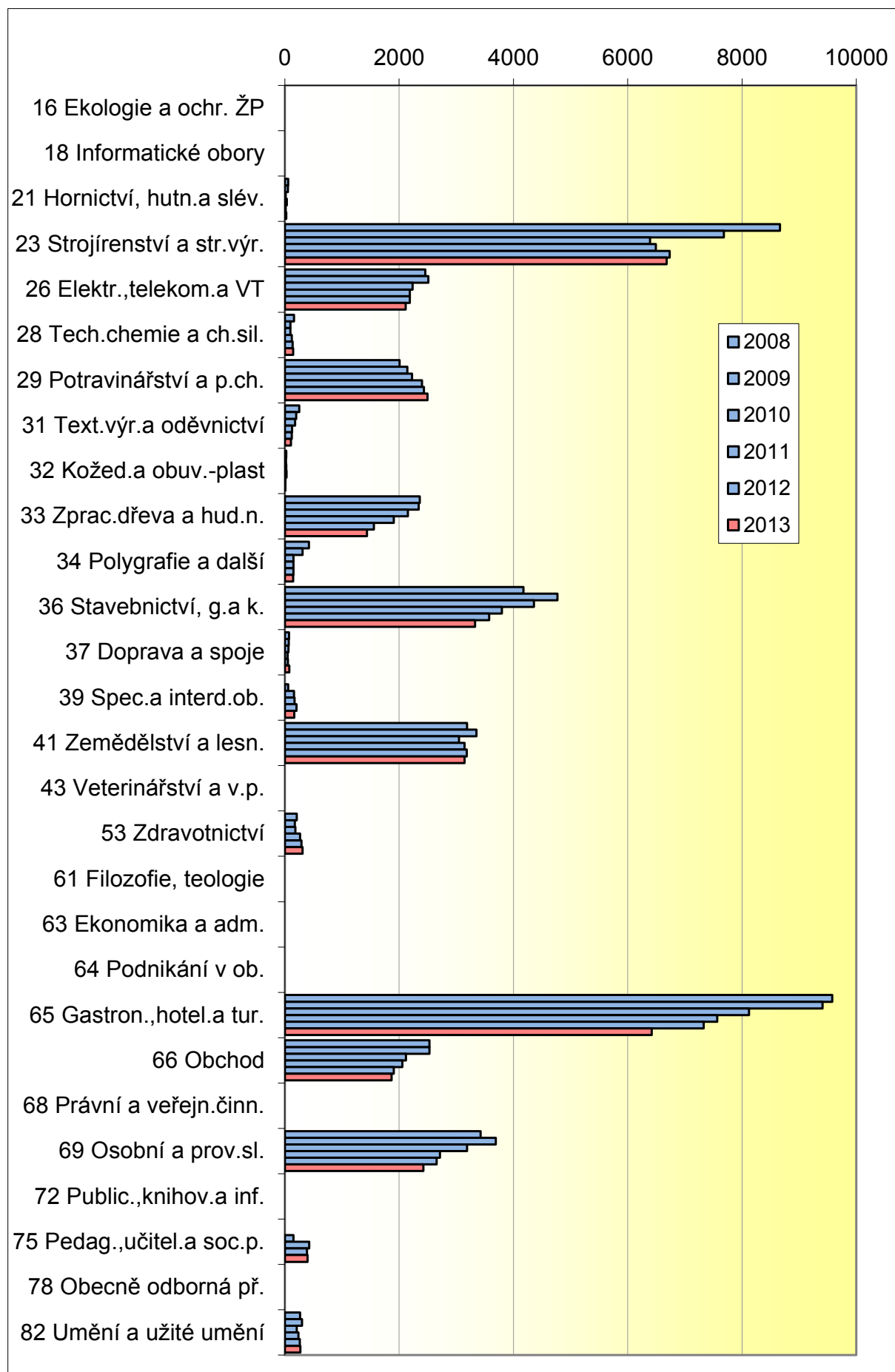
Denní studium
Vyšší odborné vzdělávání - N

Skup.ob.	2008		2009		2010		2011		2012		2013	
	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
16 Ekologie a ochr. ŽP	44	0,5%	52	0,6%	52	0,5%	37	0,4%	33	0,4%	33	0,4%
18 Informatické obory	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
21 Hornictví, hutn.a slév.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
23 Strojírenství a str.výr.	204	2,3%	220	2,3%	277	2,8%	263	2,9%	239	2,6%	196	2,1%
26 Elektr.,telekom.a VT	438	5,0%	440	4,7%	454	4,5%	470	5,2%	517	5,5%	473	5,2%
28 Tech.chemie a ch.sil.	26	0,3%	38	0,4%	32	0,3%	33	0,4%	29	0,3%	27	0,3%
29 Potravinářství a p.ch.	36	0,4%	36	0,4%	65	0,6%	53	0,6%	59	0,6%	45	0,5%
31 Text.výr.a oděvnictví	0	0,0%	11	0,1%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
32 Kožed.a obuv.-plast	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
33 Zprac.dřeva a hud.n.	79	0,9%	76	0,8%	61	0,6%	51	0,6%	47	0,5%	39	0,4%
34 Polygrafie a další	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
36 Stavebnictví, g.a k.	129	1,5%	150	1,6%	174	1,7%	114	1,3%	138	1,5%	143	1,6%
37 Doprava a spoje	100	1,1%	93	1,0%	103	1,0%	95	1,0%	96	1,0%	93	1,0%
39 Spec.a interd.ob.	113	1,3%	164	1,7%	186	1,9%	95	1,0%	183	2,0%	144	1,6%
41 Zemědělství a lesn.	219	2,5%	194	2,1%	222	2,2%	213	2,4%	216	2,3%	205	2,2%
43 Veterinářství a v.p.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
53 Zdravotnictví	1898	21,6%	2017	21,4%	2070	20,7%	1934	21,4%	2047	21,9%	1886	20,6%
61 Filozofie, teologie	23	0,3%	28	0,3%	20	0,2%	14	0,2%	21	0,2%	24	0,3%
63 Ekonomika a adm.	1301	14,8%	1441	15,3%	1411	14,1%	1133	12,5%	1178	12,6%	1135	12,4%
64 Podnikání v ob.	368	4,2%	440	4,7%	490	4,9%	467	5,2%	429	4,6%	412	4,5%
65 Gastron.,hotel.a tur.	637	7,3%	560	5,9%	741	7,4%	602	6,7%	632	6,8%	619	6,8%
66 Obchod	67	0,8%	72	0,8%	91	0,9%	85	0,9%	57	0,6%	79	0,9%
68 Právní a veřejn.činn.	652	7,4%	704	7,5%	705	7,0%	710	7,8%	677	7,2%	709	7,8%
69 Osobní a prov.sl.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
72 Public.,knihov.a inf.	168	1,9%	230	2,4%	254	2,5%	265	2,9%	237	2,5%	279	3,1%
75 Pedag.,učitel.a soc.p.	1202	13,7%	1430	15,2%	1478	14,8%	1378	15,2%	1409	15,1%	1511	16,5%
78 Obecně odborná př.	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
82 Umění a užité umění	1078	12,3%	1039	11,0%	1119	11,2%	1037	11,5%	1117	11,9%	1092	11,9%
Celkový součet	8782	100,0%	9435	100,0%	10005	100,0%	9049	100,0%	9361	100,0%	9144	100,0%

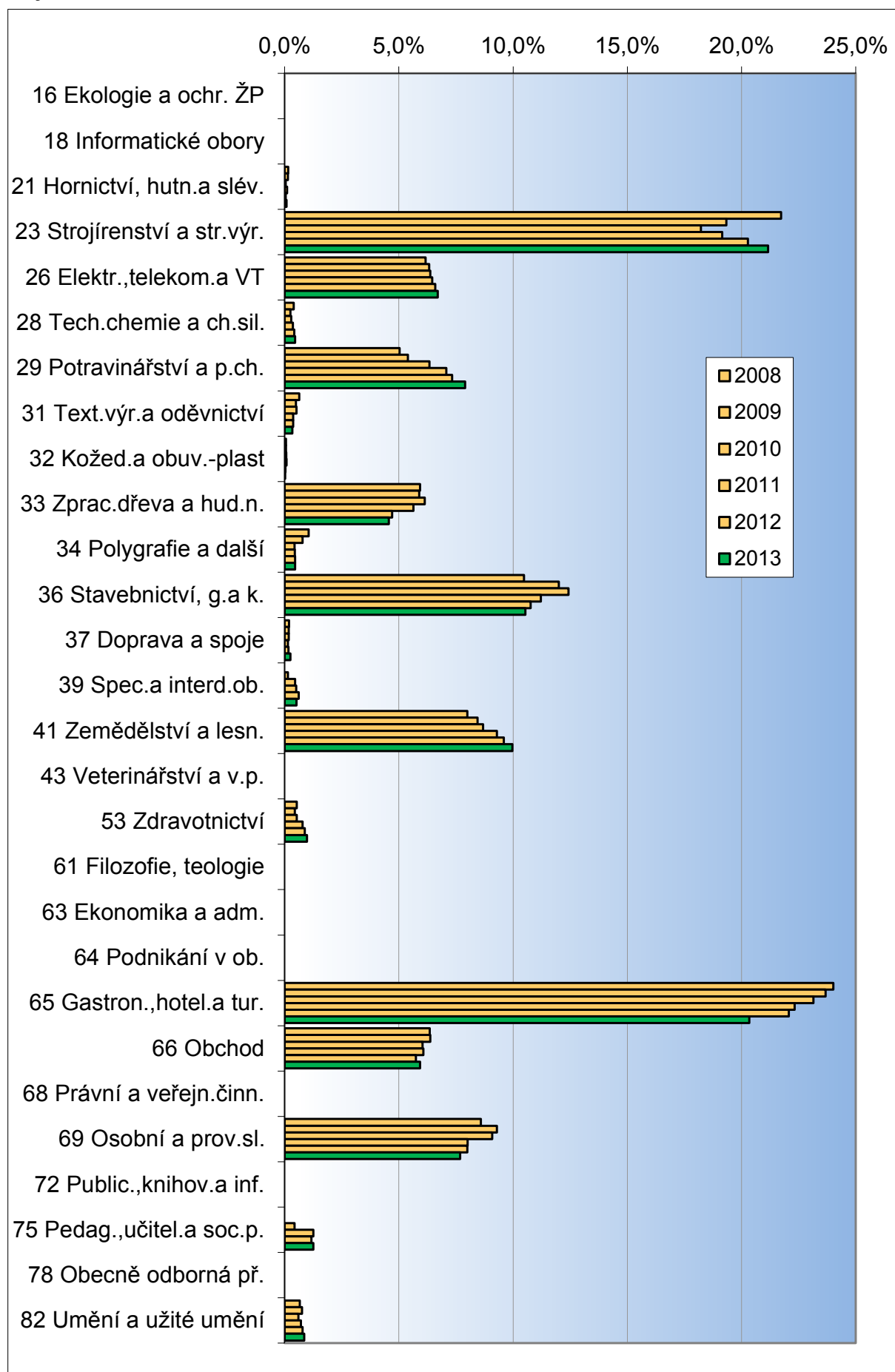
Ve vyšším odborném vzdělávání jsou zahrnuti i žáci vyššího odborného vzdělávání v konzervatoři

Nejsou zahrnuti žáci ve studiu při zaměstnání

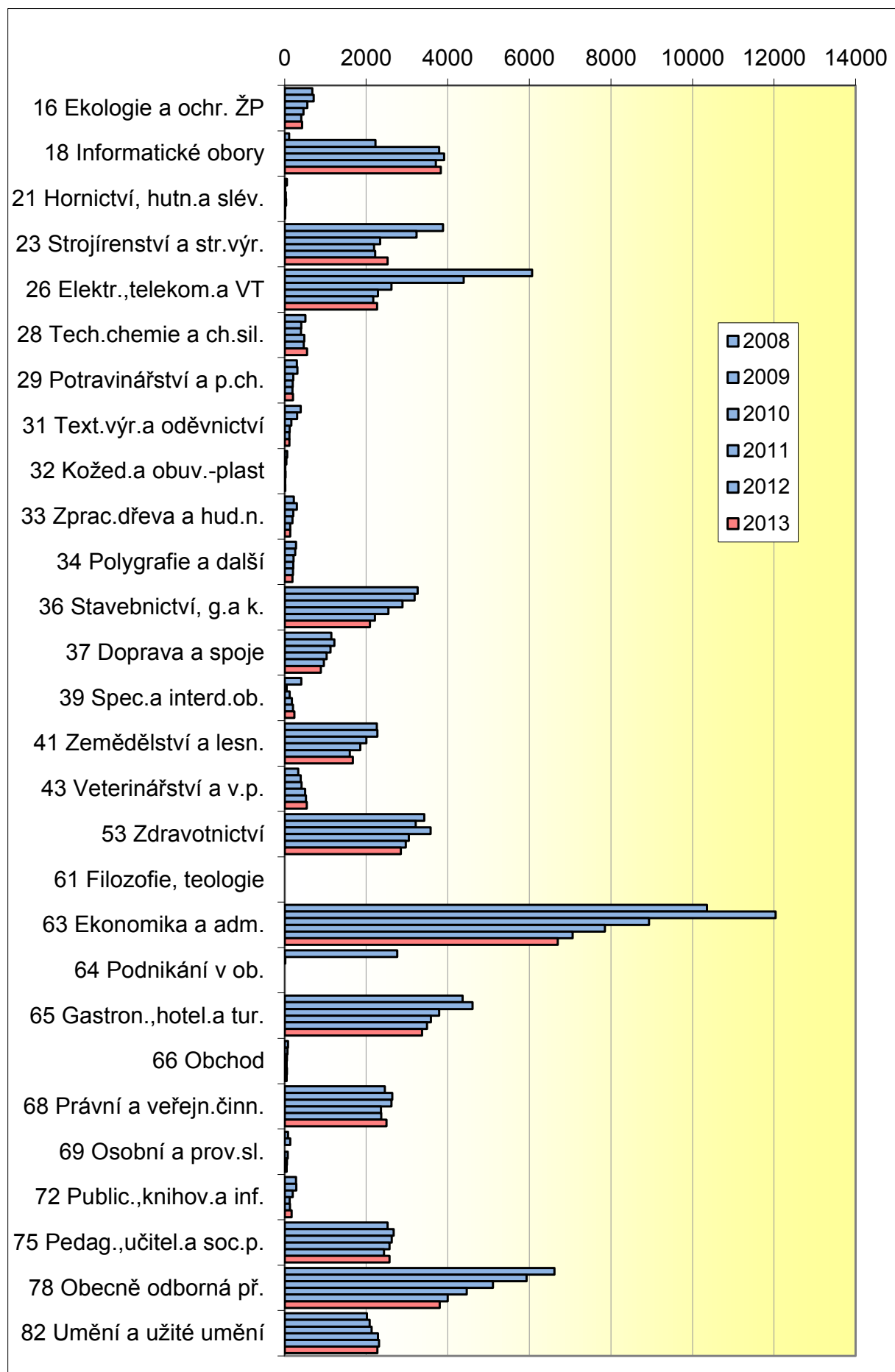
Obr. 7: Počty žáků nově přijatých do 1. roč. oborů poskytujících střední vzdělání s výučním listem – H a E

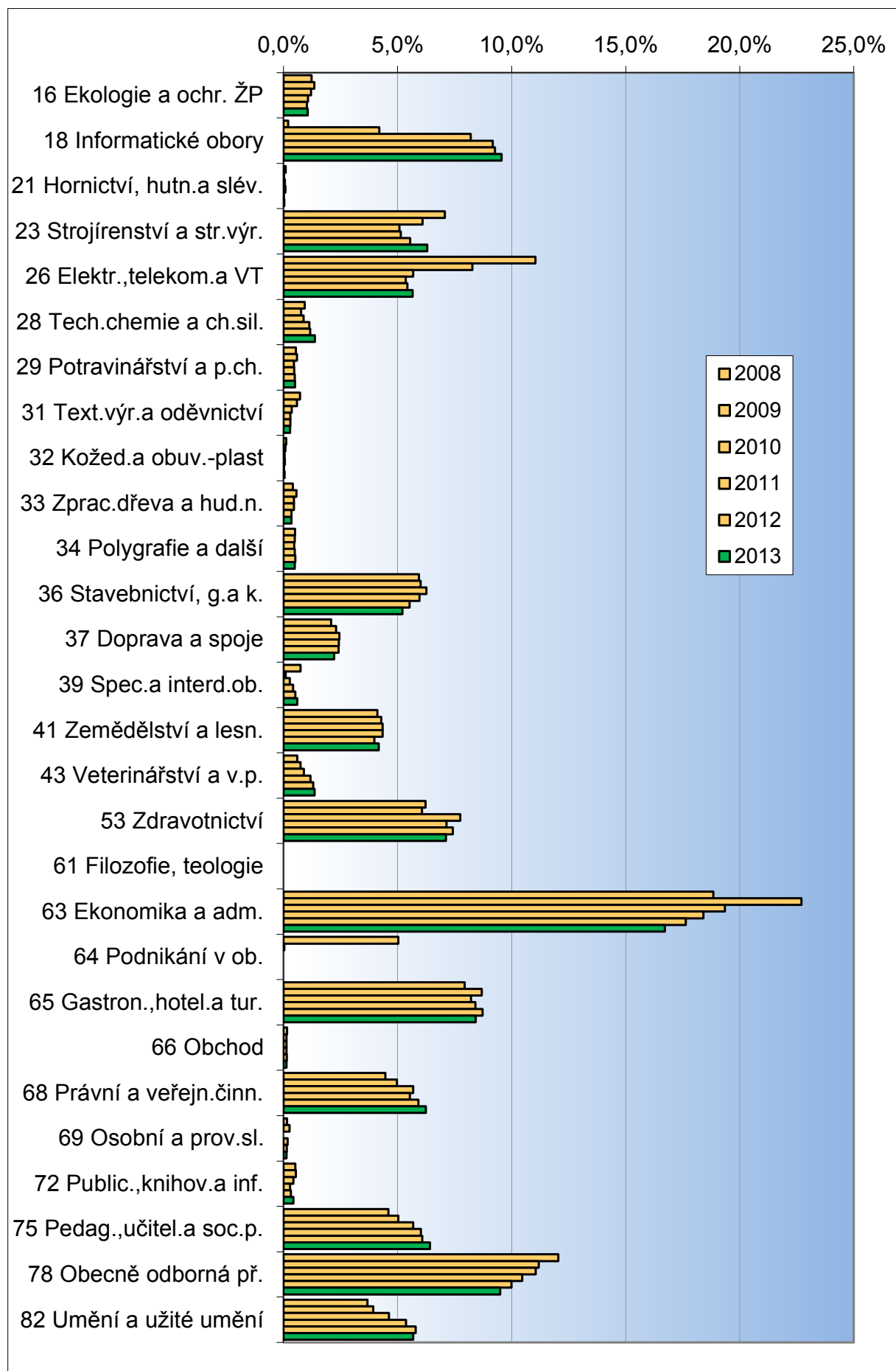
Obr. 8: Podíly žáků nově přijatých do 1. roč. oborů poskytujících střední vzdělání s výučním listem – H a E

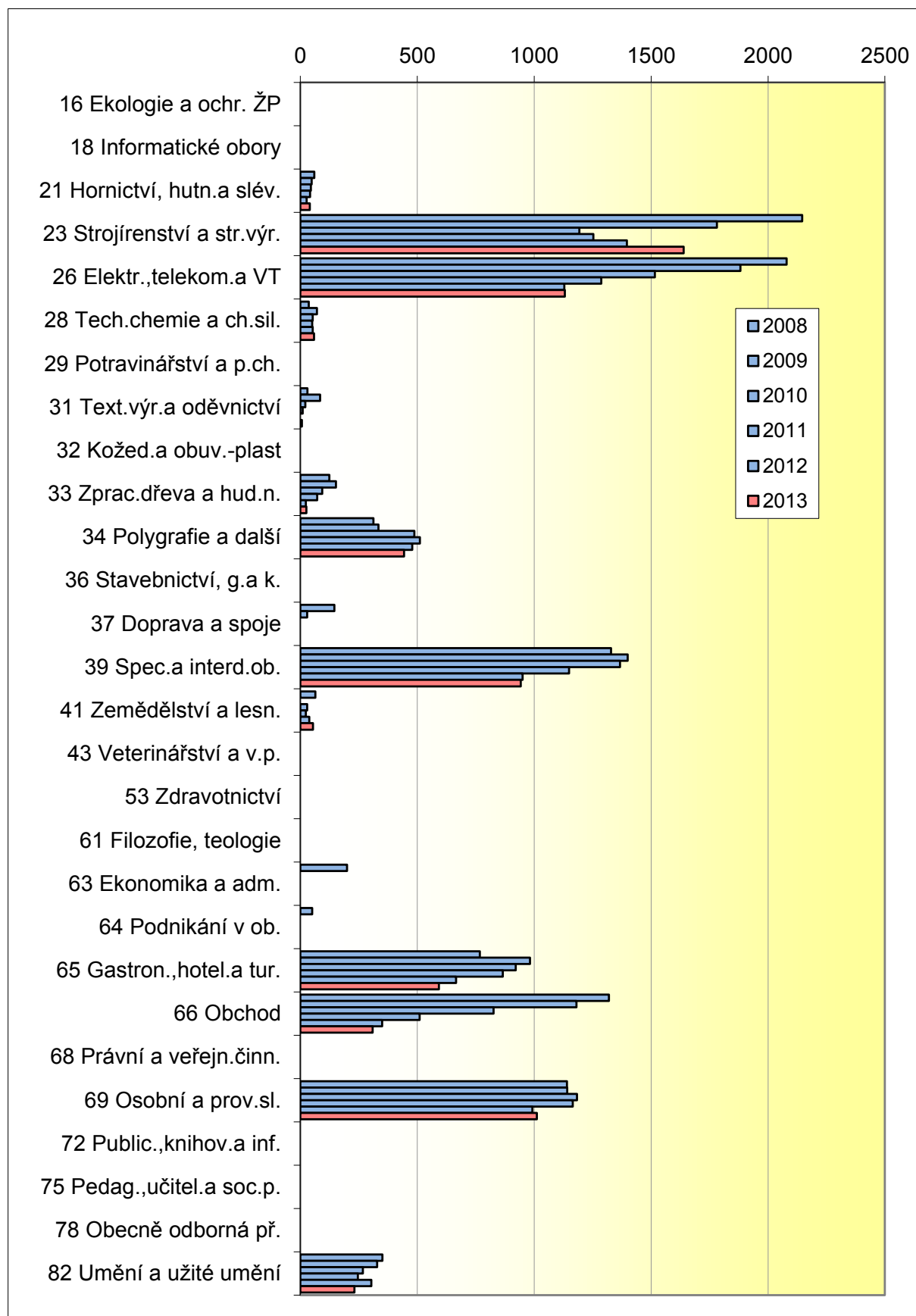
Obr. 9: Počty žáků nově přijatých do 1. roč. oborů poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou (odborné) – M

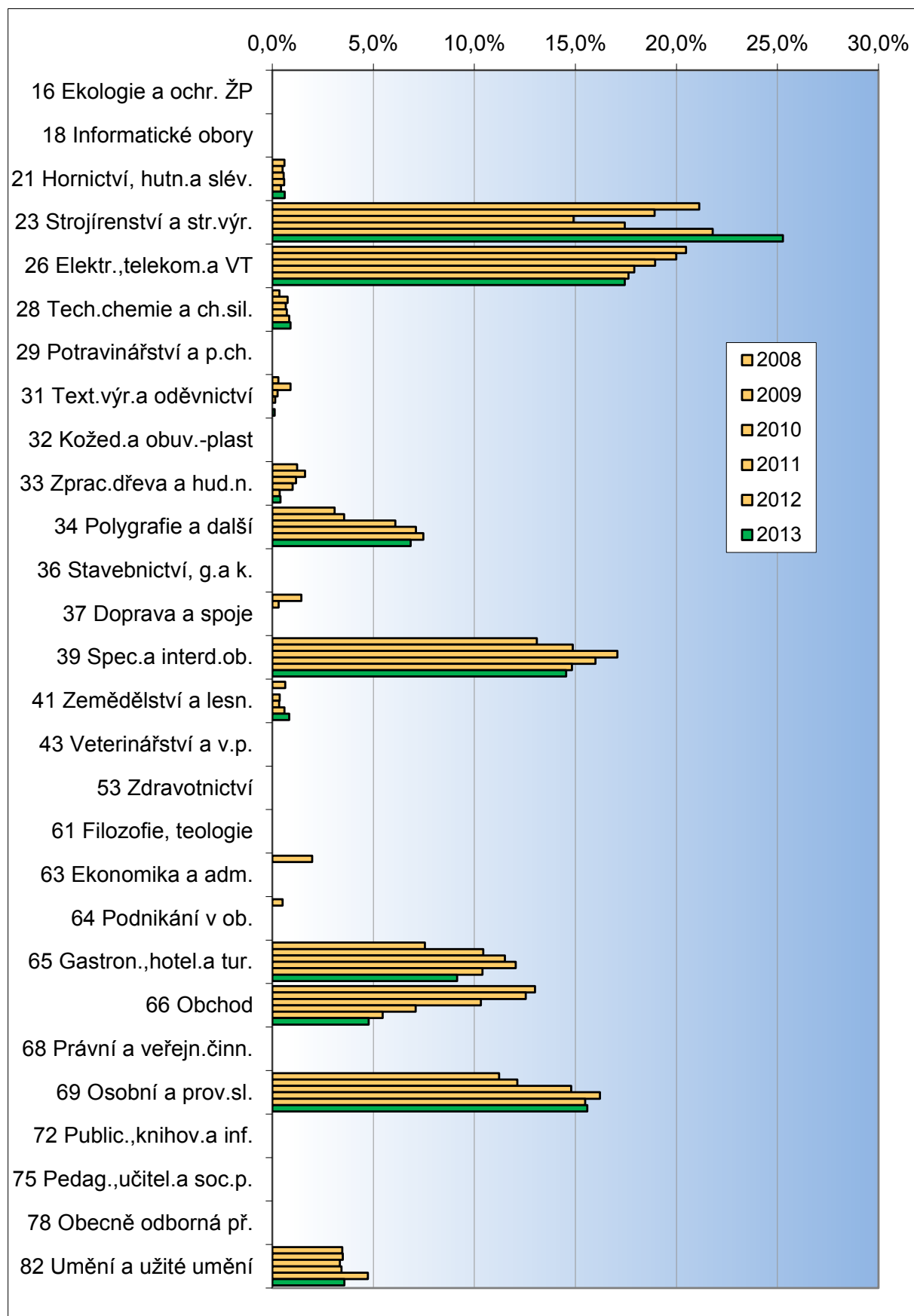
Obr. 10: Podíly žáků nově přijatých do 1. roč. oborů poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou (odborné) – M

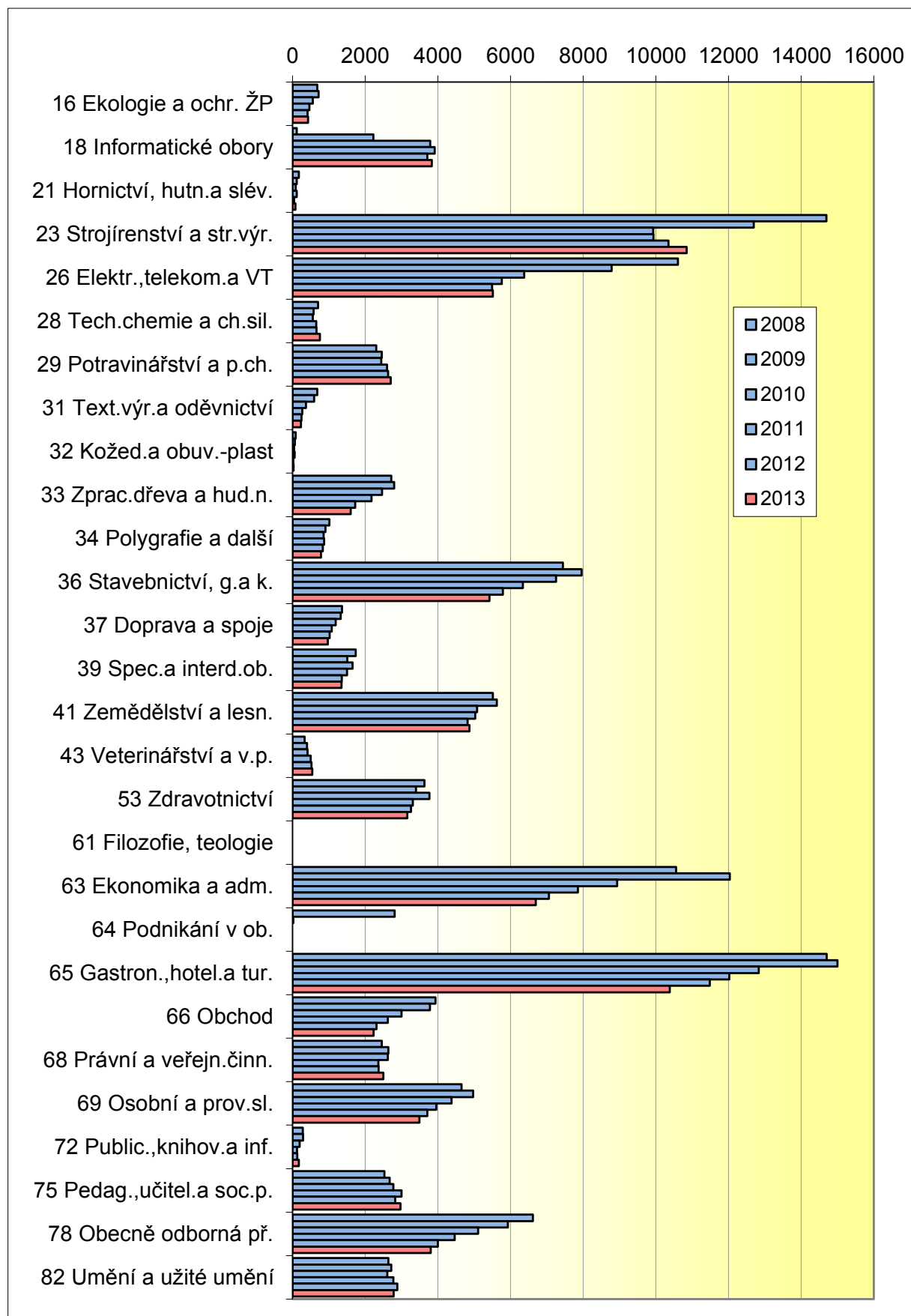
Obr. 11: Počty žáků nově přijatých do 1. roč. oborů poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem – L0

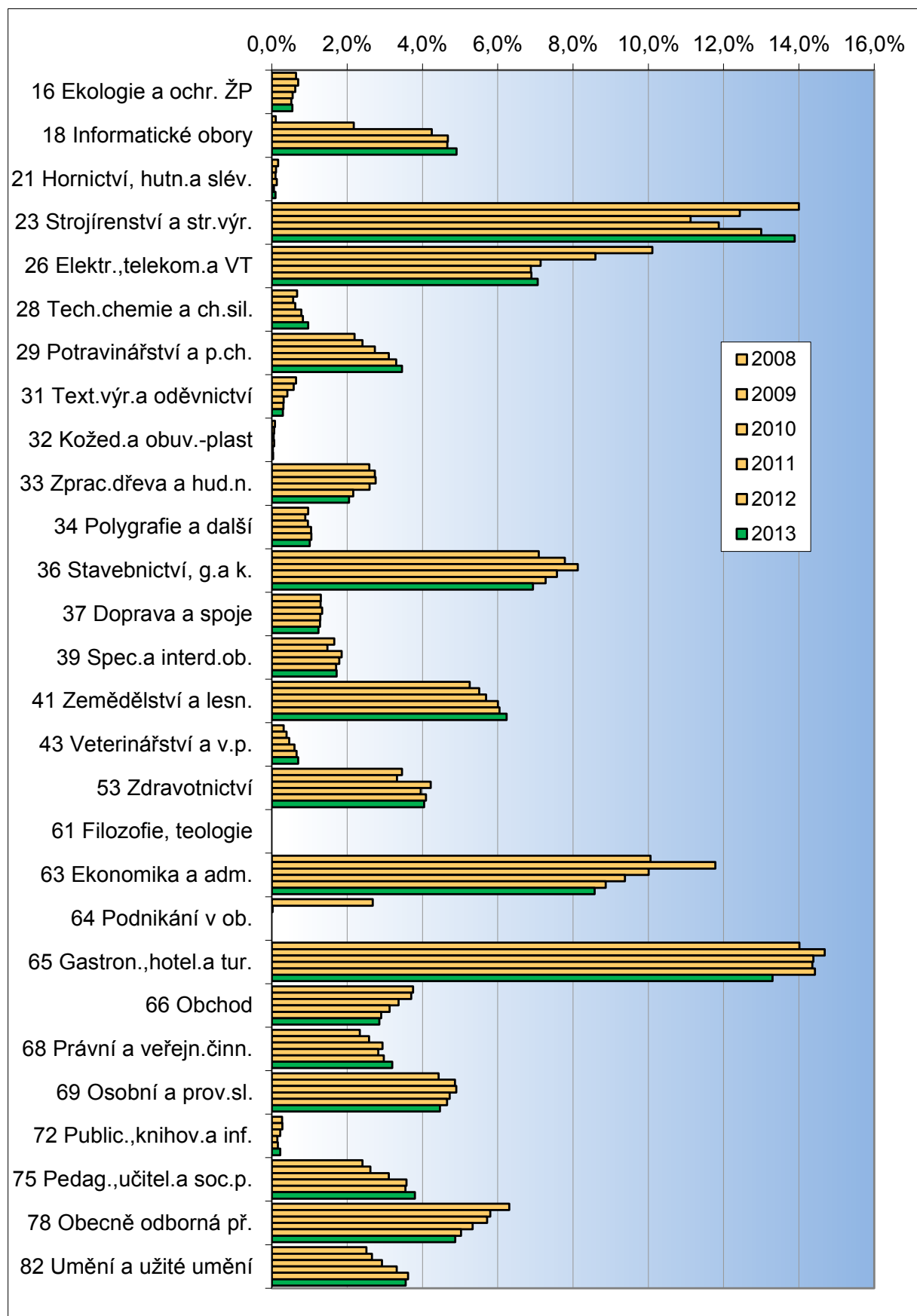
Obr. 12: Podíly žáků nově přijatých do 1. roč. oborů poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem – L0

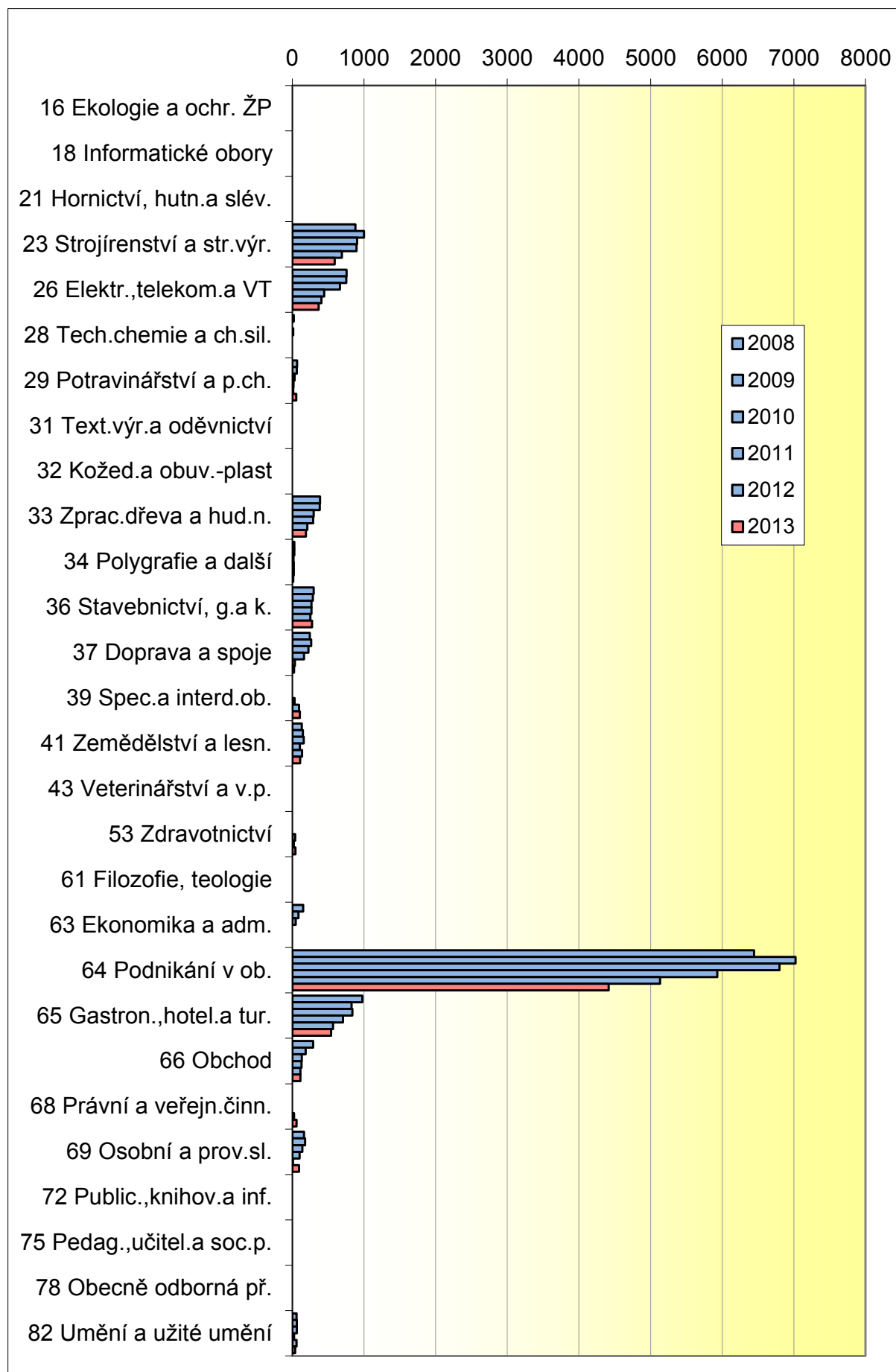
Obr. 13: Počty žáků nově přijatých do 1. roč. oborů poskytujících střední vzdělání s výučním listem nebo maturitní zkouškou – E + H + M + L0 (mimo nástavbové a zkrácené studium)

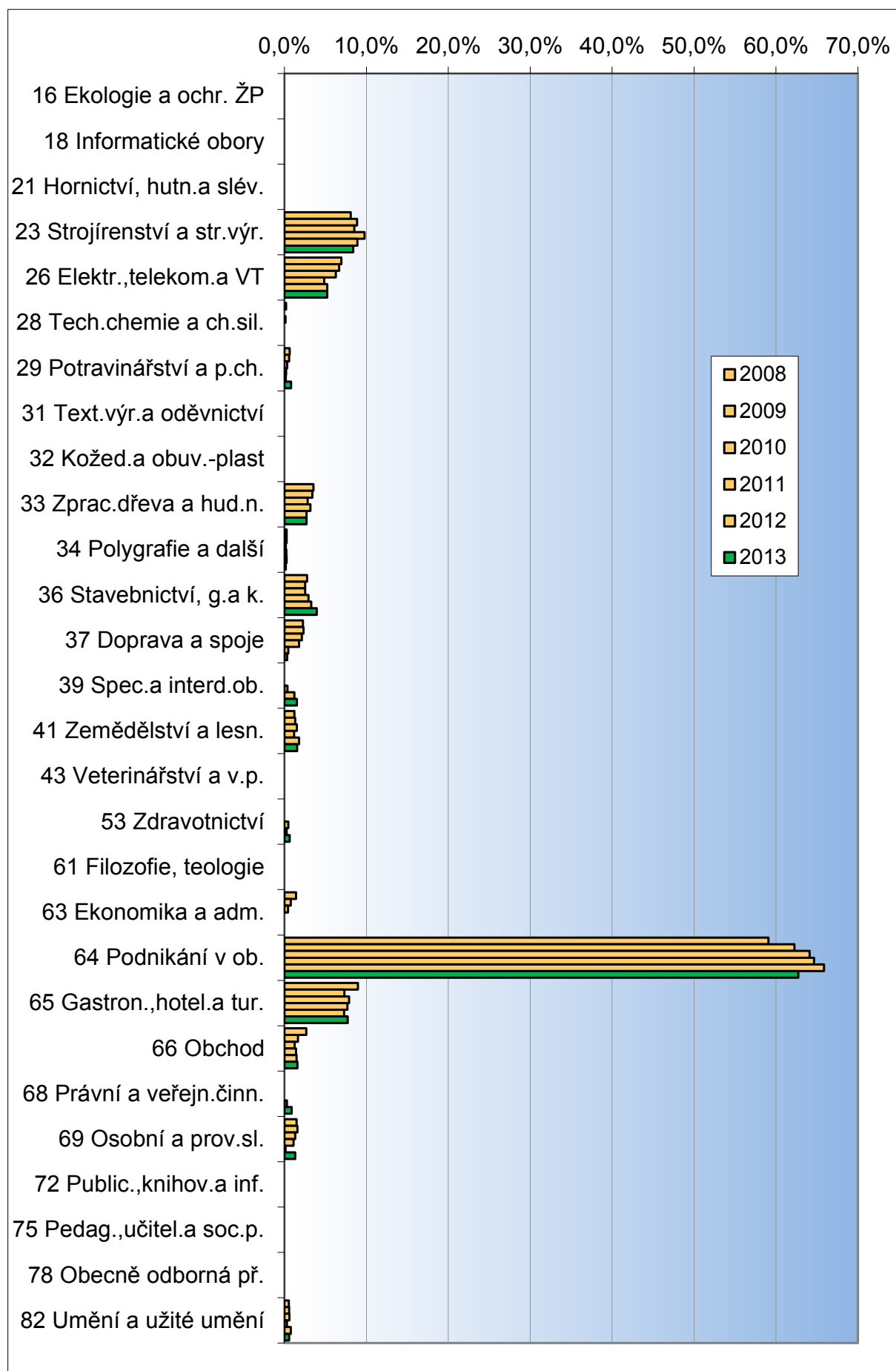
Obr. 14: Podíly žáků nově přijatých do 1. roč. oborů poskytujících střední vzdělání s výučním listem nebo maturitní zkouškou – E + H + M + L0 (mimo nástavbové a zkrácené studium)

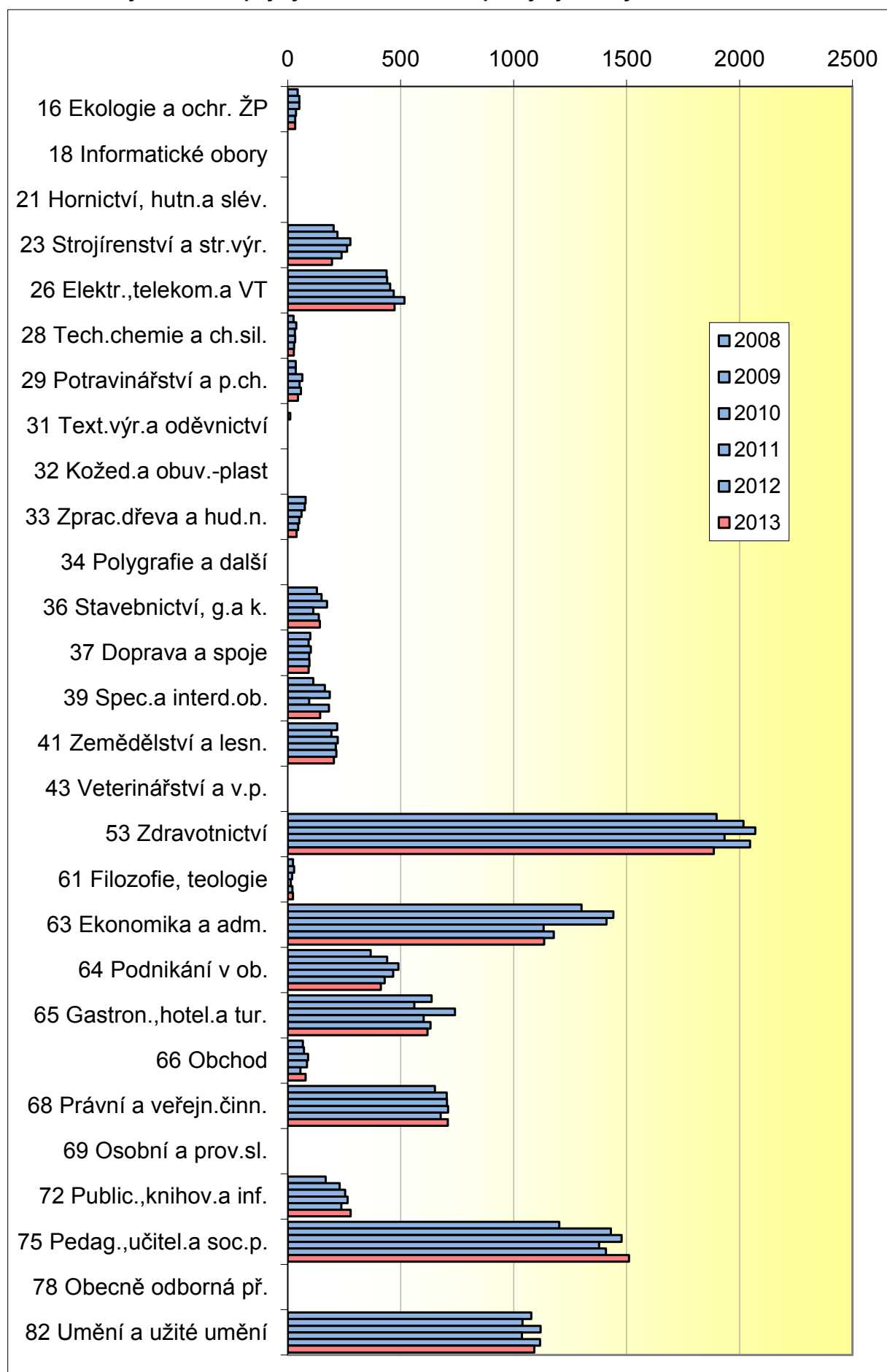
Obr. 15: Počty žáků nově přijatých do 1. roč. oborů poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou – nástavbové studium – L5

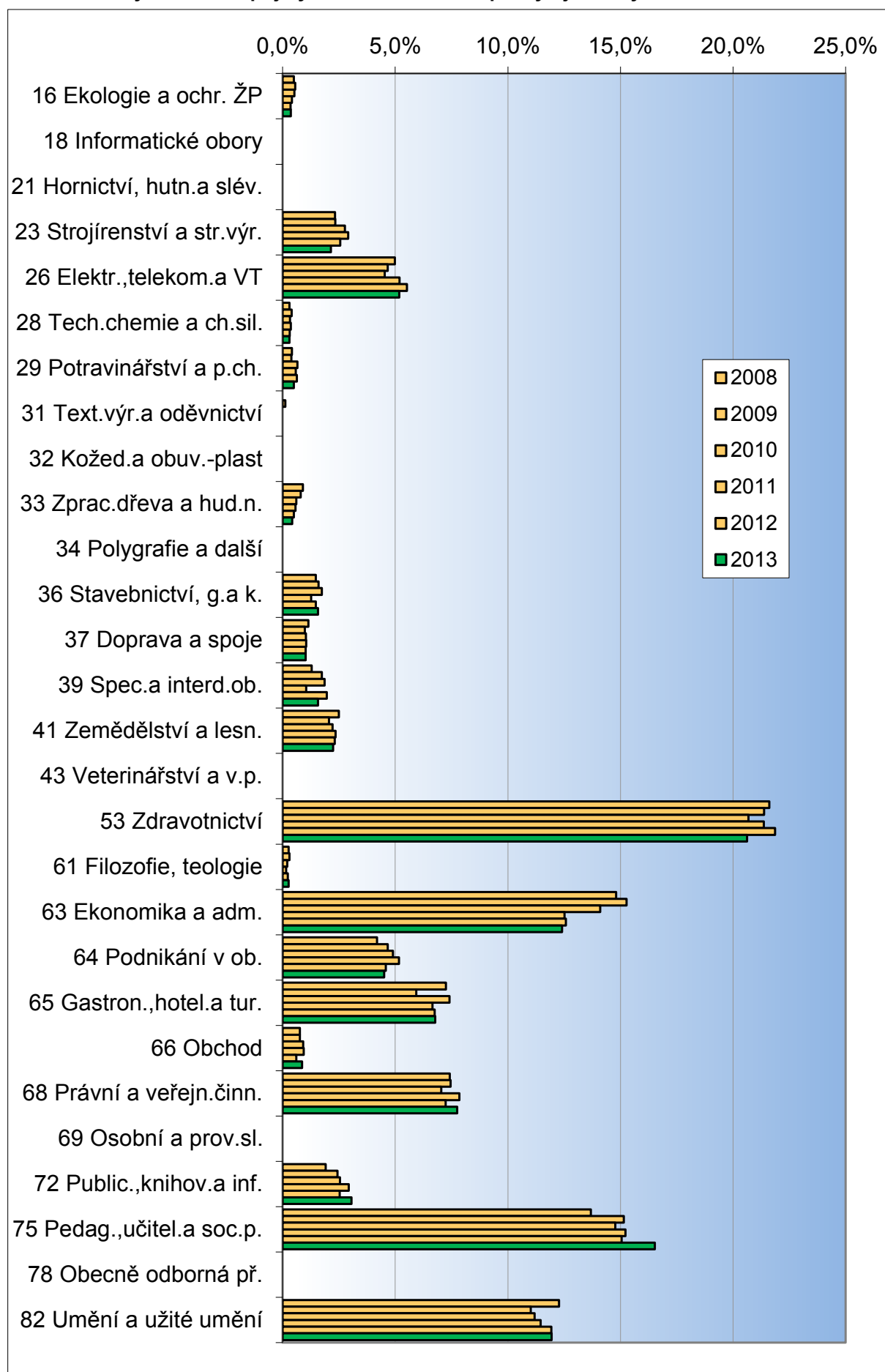
Obr. 16: Podíly žáků nově přijatých do 1. roč. oborů poskytujících střední vzdělání s maturitní zkouškou – nástavbové studium – L5

Obr. 17: Počty žáků nově přijatých do 1. roč. oborů poskytujících vyšší odborné vzdělání – N

Obr. 18: Podíly žáků nově přijatých do 1. roč. oborů poskytujících vyšší odborné vzdělání – N

5. Postavení mladých lidí na trhu práce v ČR a EU

Mladí lidé představují jednu z priorit Evropské unie³ a současná ekonomická krize, která začala v roce 2008, ještě posiluje potřebu poskytovat této skupině zvláštní podporu. V letech 2010 a 2011 se sice podařilo nejhorší dopady krize zmírnit, nicméně i nadále je Evropa pod vlivem ekonomické recese. Přitom jakákoliv hospodářská krize či útlum mívají na mladé lidi obvykle značně negativní dopad a zároveň hrozí, že jejich důsledky budou dlouhodobé. Navíc se ukazuje, že poslední krizí, která nastala v roce 2008, byli mladí lidé zasaženi poměrně tvrdě. Už jenom samotná fáze přechodu ze vzdělávání na trh práce se u mladých lidí v poslední době prodloužila a stala se výrazně složitější, což se projevuje i ve zvýšených mírách nezaměstnanosti (nejenom) napříč celou Evropou.

Také vláda České republiky v rámci strategie Evropa 2020⁴ schválila v roce 2010 některé kvantifikované národní hlavní cíle a podcíle. Jedním z nich je i „snížení míry nezaměstnanosti mladých osob (15 – 24 let) o třetinu oproti roku 2010“.⁵

Následující text se zabývá především analýzou nezaměstnanosti mladých lidí v rámci EU v porovnání s Českou republikou, pozornost je však věnována rovněž celkové nezaměstnanosti, dlouhodobé nezaměstnanosti, dočasnému zaměstnání a v neposlední řadě i vzdělanostní úrovni mladých.

5.1 Populace mladých lidí z hlediska vzdělanosti

V souladu se strategickým směřováním Evropské unie dochází k postupnému zvyšování vzdělanostní úrovně mladých lidí. Tento trend je velice dobře patrný z vývoje jednoho ze základních ukazatelů, kterým je podíl osob s alespoň středoškolským vzděláním v populaci mladých ve věku 20 - 24 let. Navzdory určitým mírným výkyvům a odchylkám v některých členských státech můžeme konstatovat, že průměrné hodnoty za celou EU 27, resp. EU 28 (včetně Chorvatska, které přistoupilo v roce 2013) mají stabilně rostoucí tendenci.

Zatímco v roce 2002 bylo v průměru v EU 27 v populaci 20 - 24letých necelých 77 % osob s přinejmenším středoškolským vzděláním (v populaci 25 - 64letých necelých 66 %), o deset let později v roce 2012 to bylo již mírně přes 80 % (resp. přes 74 %). Velice podobné jsou i příslušné průměrné hodnoty EU 28.

Následující obrázek zachycuje vzdělanostní úroveň mladých lidí v evropských zemích. Barevná škála odlišuje velikost podílu osob s alespoň středoškolským vzděláním (vyučení, maturita, vyšší odborné nebo vysokoškolské vzdělání) v populaci mladých ve věku 20 - 24 let. Spodní hranice 20 let umožňuje zachycení pouze části populace těch mladých lidí, u nichž lze předpokládat, že již měli dostatek času středoškolské studium dokončit. Nejčerstvější dostupné údaje jsou za rok 2012.

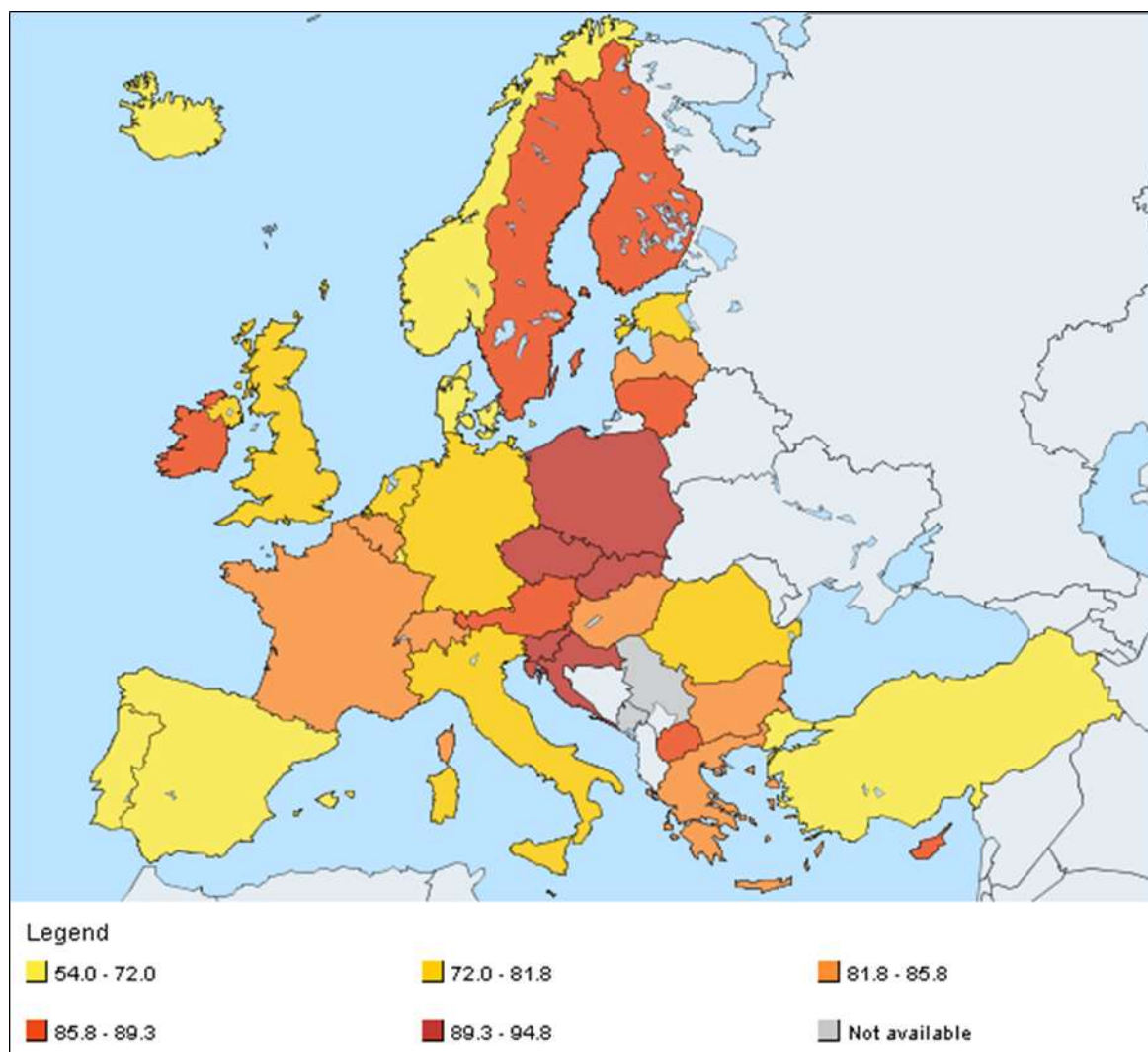
Státy s nejvyšším podílem alespoň středoškolsky vzdělaných osob mezi mladými lidmi jsou vyznačeny nejtmaší barvou (Chorvatsko, Slovensko, Česká republika a Slovinsko nad 90 %, Polsko 89,8 %), naopak nejnižší podíly nalezneme v rámci EU 28 ve Španělsku a Portugalsku (méně než 68 %). Pokud bychom porovnávali tento ukazatel ve všech evropských zemích, pak jako země s nejnižšími podíly (nedosahujícími ani 60 %) figurují Turecko a Island a teprve potom následují Španělsko a Portugalsko.

³ Zaměření na mladé bylo ještě podpořeno přijetím strategického dokumentu Evropa 2020 (*Europe 2020*) v červnu roku 2010 a evropské strategie mladých EU Youth Strategy 2010 – 2018.

⁴ Viz http://ec.europa.eu/europe2020/index_cs.htm

⁵ Viz <http://www.vlada.cz/cz/evropske-zalezitosti/evropske-politiky/strategie-evropa-2020/cr/eu-2020-a-cr-78696/>

Obr. 19: Podíl osob s alespoň středoškolským vzděláním v populaci mladých ve věku 20 - 24 let v roce 2012

Zdroj: Eurostat, Persons of the age 20 to 24 having completed at least upper secondary education, rok 2012.

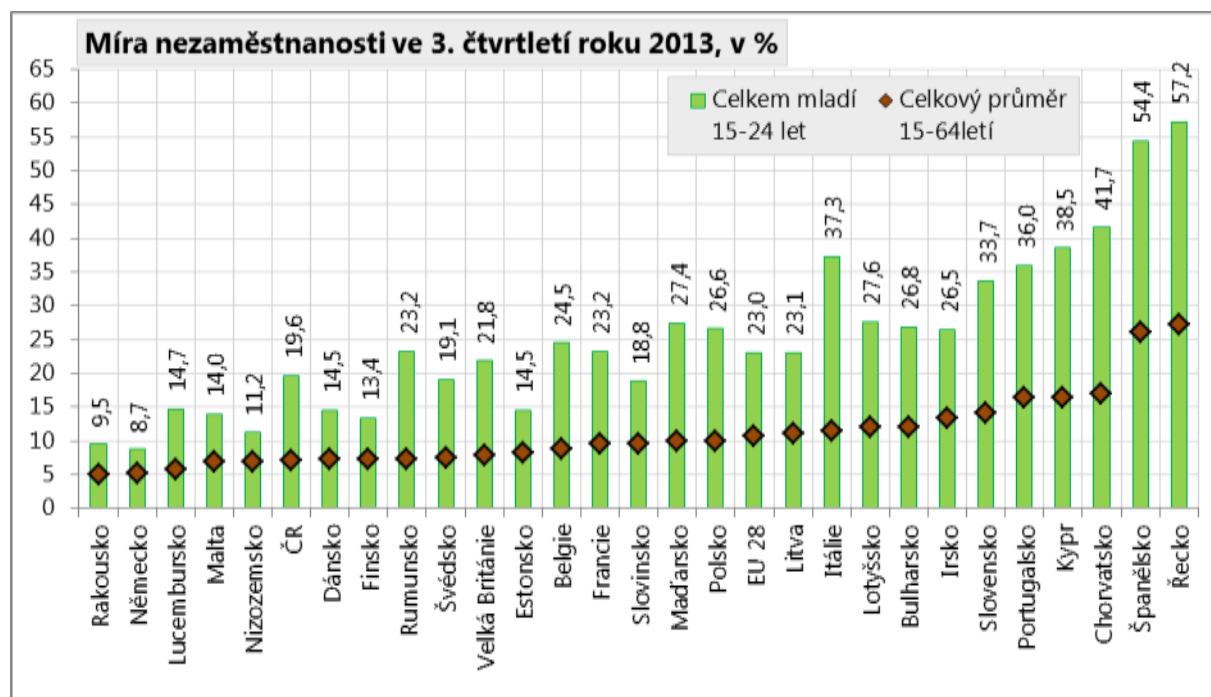
5.2 Míra nezaměstnanosti mladých v porovnání s celkovou mírou v jednotlivých členských státech EU

Míra nezaměstnanosti je důležitým indikátorem, který má jak ekonomickou, tak i sociální dimenzi a ve svých důsledcích znamená ztráty pro jednotlivce i celou ekonomiku. Jedná se o ukazatel úzce svázaný s celkovým vývojem ekonomiky. V případě ekonomického poklesu dochází k růstu míry nezaměstnanosti a naopak. Po nastartování ekonomického růstu ovšem nějakou dobu trvá, než začne docházet k postupnému poklesu nezaměstnanosti. Zaměstnavatelé totiž bývají dlouho opatrní, pokud jde o nabírání nových pracovníků, a proto může trvat i několik měsíců, než začne nezaměstnanost klesat.

Pod vlivem ekonomické krize, která nastoupila v roce 2008, míra nezaměstnanosti v posledních letech vzrostla, v některých zemích EU však dochází v poslední době k mírnému zlepšení.

Pokud jde o míru nezaměstnanosti mladých, v mnoha částech Evropy je přetrvávajícím problémem již řadu let a od nástupu poslední ekonomické krize se stala ještě rozšířenějším a palčivějším problémem. Existují však i výjimky, jako např. Německo, kde došlo v době této poslední ekonomické krize k poklesu nezaměstnanosti mladých a nyní dosahuje ještě nižší hodnoty než před počátkem recese. Obecně ale platí, že míra nezaměstnanosti mladých je výrazně vyšší než celková míra nezaměstnanosti, což je do značné míry dáno obtížemi s hledáním pracovního uplatnění, kterým mladí lidé čelí na trhu práce.

Obr. 20: Míra nezaměstnanosti mladých lidí (15 - 24letých) a celková (15 - 64letých) v členských státech EU v roce 2013

Pramen: Eurostat, LFS

Graf na obrázku 20 zachycuje hodnoty míry nezaměstnanosti mladých a celkové míry nezaměstnanosti v jednotlivých členských státech EU a v celkovém průměru EU 28 a umožňuje tak i vzájemné porovnání těchto ukazatelů. Údaje se vztahují k 3. čtvrtletí roku 2013 (v době zpracování této studie nejčerstvější dostupné údaje). Sloupce vyjadřují míru nezaměstnanosti mladých (15 - 24letých), body pak celkovou míru nezaměstnanosti (15 - 64letých). Státy jsou seřazeny vzestupně podle celkové míry nezaměstnanosti. Pro větší názornost jsou k jednotlivým mírám nezaměstnanosti mladých přiřazeny v obrázku i konkrétní hodnoty.

Z obrázku je patrné, že rozmezí hodnot míry nezaměstnanosti je v rámci EU poměrně široké, značné rozdíly nacházíme také mezi celkovou mírou nezaměstnanosti a příslušnou mírou nezaměstnanosti mladých u jednotlivých zemí.

Rakousko a Německo představují země, ve kterých dosahuje nejnižších hodnot jak celková míra nezaměstnanosti (zhruba 5 %), tak i míra nezaměstnanosti mladých (pohybující se kolem 9 %). Poměrně nízkou celkovou míru nezaměstnanosti (nepřesahující hranici 7 %) vykazují rovněž Lucembursko, Malta, Nizozemsko a Česká republika, o nízké míře nezaměstnanosti mladých lze v této skupině států hovořit ovšem pouze v Nizozemsku.

Na opačném konci spektra se nacházejí Řecko a Španělsko, které vykazují jak nejvyšší celkovou míru nezaměstnanosti (27,2 %, resp. 26,1 %), tak i extrémně vysokou míru nezaměstnanosti mladých (57,2 %, resp. 54,4 %). Následují Chorvatsko, Kypr a Portugalsko, jejichž celková míra nezaměstnanosti dosahuje zhruba 16 % a míra nezaměstnanosti mladých se pohybuje v rozmezí 36 – 41,7 %.

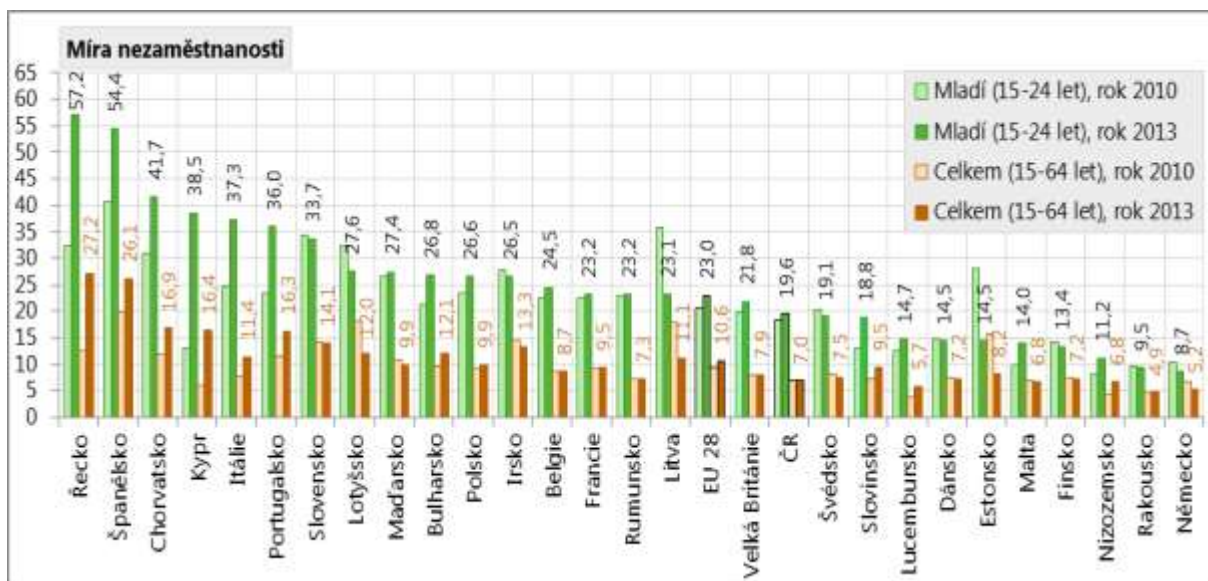
Největší převís míry nezaměstnanosti mladých nad celkovou mírou nezaměstnanosti je patrný v případě Itálie a Rumunska, kde míra nezaměstnanosti mladých dosahuje více než trojnásobných hodnot oproti celkové míře nezaměstnanosti. Téměř třikrát převyšuje míra nezaměstnanosti mladých míru nezaměstnanosti celkovou v Belgii, ČR, Maďarsku a ve Velké Británii. Naopak nejmenší rozdíly mezi těmito dvěma ukazateli vykazuje Nizozemsko následované Německem, Estonskem, Finskem a Rakouskem.

5.3 Vývoj míry nezaměstnanosti mladých a celkové za poslední tři roky v členských státech EU

Míra nezaměstnanosti je ukazatelem, který se v čase poměrně dynamicky mění. Při jeho hodnocení je tedy vhodné - kromě hodnot vztahujících se ke konkrétnímu letopočtu - zaměřit se rovněž na jeho změny v průběhu let. Pro potřeby této publikace se zaměříme na vývoj míry nezaměstnanosti v posledních třech letech.

Následující obrázek zachycuje porovnání celkové míry nezaměstnanosti i míry nezaměstnanosti mladých ve 3. čtvrtletí roku 2013 a ve 3. čtvrtletí roku 2010. V důsledku ekonomické krize se od počátku roku 2009 začal rozdíl mezi mírou nezaměstnanosti mladých a mírou nezaměstnanosti celkovou prohlubovat.

Obr. 21: Míra nezaměstnanosti mladých lidí (15 - 24letých) a celková (15 - 64letých) v členských státech EU v roce 2013 a 2010 (v %)

Pramen: Eurostat, LFS

Hodnoty v grafu na obr. 21 jsou seřazené podle celkové míry nezaměstnanosti mladých v roce 2013. S ohledem na lepší názornost a zároveň i přehlednost jsou konkrétní hodnoty uváděny pouze u sloupců vztahujících se k roku 2013.

Z pohledu míry nezaměstnanosti mladých v roce 2013 je nejhorší situace v Řecku a Španělsku, poměrně vysokých hodnot dosahuje i Chorvatsko, Kypr, Itálie a Portugalsko. Naopak nejnižší hodnoty míry nezaměstnanosti mladých byly zaznamenány v Německu, Rakousku, Nizozemsku či Finsku.

Při pohledu na graf je dobře patrné, že ve většině zemí EU došlo v roce 2013 v porovnání se stejným obdobím před třemi lety k nárůstu jak míry nezaměstnanosti mladých, tak i celkové míry nezaměstnanosti. Je zde však i několik výjimek. Zřetelný je především pokles jak míry nezaměstnanosti mladých, tak i celkové míry nezaměstnanosti ve všech pobaltských zemích, přičemž nejvýraznější je v Litvě a Estonsku.

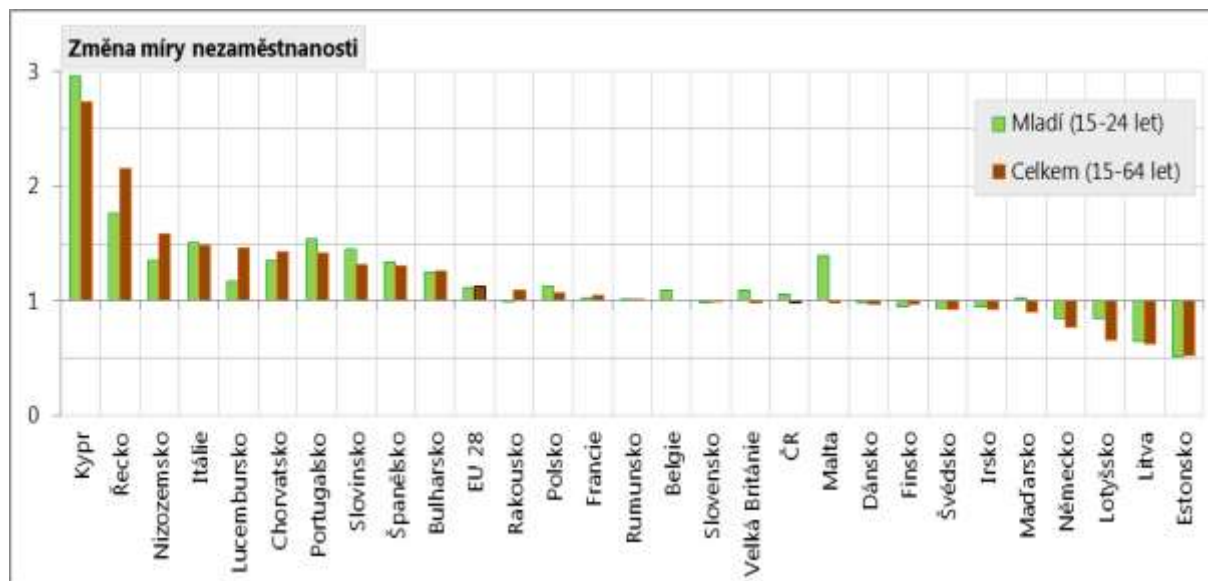
Popisovaný vývoj je pro větší názornost zobrazen v následujícím grafu na obr. 22 jako změna míry nezaměstnanosti mladých a změna celkové míry nezaměstnanosti. Hodnoty jsou seřazené podle změny celkové míry nezaměstnanosti.

Změna míry nezaměstnanosti je vypočtena jako podíl míry nezaměstnanosti mladých, resp. celkové v roce 2013 a míry nezaměstnanosti mladých, resp. celkové v roce 2010. Hodnoty nad osou v bodě 1 představují kladnou změnu, vyjadřují nárůst míry nezaměstnanosti. Sloupce pod osou naopak vypovídají o poklesu míry nezaměstnanosti.

Z grafu je tak například zřejmé, že nejpříznivější vývoj míry nezaměstnanosti zaznamenaly především pobaltské země (v případě Estonska došlo k poklesu celkové míry nezaměstnanosti i míry nezaměstnanosti mladých dokonce o polovinu) a Německo. Naopak největší nárůst celkové míry nezaměstnanosti nastal v případě Kypru (zde míra

nezaměstnanosti mladých v roce 2013 dosahuje takřka trojnásobné hodnoty oproti roku 2010), dále Řecka a Nizozemska.

Obr. 22: Změna míry nezaměstnanosti mladých (15 - 24letých) a změna celkové míry nezaměstnanosti (15 - 64letých) v roce 2013 v porovnání s rokem 2010

Pramen: Eurostat, LFS; vlastní výpočty

Graf také poměrně názorně zobrazuje skutečnost, že zatímco v některých zemích byla změna celkové míry nezaměstnanosti i míry nezaměstnanosti mladých zhruba stejná, v jiných státech se tyto dvě hodnoty poměrně dost liší. To je patrné například v Řecku, kde došlo k výraznějšímu nárůstu celkové míry nezaměstnanosti, naopak v případě Malty byl zaznamenán nárůst míry nezaměstnanosti mladých, zatímco celková míra nezaměstnanosti dokonce nepatrně poklesla.

5.4 Porovnání míry nezaměstnanosti mladých a celkové míry nezaměstnanosti ve vybraných státech EU v letech 2003 až 2013

V předchozím textu už bylo zmíněno, že míra nezaměstnanosti mladých zpravidla převyšuje celkovou míru nezaměstnanosti. Podívejme se tedy podrobněji, jak se velikost rozdílu hodnot těchto dvou ukazatelů vyvíjela v průběhu posledního desetiletí v Evropské unii jako celku a ve vybraných členských státech.

Do porovnání byly zařazeny kromě ČR a průměru za všechny členské země EU 27 také státy, ve kterých v posledních letech dosahuje míra nezaměstnanosti nejvyšších hodnot (Řecko, Španělsko a Portugalsko), zástupce států blízkých podmínkám ČR (Slovensko), stát s příznivým ekonomickým vývojem navzdory hospodářské recesi (Německo) a stát s poněkud odlišnými podmínkami než kontinentální státy EU (Velká Británie).

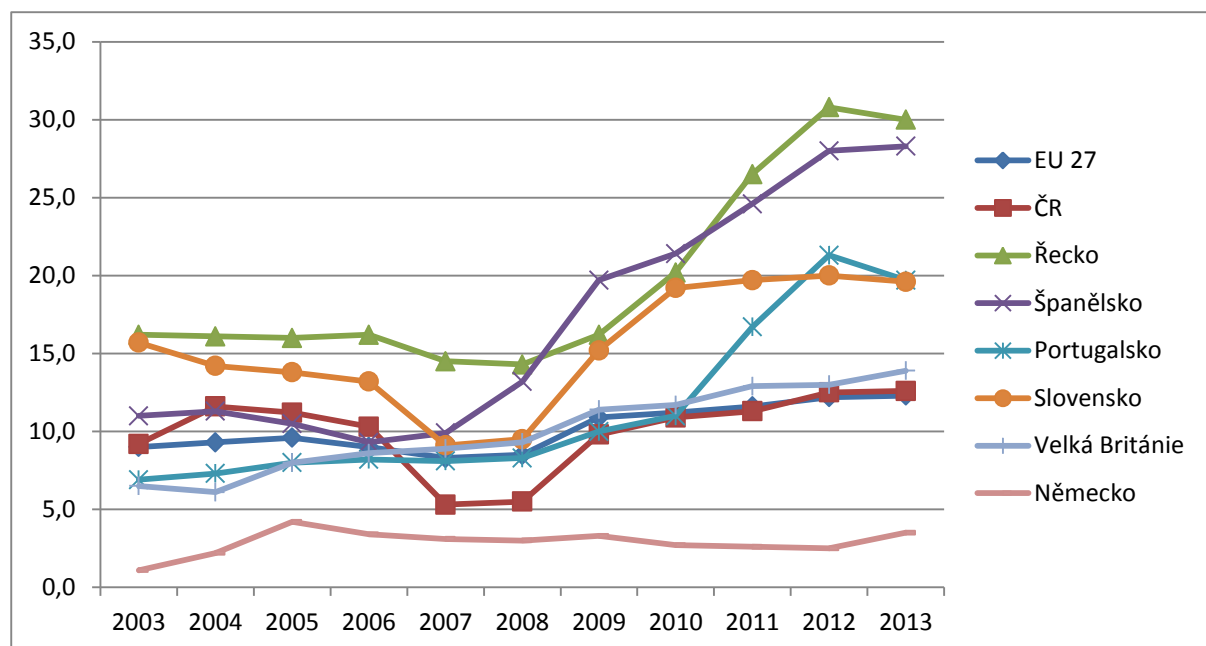
K porovnání vývoje míry nezaměstnanosti mladých a celkové míry nezaměstnanosti budeme přistupovat dvojím způsobem. Hodnotit budeme jednak **rozdíl** těchto dvou ukazatelů (získaný odečtením příslušných dvou hodnot), jednak jejich **podíl** (vypočtený jako hodnota míry nezaměstnanosti mladých dělená hodnotou celkové míry nezaměstnanosti; při tomto výpočtu dochází k eliminaci vlivu konkrétní výše míry nezaměstnanosti na získaný výsledek).

5.4.1 Porovnání rozdílu mezi mírou nezaměstnanosti mladých a celkovou mírou nezaměstnanosti ve vybraných státech EU v letech 2003 až 2013

Graf na obr. 23 zachycuje vývoj hodnot vypočtených jako rozdíl mezi mírou nezaměstnanosti mladých (15 - 24letých) a mírou nezaměstnanosti celkovou (15 - 64letých) a vyjadřuje, o kolik procentních bodů se tyto dva ukazatele liší⁶.

⁶ Graf zobrazuje pouze rozdíly mezi mírou nezaměstnanosti mladých a celkovou mírou nezaměstnanosti, nevypovídá o konkrétních hodnotách těchto dvou ukazatelů.

Obr. 23: Rozdíl míry nezaměstnanosti mladých (15 - 24letých) a celkové míry nezaměstnanosti (15 - 64letých) ve vybraných státech EU v letech 2003 až 2013 (v p.b.)

Pramen: Eurostat, LFS; vlastní výpočty

Z grafu je velice dobře patrné, že až do roku 2006 se ve většině sledovaných států rozdíly mezi mírou nezaměstnanosti mladých a celkovou mírou nezaměstnanosti udržovaly na relativně stabilní úrovni, k větším výkyvům začalo docházet až od roku 2007. Výjimkou je Německo, kde se na počátku sledovaného období odchylovala míra nezaměstnanosti mladých od celkové jen minimálně, vrcholu bylo dosaženo už v roce 2005 a v dalších letech se hodnoty rozdílu pohybovaly na stabilní, nízké úrovni.

V České republice, na Slovensku a v o něco menší míře i v Řecku došlo v roce 2007 k poměrně výraznému poklesu sledovaných hodnot a na zhruba stejné úrovni zůstaly i v roce 2008, k nejmenším rozdílům mezi mírou nezaměstnanosti mladých a mírou nezaměstnanosti celkovou docházelo v těchto dvou letech v České republice. V následujících letech, v důsledku pokračující hospodářské krize, se hodnoty míry nezaměstnanosti mladých začaly výrazněji vzdalovat hodnotám celku, k nejdynamičtějším vývoji došlo ve Španělsku a Řecku, kde se prohloubení sledovaného rozdílu projevilo v největší míře.

Pokud jde o Velkou Británii, hodnoty sledovaných ukazatelů se od sebe v průběhu sledovaného období vzdalovaly, nicméně v porovnání se státy EU byl vývoj vyrovnanější a pozvolnější.

5.4.2 Porovnání podílu míry nezaměstnanosti mladých a celkové míry nezaměstnanosti ve vybraných státech EU v letech 2003 až 2013

Podílový ukazatel analyzovaný v této části a zachycený v grafu na obr. 24 vyjadřuje, kolikrát v daném roce převyšuje míra nezaměstnanosti mladých (15 - 24letých) celkovou míru nezaměstnanosti (15 - 64letých)⁷.

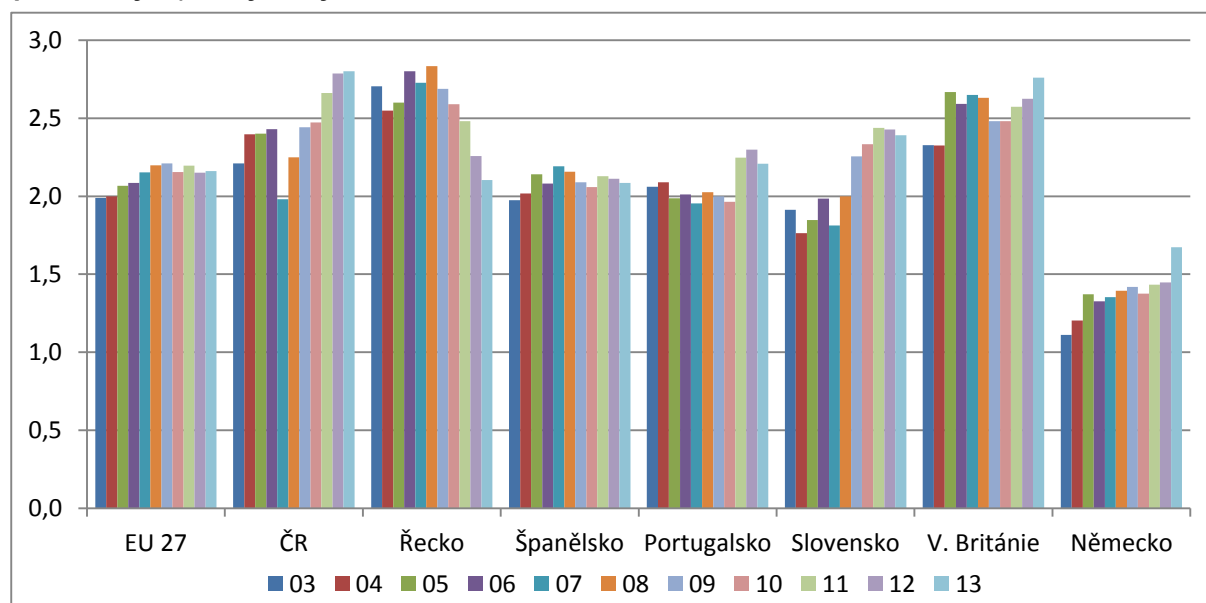
Sloupcový graf na obr. 24 ukazuje, že v průměru celé Evropské unie převyšuje míra nezaměstnanosti mladých celkovou míru nezaměstnanosti o něco více než dvakrát; tato hodnota do začátku krize mírně narůstala, v dalších letech se již příliš neměnila. Vyplývá z toho, že krize měla negativní vliv nejen na mladé lidi, ale ve stejné míře zasáhla i starší pracovníky. Kolem hodnoty 2 osciloval sledovaný podíl i v případě Španělska a Portugalska – v tomto státě ovšem došlo v roce 2011 k poměrně zřetelnému zvýšení, což znamená, že se zvýšil převis míry nezaměstnanosti mladých nad celkovou mírou nezaměstnanosti. V ostatních zkoumaných státech byl vývoj daného podílu dynamičtější.

⁷ Obdobně jako v případě rozdílového ukazatele zobrazuje graf pouze podíly míry nezaměstnanosti mladých a celkové míry nezaměstnanosti, nevypovídá o konkrétních hodnotách těchto dvou ukazatelů.

V České republice se sledovaný podíl udržoval až do roku 2010 na hodnotě zhruba 2,4 (s výjimkou zřetelného poklesu v roce 2007), v dalších letech došlo k nárůstu až na hodnotu 2,8, což dokládá, že míra nezaměstnanosti mladých překročila celkovou míru nezaměstnanosti téměř trojnásobně. Na Slovensku jsou hodnoty podílu těchto dvou ukazatelů o něco nižší než v ČR, nicméně i zde došlo v posledních letech k nárůstu, takže míra nezaměstnanosti 15 - 24letých je téměř 2,5krát vyšší než míra nezaměstnanosti celková.

Řecko je státem, ve kterém došlo k opačnému trendu než v ostatních sledovaných zemích, tedy k určitému sblížení hodnot míry nezaměstnanosti mladých a celkové míry nezaměstnanosti. Zatímco ještě v roce 2008 dosahovala míra nezaměstnanosti 15 - 24letých téměř trojnásobných hodnot v porovnání s mírou nezaměstnanosti 15 - 64letých, v roce 2013 šlo už pouze o něco málo více než dvojnásobek.⁸

Obr. 24: Podíl míry nezaměstnanosti mladých (15 - 24letých) a celkové míry nezaměstnanosti (15 - 64letých) ve vybraných státech EU v letech 2003 až 2013

Pramen: Eurostat, LFS; vlastní výpočty

Velká Británie je zemí, ve které je míra nezaměstnanosti mladých oproti celkové míře nezaměstnanosti v posledních letech zhruba 2,5násobná, nicméně i zde je v rámci celého sledovaného období patrné zvýšení převisu míry nezaměstnanosti 15 – 24letých nad mírou nezaměstnanosti 15 – 64letých.

Specifickým státem je Německo. Ačkoli v posledním desetiletí (a zejména pak v roce 2013) se sledovaný podíl zvýšil, v porovnání s ostatními zeměmi se stále pohybuje na výrazně nižší úrovni.

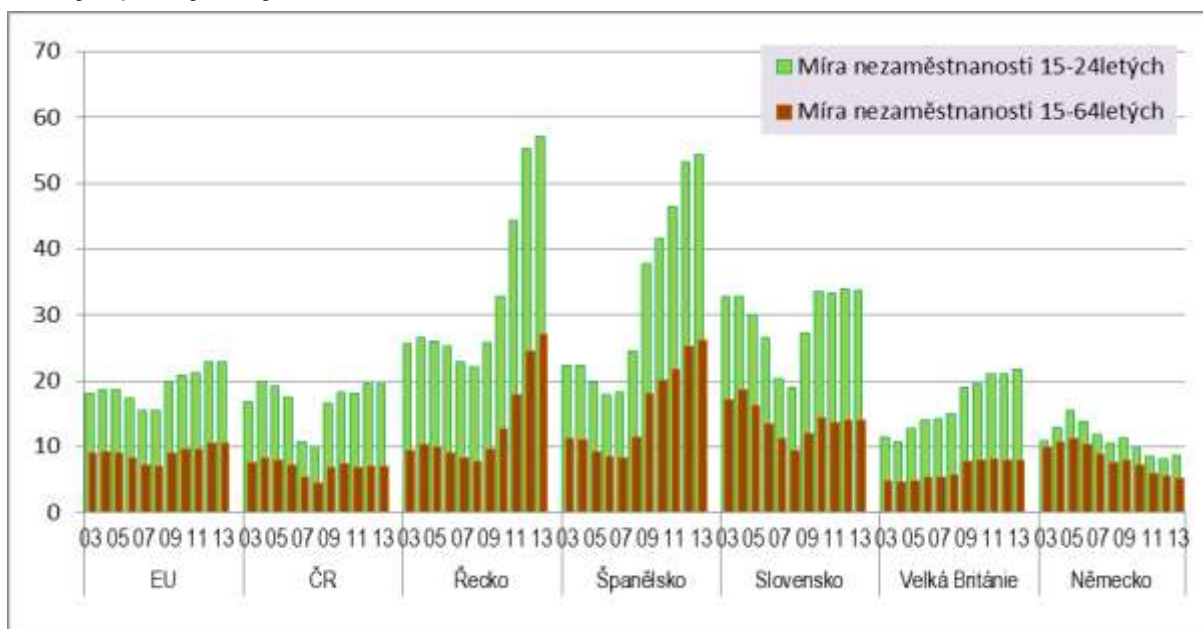
Pouhé sledování rozdílu a poměru míry nezaměstnanosti mladých a míry nezaměstnanosti celkové není pro posouzení vztahu těchto dvou ukazatelů dostatečně komplexní, protože při zdánlivě stejných hodnotách (rozdílových, resp. podílových) jsou mezi jednotlivými zeměmi velké rozdíly, dané skutečnými hodnotami míry nezaměstnanosti mladých a celkové míry nezaměstnanosti (viz obr. 25).

Při porovnání grafů na obr. 24 a obr. 25 je na první pohled zřejmé, že zatímco například podíly míry nezaměstnanosti mladých a celkové míry nezaměstnanosti se pohybují v případě EU 27 a Španělska v rámci sledovaného období na prakticky stejné úrovni, skutečné hodnoty se liší opravdu velice výrazně. Zejména rapidní nárůst hodnot obou ukazatelů, který započal v roce 2008, není v grafickém vyjádření na obr. 24 vůbec patrný – v důsledku toho, že se zhruba stejným tempem zvyšovaly hodnoty míry nezaměstnanosti mladých i celkové, jejich podíl si zachovával stabilní úroveň.

⁸ Na příkladu Řecka lze poměrně dobře ilustrovat určitou odlišnost výsledků při porovnávání hodnot míry nezaměstnanosti mladých a míry nezaměstnanosti celkové pomocí rozdílu, resp. podílu těchto dvou ukazatelů (viz obr. 23 a obr. 24).

Velice zajímavý je také pohled na údaje týkající se Velké Británie a Německa, především porovnáme-li vývoj obou sledovaných ukazatelů. V případě Velké Británie byla v průběhu sledovaného období celková míra nezaměstnanosti velice stabilní, k mírnému nárůstu došlo v roce 2009 a na této o něco vyšší úrovni se udržovala až do roku 2013. Míra nezaměstnanosti mladých do značné míry kopíruje vývoj míry nezaměstnanosti celkové, i když na téměř trojnásobně vysoké úrovni. V Německu se hodnoty míry nezaměstnanosti mladých i celkové zvyšovaly do roku 2005, poté následoval trvalý pokles (s výjimkou v roce 2009). Tento fakt úzce souvisí s rozdílným vývojem ekonomiky oproti ostatním státům.

Obr. 25: Míra nezaměstnanosti mladých (15 - 24letých) a míra nezaměstnanosti celková (15 - 64letých) ve vybraných státech EU v letech 2003 až 2013⁹

Pramen: Eurostat, LFS; vlastní výpočty

Atypický vývoj míry nezaměstnanosti v **Německu** v porovnání s ostatními státy je dán především vládními reformami a opatřeními zavedenými jak před nástupem hospodářské krize, tak i v reakci na ekonomické problémy země i Evropské unie. Klíčové bylo zřízení několika typů krátkodobých úvazků a zejména pak institutu tzv. Kurzarbeit (zkrácených úvazků), s jejichž pomocí se dařilo udržovat vysokou míru zaměstnanosti, ale také snižovat míru nezaměstnanosti a navracet nezaměstnané na trh práce¹⁰. Ovšem i zde jsou vývojem ohroženi především mladí lidé, kterých se uzavírání různých forem kratších úvazků a zaměstnání na dobu určitou především dotýká.

Vývoj míry nezaměstnanosti ve **Velké Británii** se rovněž poměrně výrazně odlišuje od ostatních sledovaných států. Poměrně nízká celková míra nezaměstnanosti úzce souvisí s relativně pružným pracovním trhem, nízkou mírou ochrany zaměstnanců (zejména v porovnání s některými kontinentálními státy EU, jako je Německo, Francie či Itálie) a relativním dostatkem pracovních míst.¹¹ Problémem je ale poměrně vysoká nezaměstnanost mladých, která se výrazně zhoršila s příchodem finanční krize v roce 2008, a stále rostoucí počet dlouhodobě nezaměstnaných mezi mladými. Mezi hlavní příčiny tohoto jevu lze zařadit změnu zaměření aktivní politiky trhu práce na jiné cílové skupiny než na mladé lidi (která nastala v roce 2005), přechod k ekonomice založené na práci ve službách, rozšíření vysoce kvalifikovaných profesí, zvyšující se požadavky na vybavenost pracovníků tzv. měkkými dovednostmi a nárůst minimální úrovně kvalifikace požadované zaměstnavateli (což má negativní dopad na mladé lidi, kteří opustí vzdělávání předčasně).¹²

⁹ S ohledem na zachování lepší přehlednosti není v tomto grafu zařazeno Portugalsko.

¹⁰ Viz Potužáková, Z.: Aktuální situace německého trhu práce a fenomén Kurzarbeit, 2011

(<http://www.opf.slu.cz/aak/2011/03/potuzakova.pdf>)

¹¹ Viz Britský zázrak láme rekordy (<http://www.euroekonom.cz/analyzy-clanky.php?type=jj-britanie>)

¹² Viz Nová, A.: Nezaměstnanost mládeže v Evropě. Vzdělávání 2/2013. NÚV. Praha 2013 (<http://www.nuv.cz/publikace-a-periodika/vzdelavani-2-2013>)

5.5 Míra dlouhodobé nezaměstnanosti

Dlouhodobá nezaměstnanost, definovaná jako nezaměstnanost trvající déle než 12 měsíců, je považována za vážný ekonomický problém a v současné době se s ní potýká většina evropských států. Negativní dopady má nejenom na jednotlivce, ale i na rodiny, firmy a celou ekonomiku. Obecně platí, že s rostoucí délkou nezaměstnanosti se zvyšuje riziko ztráty pracovních návyků, zastarávání znalostí a dovedností i vzniku různých sociálních a psychických obtíží. Obzvláště rizikový je vznik dlouhodobé nezaměstnanosti v případě mladých lidí, u kterých hrozí, že se na trh práce vůbec nedokáží začlenit. Přitom právě v době ekonomické krize jsou čerství absolventi těmi, kteří práci hledají se značnými obtížemi, jelikož jim konkurují mnohem zkušenější pracovníci.

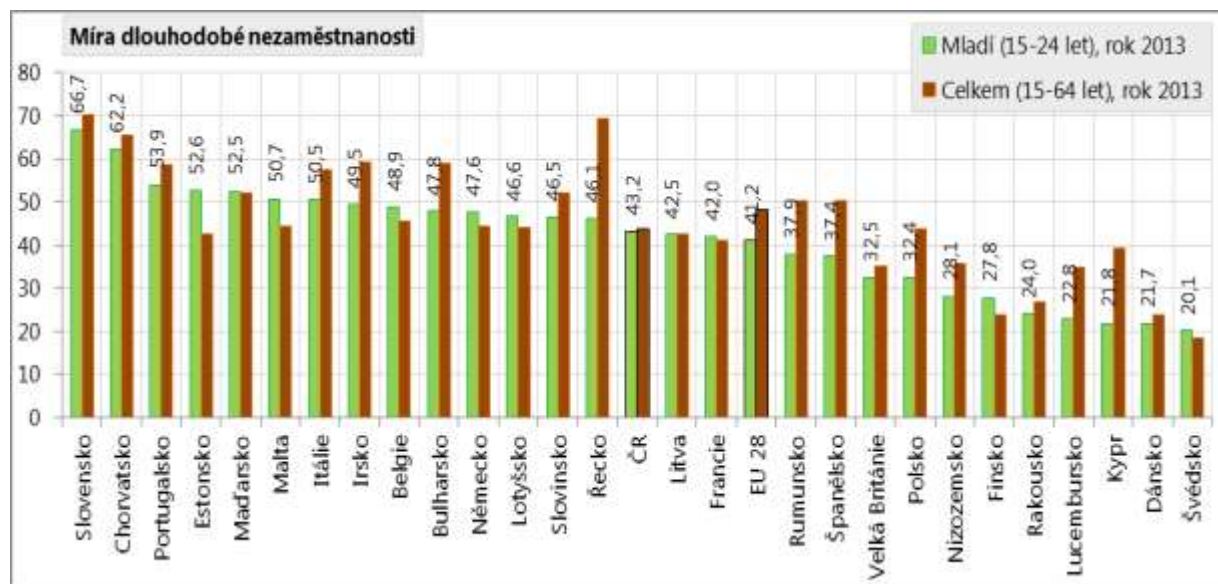
Je možné říci, že ve vyspělých zemích s orientací na nové technologie, podporující zkrácené úvazky, je dlouhodobá nezaměstnanost nižší, nicméně v dobách ekonomického poklesu dochází k tomu, že v důsledku propouštění pracovníků a omezování nábory nové pracovní síly přechází větší část nezaměstnaných z krátkodobé do dlouhodobé nezaměstnanosti.

Graf na obr. 26 zobrazuje hodnoty míry dlouhodobé nezaměstnanosti mladých (15 – 24letých) a dlouhodobé míry nezaměstnanosti celkové (15 – 64letých), přičemž data se vztahují k 3. čtvrtletí 2013. Státy jsou seřazeny podle míry dlouhodobé nezaměstnanosti mladých, pro větší přehlednost jsou uváděny konkrétní hodnoty pouze u sloupců vztahujících se k tomuto ukazateli.

Z grafu je dobře patrné, že mezi státy s největšími podíly dlouhodobě nezaměstnaných v kategorii mladých se v roce 2013 zařadilo Slovensko a Chorvatsko (více než 62 %), následované Portugalskem, Estonskem a Maďarskem (přes 52 %). Naopak nejnižších hodnot dosahuje Švédsko, Dánsko, Kypr, Lucembursko a Rakousko (méně než 25 %).

Ve většině států Evropské unie jsou hodnoty celkové míry dlouhodobé nezaměstnanosti vyšší než ve skupině mladých. Nejvýraznější je tento rozdíl v Řecku, na Kypru, ve Španělsku a v Rumunsku. V některých státech je ovšem situace opačná. Míra dlouhodobé nezaměstnanosti mladých je výrazně vyšší v porovnání s celkovou především v případě Estonska, Malty a Finska. V České republice jsou obě hodnoty zhruba na stejné úrovni nepřesahující 44 %.

Obr. 26: Míra dlouhodobé nezaměstnanosti mladých lidí (15 - 24letých) a celková (15 - 64letých) v členských státech EU v roce 2013 (v %)

Pramen: Eurostat, LFS

5.6 Mladí lidé a dočasné zaměstnání

Od nástupu finanční a hospodářské krize v roce 2008 došlo v rámci Evropské unie k poklesu podílu zaměstnaných mladých lidí. Také již bylo uvedeno, že ve 3. čtvrtletí roku 2013 se zvýšila míra nezaměstnanosti mladých do 24 let v průměru EU 28 na 23 %. Vedle toho je značná část mladých, zejména v některých částech Evropy, zaměstnána pouze na dobu určitou (v podmínkách České republiky jde především o smlouvu na dobu určitou, dohodu o provedení práce a dohodu o pracovní činnosti)¹³.

Využívání smluv na dobu určitou je ve většině zemí regulováno. Je omezena maximální délka i to, kolikrát lze smlouvu obnovit. Konkrétní podoba regulace se ovšem v jednotlivých zemích značně liší. V některých zemích došlo v průběhu krize k uvolnění těchto omezení ve snaze stimulovat tvorbu pracovních míst, nicméně zmíněné uvolnění bylo ve většině případů pouze dočasné. V některých státech byla příslušná opatření naopak zpřísněna s cílem motivovat zaměstnavatele k přijímání zaměstnanců na standardní pracovní smlouvy.

Dočasné zaměstnání může být využíváno například i po dobu výcviku (tréninkový nebo učební poměr) nebo pro potřeby zkušebního poměru, který má zaměstnavateli umožnit zjistit vhodnost pracovníka. Také může jít o náhradu za pracovníka na rodičovské dovolené nebo se dočasné zaměstnání může vztahovat k projektu s předem danou délkou trvání.

Mladí lidé hledající pracovní uplatnění často nastoupí do pracovního poměru na dobu určitou¹⁴, přičemž poměrně značná část z nich přijala dočasné zaměstnání z toho důvodu, že nemohla najít trvalé pracovní uplatnění.

Dočasná zaměstnání mohou jistým způsobem usnadnit začleňování na trh práce či mobilitu mezi pracovními místy. Mladým lidem umožňují získat zkušenosti a lidem bez trvalého zaměstnání mohou pomoci před vznikem nezaměstnanosti. Zároveň je ale potřeba zmínit, že řada zaměstnavatelů využívá dočasných pracovníků v reakci na konkurenční tlak a těžší z flexibility, kterou přechodné pracovní smlouvy nabízejí. Zejména v případě mladých lidí je tak třeba brát v úvahu, že ačkoli smlouvy na dobu určitou, resp. dočasná zaměstnání mohou být určitým startovním bodem při přechodu ze školy na trh práce a uchránit je před vznikem nezaměstnanosti, současně mohou také začínající pracovníky uvěznit v nejistých zaměstnáních¹⁵.

Využívání dočasného zaměstnávání mladých lidí bylo na vzestupu ještě před nástupem krize v roce 2008, což úzce souviselo s možnostmi zaměstnavatelů poměrně snadno přizpůsobovat počet pracovníků podle měnících se podmínek na trhu. Během ekonomického poklesu v roce 2009 byli často mezi prvními postiženými ztrátou zaměstnání právě dočasně zaměstnaní, jelikož neobnovení pracovního poměru představuje nejsnazší cestu pro redukci pracovní síly. K poklesu podílu mladých lidí dočasně zaměstnaných však došlo v roce 2009 pouze v některých evropských státech, v celkovém průměru EU dokonce nastal mírný nárůst a i v dalších letech se začaly prosazovat tendence ke zvyšování tohoto podílu; částečně zřejmě z toho důvodu, že zaměstnavatelé jsou neochotní přijímat pracovníky do trvalého pracovního poměru v podmínkách nejistoty ohledně budoucího ekonomického vývoje.

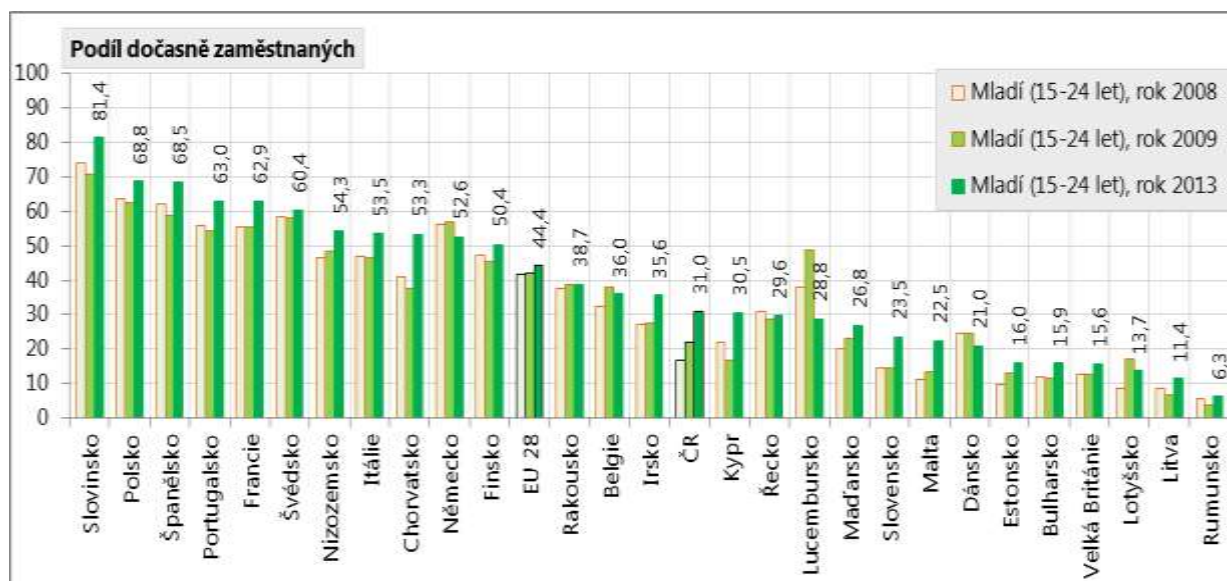
Graf na obr. 27 zachycuje vývoj podílu dočasně zaměstnaných mladých lidí na celkovém počtu zaměstnaných v letech 2008 (v době přímo na počátku ekonomické krize), 2009 (v roce následujícím po vypuknutí krize) a 2013. Pro větší přehlednost jsou uváděny konkrétní hodnoty pouze u sloupců vztahujících se k roku 2013.

¹³ Viz Veverková, S.: Czech Republic: Young people and temporary employment in Europe. Publikováno 9. 12. 2013 (<http://www.eurofound.europa.eu/emcc/erm/studies/tn1304017s/cz1304019q.htm>)

¹⁴ Poměrně vysoký podíl mladých lidí pracujících na dobu určitou v ČR potvrzuje např. i studie zabývající se přechodem absolventů škol na trh práce (Trhlíková, J.: Přechod absolventů středních škol na trh práce – srovnání situace absolventů učebních a maturitních oborů. NÚV. Praha 2014).

¹⁵ Viz Mladí lidé a dočasné zaměstnávání v Evropě. Shrnutí. Eurofound, leden 2014 (http://www.eurofound.europa.eu/publications/htmlfiles/ef13771_cs.htm)

Obr. 27: Podíl dočasně zaměstnaných mladých lidí (15 – 24letých) na celkovém počtu zaměstnaných v letech 2008, 2009 a 2013 (v %)

Pramen: Eurostat, LFS

Z grafu je velice dobře patrné, že podíl dočasně zaměstnaných mladých lidí se ve většině zemí EU od nástupu ekonomické krize v roce 2008 zvýšil. Státům s největším podílem dočasně zaměstnaných mladých lidí na celkovém počtu zaměstnaných je Slovinsko (81,4 %), následované Polskem a Španělskem (přes 68 %). Mezi země, ve kterých došlo mezi lety 2010 a 2013 k největšímu nárůstu tohoto podílu, se řadí Malta, Česká republika, Estonsko, Lotyšsko a Slovensko.

Nejnižší podíly nacházíme v Rumunsku, Litvě a Lotyšsku (méně než 14 %). Některé státy nicméně zaznamenaly ve sledovaném období pokles daného ukazatele. Jedná se o Lucembursko, Dánsko, Německo a Řecko, přičemž Lucembursko je zajímavé zřetelným nárůstem v roce 2009 a následným výrazným poklesem do roku 2013.

5.7 Závěr

Míra nezaměstnanosti mezi mladými lidmi dosahuje v průměru přinejmenším dvakrát vyšších hodnot než míra nezaměstnanosti pracovních sil celkem, v některých zemích je tento převis takřka trojnásobný. Současná hospodářská krize ještě více znesnadňuje mladým lidem hledání vhodného pracovního uplatnění. Vysoká nezaměstnanost a dostatek kvalifikovaných pracovníků vyvolávají větší potřebu flexibility a alternativních forem zaměstnávání, nicméně mladí lidé často nacházejí zaměstnání v pozicích, které jsou nepřilíživě kvalitní, časově omezené a špatně placené.

Poměrně vážný problém představuje dlouhodobá nezaměstnanost (trvající déle než 12 měsíců), přičemž v případě mladých lidí jde o obzvláště rizikový faktor ovlivňující celkové začleňování na trh práce.

Nezaměstnanost mladých lidí často také souvisí s nedostatkem dovedností nebo nepoměrem mezi poptávkou po specifických dovednostech a jejich nabídkou. Stále více tak nabývají na významu poradenské a konzultační systémy zaměřené na hledání vhodných kvalifikací a pracovního uplatnění.

Nejlepší pomocník při výběru střední školy?

www.infoabsolvent.cz

Webové stránky www.infoabsolvent.cz sice už nějakou dobu fungují, ale právě prošly výrazným obsahovým i vizuálním vylepšením. Na uvedené adrese nyní najdete uživatelsky velmi přívětivý a jednoduše srozumitelný přehled pro všechny, kteří hledají aktuální informace o možnostech vzdělávání na středních a vyšších odborných školách.

Na internetu už řada přehledových portálů o středních školách existuje. V čem je tedy www.infoabsolvent.cz výjimečný? Jeho jedinečnost spočívá především v tom, že na jednom místě najdete všechny důležité informace pro výběr té nejvhodnější školy právě pro Vás. Inovovaný informační systém nabízí kompletní přehled všech středních škol a oborů nabízených v příštím roce, přičemž vzdělávací nabídku je možné vyhledávat nejen podle škol a oborů, ale i podle vysněného povolání. Pokud by nestačilo ani to, dokáže nabídnout školy či obory dostupné v zadané vzdálenosti od určeného místa. A pro žáky se zdravotním postižením nabízí dokonce unikátní filtr, podle kterého si mohou vybrat školu vhodnou právě pro ně.

Systém www.infoabsolvent.cz ale není jen pouhým přehledem škol, které lze hledat podle zvolených kritérií. Portál nabízí ucelené spektrum informací, díky kterým se zájemci o studium mohou zodpovědně rozhodnout, na jakou školu půjdou. Dostupné jsou např. informace o tom, jak si absolventi jednotlivých oborů vedou na trhu práce nebo jaké obory jsou perspektivní z pohledu zaměstnavatelů.

Opravdovým bonbonkem je **databáze videí vybraných technických oborů vzdělání**, která může uchazečům přiblížit práci v daném oboru, a usnadnit tak jejich výběr. Zhruba šestiminutová videa divákovi představí reálné využití vybrané profese v praxi a umožní nahlédnout do konkrétní školy, kde se vybraný obor učí. Potenciální žák má díky těmto videím možnost vidět nejenom, jak a co se opravdu naučí, ale i to, jaké je jeho budoucí uplatnění v praxi. Video vítají i na školách: „**Jde o chvályhodný počín především pro rodičovskou veřejnost v době, kdy dochází k rozhodování o dalším vzdělávání jejich potomků,**“ chválí videodatabázi Ing. Karel Hladík, zástupce ředitele SŠ technická AGC a. s. v Teplicích.

Portál je užitečný i pro ty, kteří mají o výběru školy jasno, ale řeší nějaký problém nebo se chtějí o vzdělávání v ČR dozvědět více. Část systému s názvem „**Jak na to**“ obsahuje rady a tipy – např. jak se připravit na přijímačky či co dělat, když to ve škole nejde. Můžete se tu také dočíst třeba o tom, co znamenají kódy jednotlivých oborů vzdělání.

Webovým stránkám www.infoabsolvent.cz se dostalo uznání i na mezinárodní úrovni – podle expertů OECD patří www.infoabsolvent.cz v evropské konkurenci k těm nejlepším poradenským nástrojům. Odborníci z Národního ústavu pro vzdělávání totiž při vývoji systému pracovali se skutečnými potřebami uchazečů o vzdělávání a se zkušenostmi pedagogických pracovníků a poradců.

Šetřete svůj čas a vyzkoušejte www.infoabsolvent.cz při hledání střední školy vhodné právě pro Vás!

Systém funguje v rámci projektu VIP Kariéra II – Kariérové poradenství, který řídí MŠMT, jeho partnerem je Národní ústav pro vzdělávání a spolufinancuje ho Evropský sociální fond a státní rozpočet ČR.

Informační systém o uplatnění absolventů škol na trhu práce

Vítáme Vás v Informačním systému ISA+, který Vám nabízí pomoc při hledání vzdělávací a profesní dráhy. Najdete zde všechny školy a obory vzdělávání, informace k přechodu na trh práce i do dalšího vzdělávání. Při výběru povolání Vám pomůže i Profi test nebo prezentace pracovních činností. Velkým přínosem je ISA+ pro žáky se zdravotním postižením i pro ty, kteří mají studijní problémy.

KAM NA ŠKOLU

obory, školy a profese

- [Výběr podle oboru](#)
- [Výběr podle školy](#)
- [Výběr podle povolání](#)
- [Výběr podle videa](#)
- [Výběr podle obrázků](#)
- [Profitest](#)

ABSOLVENTI ŠKOL

A TRH PRÁCE

- [Vzdělávání a volba oboru](#)
- [Uplatnění vzdělání](#)
- [Požadavky zaměstnavatelů](#)
- [Nezaměstnanost](#)
- [Zaměstnanost](#)
- [Publikace](#)

BEZ BARIÉR

až na trh práce

- [Volba školy pro žáky se ZP](#)
- [Absolventi se ZP a trh práce](#)
- [Předčasné odchody ze vzdělávání](#)
- [Statistické přehledy](#)

JAK NA TO

radý a doporučení

- [Jsem na základce](#)
- [Jsem na střední](#)
- [Jsem už dospělý](#)
- [Jsem poradce](#)

Výrazně inovovaný informační systém ISA+ pomáhá **žákům základních škol** při volbě oboru vzdělání a výběru střední školy, **žákům středních škol** při rozhodování o pokračování ve vzdělávání a při přechodu na trh práce, **výchovným-kariérovým poradcům a učitelům** při poskytování kariérového poradenství a výuce témat Úvodu do světa práce, **managementu škol** při úpravách vlastní vzdělávací nabídky a tvorbě školních vzdělávacích programů.

NEJVÝRAZNĚJŠÍ NOVINKY:

- možnost **výběru oborů i školních vzdělávacích programů (ŠVP)**,
- **nové videoukázky** – představují práci v technických profesích i přípravu na ně,
- **profitest** – pomůže žákům základních škol při výběru oblasti vzdělávání,
- **výběr podle obrázků** – poskytuje snadnější orientaci ve vzdělávací nabídce SŠ,
- **bez bariér až na trh práce** – nová sekce věnovaná problematice žáků se zdravotním postižením a tématu předčasných odchodů ze vzdělávání,
- **jak na to – rady a doporučení** – různé užitečné informace pro uživatele systému,
- **syntetické stránky** – obsahují soubor informací ke každé skupině oborů,
- **filtry vzdělávací nabídky** – podle zdravotního postižení, vzdálenosti od bydliště, formy studia, zřizovatele, ŠVP,
- **fulltextové vyhledávání** – najde na ISA+ odkazy související se zadaným výrazem.

O inovaci a obsah systému ISA+ se stará Národní ústav pro vzdělávání v rámci projektu MŠMT **Kariérové poradenství v podmínkách kurikulární reformy (VIP Kariéra II – KP)**, který je financován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.